

2023

Årsrapport

SpareBank1 Hallingdal Valdres
NO 937 889 631
TELEFON 915 03202
WWW.SB1.NO

Innholdsfortegnelse

FORORD – ET MERKEÅR

1 OM VIRKSOMHETEN

- 4** 1.1 Konsernet og virksomhetene
- 12** 1.2 Viktige hendelser i 2023
- 13** 1.3 Finansiell kalender 2024
- 14** 1.4 Hovedtall og nøkkeltall for konsernet
SpareBank 1 Hallingdal Valdres
- 17** 1.5 Bærekraft

2 ÅRSREGNSKAP 2023

- 20** 2.1 Styrets årsberetning
- 49** 2.2 Resultat

- 51** 2.3 Balanse
- 54** 2.4 Endringer i egenkapitalen
- 55** 2.5 Kontantstrømoppstilling
- 57** 2.6 Noter
- 130** 2.7 Erklæring fra styret og administrerende
direktør

3 UAVHENGIG REVISORS BERETNING 2023

4 STYRET OG LEDELSE

- 136** 4.1 Hovedorganisasjon
- 137** 4.2 Presentasjon av styret
- 138** 4.3 Forstanderskap, styre og revisjon

FORORD – ET MERKEÅR

SpareBank 1 Hallingdal Valdres har sin forankring i Hallingdal og Valdres – fundamentert på tre lokale sparebanker med røtter tilbake fra 1870-tallet og som gjennom 2000-tallet er omformet til ett regional markedsledende finanskonsern med bank, forsikring, regnskap og eiendomsmegling. En historie som har mange viktige milepæler. Det er kanskje dristig å fastslå at 2023 har blitt en milepæl i konsernets historie, men flere forhold tilsier det.

Gjennom mange år har konsernet bygd stein på stein med kontrollert vekst og en brukbar resultatutvikling. Utfordringen har ligget i kostnadsutviklingen pga. økende krav til kontroll og rapportering som har medført flat utvikling i kostnadseffektivitet. Kostnadseffektiviteten utledes fra omsetning og innsatsfaktorer. I 2021/2022 la konsernet en plan for investering i betydelig omsetningsvekst. Det innebar fysisk etablering i Oslo og i 2023 i Bergen, fritidsspesialisering for å ta markedsandeler i fritidsmarkedet i egen region og tredjepartssamarbeid (finansagenter). Planen krevde betydelig investering i ytterligere innsatsfaktorer som flere rådgivere, lokaler og samarbeidspartnere. Fremlagte «business-case» beregnet break-even etter 2-3 år. Vi klarte målet for nye kunder og utlånsvekst på 1 år.

I 2023 har vi gjennom denne satsningen og god markedsstrategi i å holde rentene rolig i en urolig tid – fundamentert på vår visjon «anbefalt av kunden», lyktes å skape en bred og sterk kjennskap til SpareBank 1 Hallingdal Valdres og en vanvittig stor strøm av låneforespørsler fra nye kunder. Utlånsveksten i 2023 ble rett i overkant av 20%. Taktskiftet i vekst har utfordret organisasjonen på alle områder, men alle medarbeidere har håndtert denne utfordringen på en flott måte – engasjerte og dyktige. Parallelt med dette har vi økt den organisatoriske kapasiteten på de fleste områdene. Vi er godt rustet for videre vekst. Målet er økt kostnadseffektivitet gjennom høyere omsetning. Det vil igjen gi resultater etter skatt på et høyere nivå i årene fremover.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres skal fortsette den sterke veksten i personmarkedet. Vi har en vinneroppskrift som kundene setter pris på. Kundene og samarbeidspartnerne er våre beste ambassadører og den «snøballen» blir stadig større og ruller fortere og fortere.

Gjennom 2024 skal vi kapitalisere videre på investeringene og fortsette å vinne nye personkunder. Dersom vi løfter forvaltningskapitalen – et av flere mål på konsernets størrelse - med ytterligere 10-15 % gjennom 2024 så tilsvarer veksten i 2023 og 2024 omtrent 1/3 av veksten gjennom 150 år. Dette løftet startet i 2023. Garantert et merkeår for konsernet og hvor alle ansatte har samarbeidet fantastisk i å løfte sammen. Sammen er vi veldig gode.

1 OM VIRKSOMHETEN

1.1 Konsernet og virksomhetene

1.1.1 Historikk

Konsernet har en lang og tradisjonsrik historie med bankvirksomhet tilbake til 1868. I Hallingdal har konsernet sitt utspring i Aal Sparebank som startet sin virksomhet i 1870, og Hemsedal Sparebank som åpnet i 1907. Disse bankene fusjonerte i 1999 og fikk navnet SpareBank 1 Hallingdal. I Valdres startet Øystre Slidre Sparebank sin drift i 1868. Øystre Slidre Sparebank ble innfusjonert i SpareBank 1 Hallingdal i 2012 og nytt navn på banken ble SpareBank 1 Hallingdal Valdres.

Regnskapsvirksomheten i konsernet har sin historie tilbake til 1984 som daværende Sparebankens Regnskapskontor AS som var et heleid datterselskap av Hemsedal Sparebank. I 2002 ble navnet endret til Hemsedal Regnskap AS. I 2012 kjøpte banken alle aksjene i selskapene HallingRegnskap AS og Valdres Regnskap AS. Hemsedal Regnskap AS ble samme året innfusjonert i HallingRegnskap AS som deretter endret navn til SpareBank 1 Regnskapshuset Hallingdal AS. HallingRegnskap AS ble stiftet i 1998 så dette året er utgangspunktet for selskapets 25-årsjubileum i 2023. Valdres Regnskap AS skiftet i 2013 navn til SpareBank 1 Regnskapshuset Valdres AS. I 2014 ble selskapet fusjonert inn i SpareBank 1 Regnskapshuset Hallingdal AS og nytt navn på selskapet ble SpareBank 1 Regnskapshuset ValHall AS.

Konsernets meglervirksomhet startet i 1999 da banken kjøpte aksjer i Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland som etablerte avdelingskontor i banklokalene på Gol. I 2007 kjøpte banken 85 % av aksjene i Terra Eiendomsmegling Geilo AS. Selskapet endret samme året navn til Eiendomsmegler 1 Geilo AS. I 2011 kjøpte banken de resterende 15 % av aksjene. På samme tid kjøpte banken alle aksjene i Hemsedal Eiendomsmegling AS som ble innfusjonert i Eiendomsmegler 1 Geilo AS. Gol-kontoret til Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland ble samme året utfisjonert til EiendomsMegler 1 Geilo AS. Selskapet endret deretter navn til EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS.

1.1.2 Visjon, misjon, verdier og mål

“ Vi hjelper kunden til å realisere drømmer og verdier – i gode og utfordrende tider. Bærekraft i alt vi leverer”

Konsernets visjon er «bærekraft i alt vi gjør» og «anbefalt av kunden». Driften skal bygge på verdiene «engasjert, relevant og dyktig».

SpareBank 1 Hallingdal Valdres har definert sin misjon til «vi hjelper kunden til å realisere drømmer og verdier – i gode og utfordrende tider. Bærekraft i alt vi leverer».

SpareBank 1 Hallingdal Valdres skal oppnå økt inntjening gjennom samarbeid om kundeleveranser på tvers av konsernets forretningsområder. Målgruppen er alle kunder med tilknytning til Hallingdal og Valdres. Sparebank er kjernevirksomheten, men verdikjeden skal styrkes gjennom formidling av forsikring, eiendomsmegling, regnskap og økonomisk rådgivning.

I Hallingdal Valdres skal konsernet være den mest attraktive arbeidsplassen med de beste og mest fornøyde medarbeiderne. De skal ha høy endringskapasitet og vilje og evne til kontinuerlig læring.

Konsernet er en pådriver i arbeidet med grønn omstilling. Konsernet skal være en foregangsvirksomhet i egne bransjer på miljøengasjement i egen drift og utvikle tjenester som stimulerer kundene til gode miljøtiltak.

Konsernet har en målsetting om å ha god kapitaldekning og levere gode resultat som gir et godt utbytte til sparebankstiftelsene.

1.1.3 Forretningsområder

SpareBank 1 Hallingdal Valdres er i dag et konsern med virksomheter innenfor flere områder. Sparebankvirksomheten med bankdrift som omfatter finansiering, betalingsformidling, plassering og formidling av forsikringsprodukt er kjernen i konsernet og konsernstrukturen tar utgangspunkt i gjeldende lovverk for sparebanker.

Konsernet driver i tillegg virksomheter innenfor områdene regnskapsføring, eiendomsmegling, investeringsvirksomhet og lokalt samfunnsengasjement. I tillegg kommer mer interne områder som fellesfunksjoner og eiendomsdrift av egne lokaler.

Disse virksomhetene blir drevet gjennom egne datterselskaper. SpareBank 1 Regnskapshuset ValHall AS driver med regnskapsføring og tilhørende tjenester. Eiendomsmegling blir drevet av selskapet EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS. Noe investeringsvirksomhet skjer gjennom selskapet SpareBank 1 Hallingdal Invest AS. I tillegg inngår Tisleidalen Hyttegrend AS som datterselskap i konsernet.

Det lokale samfunnsengasjementet viser seg spesielt gjennom konsernets eiere, SpareBankstiftelsen Hallingdal og SpareBankstiftelsen Øystre Slidre som årlig deler ut gaver og støtte for mange millioner til lag og foreninger i Hallingdal og Valdres. I tillegg er bankens sponsorvirksomhet av betydelig omfang. I 2022 utgjorde dette i sum 22 mill. kroner. Konsernet har også tatt initiativet til stiftelsen «Kimen til vekst» som har støtteordninger til lokale bedrifter og organisasjoner i Hallingdal og Valdres.

1.1.4 Markedsområde

Konsernets hovedmarkedsområde er Hallingdal og Valdres. I Hallingdal ligger tyngdepunktet i kommunene Ål, Gol og Hemsedal, mens i Valdres er tyngdepunktet kommunene Øystre Slidre og Nord-Aurdal. Banken har ca. 50 % av sine kunder utenom dette primærmarkedsområdet med en stor andel i Oslo-området.

De ulike selskapene har alle ambisjoner om å være markedsledende på sine respektive områder. EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS har også ambisjoner om å være den ledende megleren i Norge på fritidseiendommer i fjellet.

1.1.5 Kontorstruktur

Virksomheten er bygd opp omkring de lokale kontorene samt et kundesenter med utvidede åpningstider. Rådgivningen skal bygge på god lokalkunnskap og høy faglig kompetanse som gjør driften fleksibel og effektiv.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres har ikke hovedkontor. Bankvirksomheten blir drevet fra ti kontorer lokalisert i tettstedene Geilo, Ål, Gol, Nesbyen, Hemsedal, Fagernes, Heggenes, Beitostølen, Oslo og Bergen. Bergens-kontoret åpnet dørene i starten av oktober 2023.

Datterselskapet SpareBank 1 Regnskapshuset ValHall AS er lokalisert i Flå, Nesbyen, Gol, Hemsedal, Ål, Fagernes, Heggenes og Beitostølen. EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS er lokalisert på Geilo, Ål, Gol, Nesbyen, Flå, Hemsedal, Fagernes, Beitostølen, Oslo og Bergen.

1.1.6 Sparebankstiftelsene

Sparebankstiftelsen Hallingdal og Sparebankstiftelsen Øystre Slidre ble etablert 23. november 2012 samtidig med fusjonen mellom SpareBank 1 Hallingdal og Øystre Slidre Sparebank som ble til SpareBank1 Hallingdal Valdres.

Sparebankstiftelsene skal fremme sparebankvirksomheten i sine respektive kommuner gjennom å eie egenkapitalbevis i SpareBank 1 Hallingdal Valdres og disponere deler av overskuddet til allmennyttige formål.

Opprettelsen av sparebankstiftelsene skal sikre at den kapitalen som var opparbeidd i Aal Sparebank (seinere Hallingbanken), Hemsedal Sparebank og videreført i SpareBank 1 Hallingdal gjennom mer enn 143 år frem til 2012, blir værende i distriktet og forvaltet til allmenne formål i all framtid. Det same gjelder kapitalen som var opparbeidet i Øystre Slidre SpareBank gjennom 145 år – fra 1868 til 2012.

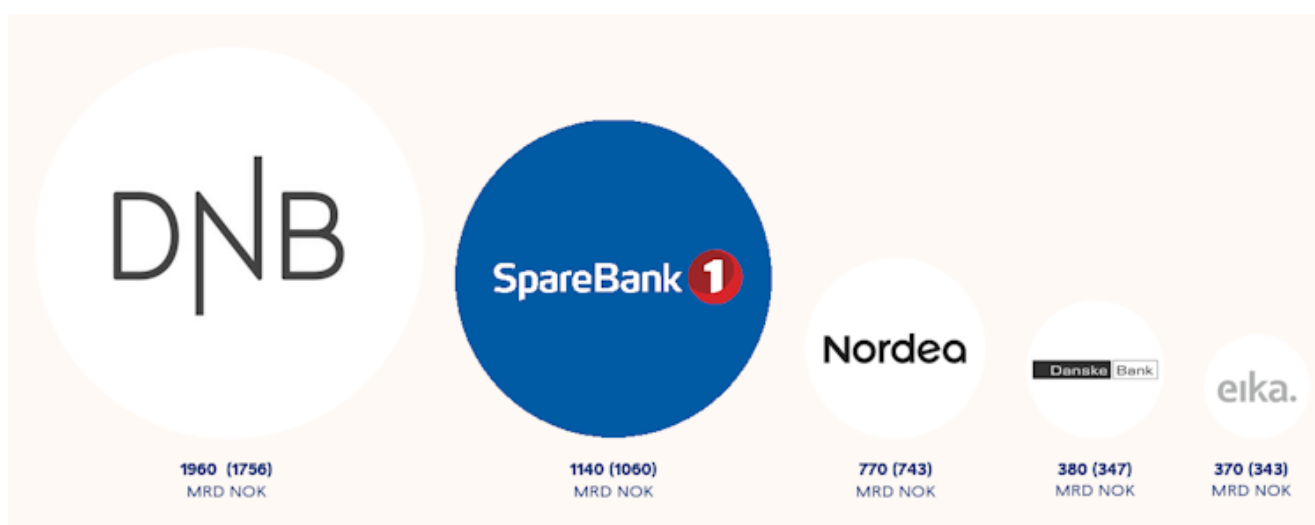
Ved etablering var egenkapitalen i Sparebankstiftelsen Hallingdal på 783 mill. kroner og var i all hovedsak egenkapitalbevis i SpareBank 1 Hallingdal Valdres. Egenkapitalen i Sparebankstiftelsen

Øystre Slidre var tilsvarende på 103. mill. kroner. Størrelse på egenkapitalen samsvarer med bytteforholdet ved fusjonen i 2012.

Stiftelsene har i årene etter etablering fått årlige utbytter fra SpareBank 1 Hallingdal Valdres. En del av dette har gått til gaveutdelinger til prosjekt og drift, men stiftelsene har også opparbeidet seg noe overskuddslikviditet som er plassert i verdipapir, i hovedsak aksjefond og rentefond.

1.1.7 SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1-alliansen ble etablert i 1996 og er et bank- og produktsamarbeid der SpareBank 1-bankene i Norge samarbeider gjennom de felleseide selskapene SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA.

SpareBank 1-alliansen er den nest største finansgrupperingen i Norge målt i utlån til kunder. Alliansen består av 12 selvstendige banker som er fullverdige leverandører av finansielle produkter og tjenester til privatpersoner, bedrifter og organisasjoner. Disse bankene er både børsnoterte egenkapitalbevisbanker, ikke-børsnoterte egenkapitalbevisbanker, tradisjonelle sparebanker og aksjesparebank.

Alliansen er etablert og organisert for å gi bankene styrke og kraft til å drive fremtidsrettet bankvirksomhet lokalt.

SpareBank 1-bankene driver etter den tradisjonsrike grunnpilaren for sparebanker i Norge, som handler om å gi tilbake og løfte lokalsamfunnene der bankene er. Det er denne driftsformen som skiller sparebankene fra forretningsbankene. De deler overskuddene lokalt.

Sterke og konkurransekraftige, lokale og regionale sparebanker har derfor stor betydning for bærekraftige lokalsamfunn over hele landet.

12 regionale og lokale SpareBank 1-banker er partnere i alliansen

SpareBank 1
SR-BANK

SpareBank 1
SMN

SpareBank 1
NORD-NORGE

SpareBank 1
ØSTLANDET

SpareBank 1
GUDBRANDSDAL

SpareBank 1
HALLINGDAL VALDRES

SpareBank 1
NORDMØRE

SpareBank 1
RINGERIKE HADELAND

SpareBank 1
LOM OG SKJÅK

SpareBank 1
SØRØST-NORGE

SpareBank 1
ØSTFOLD-AKERSHUS

SpareBank 1
HELGELAND

De 8 lokale SamSpar-bankene

Kundene skal oppleve at SpareBank 1-bankene er best på relasjoner – både lokalt og digitalt. Totalt har alliansen ca. 8.900 medarbeidere. Det betyr at SpareBank 1 er en betydelig arbeidsgiver i Norge.

Selv om bankene i alliansen er selvstendige, er det etablert mange felles retningslinjer og policyer for blant annet etikk, personvern og sikkerhet.

SpareBank 1-alliansen skal være en attraktiv og inkluderende arbeidsplass for medarbeidere i alle aldersgrupper. Tilrettelegging for faglig utvikling og en rekke tiltak som bidrar til god helse, økt trivsel og høy motivasjon er prioritert. Balansen mellom jobb, hjem og fritid skal oppleves som god.

Arbeidsmiljøet i alliansen skal være preget av mangfold, respekt og omtanke, og det er en nulltoleranse for diskriminering og trakassering.

SpareBank 1 Gruppen AS er et holdingselskap med 4 datterselskaper som alle utvikler og leverer produkter til alliansebankene som igjen tilbyr dette til sine kunder i lokalmarkedet. Holdingselskapets oppgaver er økonomistyring, risikostyring og compliance, juridiske tjenester og myndighetskontakt for datterselskapene. Morselskapet utvikler og leverer også produkter til LOs forbund og forbundsmedlemmer gjennom LOfavør.

SpareBank 1 Gruppen AS er 100 % eid av SpareBank 1-banker og Landsorganisasjonen LO med følgende eierbrøker:

SpareBank 1 SR-Bank (19,5 %), SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 %), SpareBank 1 SMN (19,5 %), Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 %), SpareBank 1 Østlandet (12,4 %) og Landsorganisasjonen og fagforbund tilknyttet LO (9,6 %).

SpareBank 1 Gruppen AS eier majoriteten av aksjene i følgende datterselskaper:

- SpareBank 1 Forsikring AS (pensjon + eiendomsforvaltning, næring) (100 %)
- SpareBank 1 Factoring AS (100 %)
- SpareBank 1 Spleis AS (100 %)
- Fremtind Forsikring AS (65 %)

Sparebank 1 Gruppen har betydelige eierinteresser i følgende selskaper:

- Kreditor (50 %)
- LOfavør (49 %)

I 2019 fusjonerte SpareBank 1 Forsikring AS og DNB Forsikring AS og ble til Fremtind Forsikring AS der SpareBank 1 Gruppen AS eier 65 % og DNB ASA 35 % av selskapet. DNB har en opsjon om å kunne kjøpe seg opp til 40 % eierandel. Forsikringer fra Fremtind blir distribuert gjennom SpareBank 1-bankene og DNB.

Fremtind Forsikring AS og Eika Forsikring AS, og deres respektive eiere SpareBank 1 Gruppen AS, DNB Bank ASA og Eika Gruppen AS, inngikk 19. januar 2024 en avtale om å slå sammen de to selskapene. Gjennomføringen av den endelige transaksjonsavtalen er blant annet betinget av at partene oppnår samtlige nødvendige myndighetsgodkjenninger uten vilkår som er vesentlig tyngende. Det forventes at transaksjonen tidligst vil kunne gjennomføres sommeren 2024. Det sammenslåtte selskapet vil hete Fremtind Forsikring.

Høsten 2022 fusjonerte inkassoselskapene Modhi Finance og Kreditor. Selskapet heter nå Kreditor. Merkenavnet Modhi videreføres ikke. SpareBank 1 Gruppen AS eier 50 prosent av Kreditor.

LOfavør AS er et deleid selskap (49 %) som utvikler og leverer produkter til LOs forbund og forbundsmedlemmer gjennom fordelsprogrammet LOfavør.

SpareBank 1 Utvikling DA er eid av SpareBank 1 SR-Bank (18 %), SpareBank 1 Nord-Norge (18 %), SpareBank 1 SMN (18 %), Samarbeidende Sparebanker AS (18 %), SpareBank 1 Østlandet (18 %) og SpareBank 1 Gruppen (10 %).

SpareBank 1 Utvikling DA eier 100 % av aksjene i følgende datterselskaper:

- EiendomsMegler 1 Norge AS
- SpareBank 1 Kundesenter AS

SpareBank 1 Utvikling DA består av en rekke utviklings- og fagmiljøer, som leverer forretningsplattformer og felles forvaltnings- og utviklingstjenester til de 12 eierbankene. Selskapet bidrar til at felles utvikling og aktiviteter gir bankene stordrifts- og kompetansefordeler. Selskapet eier og forvalter også alliansens immaterielle rettigheter under det felles merkevarenavnet - SpareBank 1.

SamSpar

SamSpar er en allianse innenfor SpareBank 1-alliansen. SamSpar-alliansen består av tre fellesselskaper samt de 8 eierbankene med datterselskaper. De 8 eierbankene er: SpareBank 1 Nordmøre, SpareBank 1 Lom og Skjåk, SpareBank 1 Gudbrandsdal, SpareBank 1 Østfold Akershus, SpareBank 1 Ringerike Hadeland, SpareBank 1 Hallingdal Valdres, SpareBank 1 Helgeland og SpareBank 1 Sørøst-Norge.

De tre felleseide selskapene er: Samarbeidende Sparebanker AS, SpareBank 1 SamSpar AS og Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA. De ansatte i SamSpar er alle ansatt juridisk i selskapet SpareBank 1 SamSpar AS (i det følgende benevnt SamSpar) og har ved utgangen av 2023 til sammen 31 ansatte og er lokalisert i Oslo.

SamSpar er et felles selskap for eierbankene som er satt til å utøve oppgaver og ansvar innenfor følgende fire dimensjoner:

1. Forvaltning av selskapsverdier og selskaper
2. Representasjon på alliansearenaen
3. Faglig ledelse
4. Innovasjon og tjenester

SpareBank 1 Hallingdal Valdres har en eierdel på 8,12 % i SamSpar. SamSpar-bankene har gjennom de siste årene investert mye i systemer, infrastruktur og tjenester for å styrke bankenes utvikling og konkurransekraft. Selskapet drifter og forvalter disse investeringene kostnadseffektivt og utfører en rekke fellesfunksjoner og tjenester for SamSpar-bankene. Selskapet har kompetanse på områder som supplerer eierbankene (f.eks. datavarehus, kundeoppfølgingssystemer, analyse, personvern og GDPR).

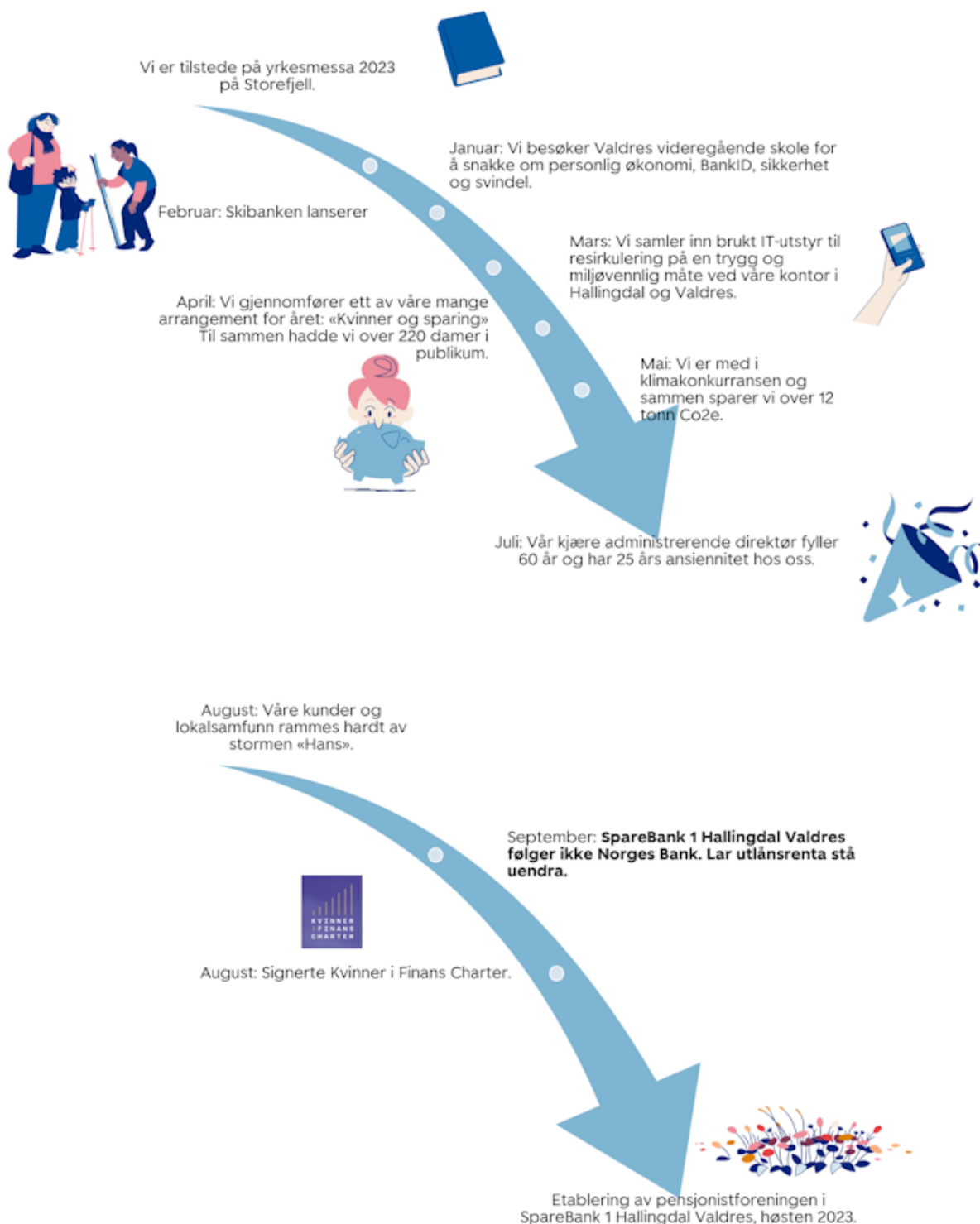
Dette er oppgaver som kommer i tillegg til de aktivitetene som gjennomføres i SpareBank 1-alliansen. Selskapet forvalter også felleseide selskaper og representerer eierne i Alliansens kunderåd og fagråd. Selskapet har i tillegg ansvaret for lansering av og opplæring på leveranser fra fellesarenaen samt fremme forslag som skal styrke eiernes konkurransesituasjon.

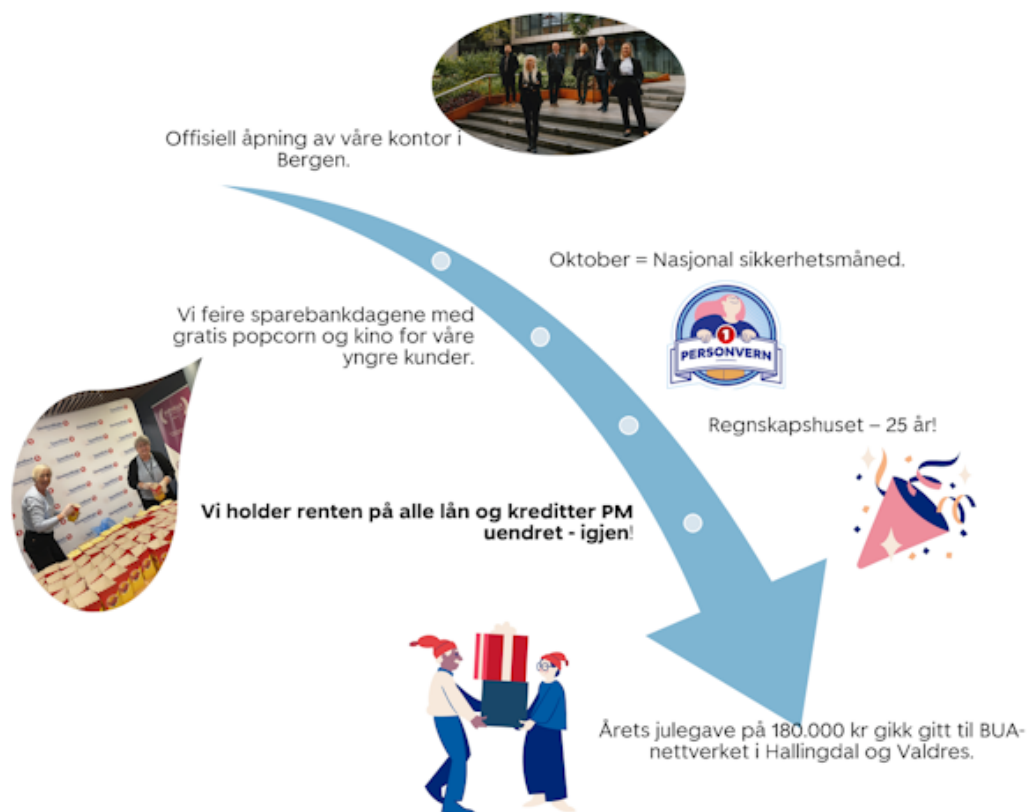
Andre SpareBank 1-selskaper

Ved siden av eierskapet i SamSpar og det indirekte eierskapet i SpareBank 1-alliansen, er SpareBank 1 Hallingdal Valdres inne som direkte eier i en del andre SpareBank 1-selskaper. Dette er SpareBank 1 Betaling AS, Sparebank 1 Mobilitet Holding AS, Sparebank 1 Gjeldsinformasjon AS, SpareBank 1 Kreditt ASA, SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS, SpareBank 1 Bank og Regnskap AS, SpareBank 1 Markets AS, SpareBank 1 Forvaltning AS. Eierandelen i disse selskapene ligger på 0,73-2,20 %.

1.2 Viktige hendelser i 2023

Her er et utvalg av hendelser i konsernet gjennom året. Listen er ikke fullstendig, men gir et lite innblikk i større og mindre hendelser.

1.3 Finansiell kalender 2024

13. februar

Resultat 4. kvartal 2023

12. mars

Styremøte offisielt regnskap for 2023

21. mars

Forstanderskapsmøte og fastsettelse av årsoppgjør og utbytte

14. mai.

Resultat 1. kvartal

13. august

Resultat 2. kvartal

14. november

Resultat 3. kvartal

1.4 Hovedtall og nøkkeltall for konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres

Inntekter 2023
NOK 557M

Resultat 2023
NOK 165M

RESULTATSAMMENDRAG	Året 2023	%	Året 2022	%
(Hele tusen kroner)				
Netto renteinntekter	342 923	2,14	242 533	1,72
Netto provisjons- og andre inntekter	71 868	0,45	75 964	0,54
Netto resultat fra finansielle eiendeler	45 042	0,28	23 541	0,17
Andre driftsinntekter*)	97 282	0,61	111 630	0,79
Sum inntekter	557 115	3,47	453 668	3,21
Sum driftskostnader	318 494	1,99	282 092	2,00
Driftsresultat før tap	238 621	1,49	171 576	1,21
Kredittap utlån, gar. mv. og rentebærende verdipapirer	29 569	0,18	11 182	0,08
Resultat før skatt	209 052	1,30	160 394	1,14
Skatt på resultat fra videreført virksomhet	44 202	0,28	32 137	0,23
Resultat	164 850	1,03	128 257	0,91
Resultat før andre inntekter og kostnader	164 850		128 258	
<i>Poster som ikke blir omklassifisert til resultatet:</i>				
Estimatavvik knyttet til ytelsesbassett pensjonsordning	408		2 021	
<i>Poster som kan bli omklassifisert til resultatet:</i>				
Endring i virkelig verdi utlån PM	-892		498	
Skatt virkelig verdi utlån PM	223		-125	
Sum andre inntekter og kostnader	-261	0,00	2 394	0,02
Totalresultat	164 589	1,03	130 651	0,92

Kolonnen for % er beregnet i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital.

*) 2023: 7 386 gjelder bank, 89 896 gjelder datterselskap

*) 2022: 6 927 gjelder bank, 104 703 gjelder datterselskap

NØKKELTALL	Året 2023	Året 2022
Lønnsomhet		
Egenkapitalavkastning	8,5 %	7,0 %
Egenkapitalavkastning (totalresultat)	8,5 %	7,2 %
Kostnadsprosent (morbank)	45,4 %	52,7 %
Kostnadsprosent (konsern)	57,2 %	62,2 %
Balansetall		
Brutto utlån til kunder	14 181 647	11 778 717
Brutto utlån til kunder inkl. overført til kredittforetak	18 455 668	15 184 308
Innskudd fra kunder	11 930 697	10 993 947
Innskuddsdekning	84,1 %	93,3 %
Utlånsvekst siste 12 måneder	20,4 %	9,3 %
Utlånsvekst siste 12 måneder inkl. overført til kredittforetak	21,5 %	11,3 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder	8,5 %	16,4 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	16 032 493	14 127 014
Forvaltningskapital	17 092 746	14 972 240
Forvaltningskapital inkl. overført kredittforetak	21 366 767	18 377 831
Tap og mislighold i % av brutto utlån		
Tapsprosent utlån	0,16 %	0,07 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,91 %	0,33 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,48 %	0,35 %
Soliditet (forholdsmessig konsolidert)		
Kapitaldekningsprosent	19,8 %	20,9 %
Kjernekapitaldekningsprosent	18,0 %	19,4 %
Ren kjernekapitalprosent	17,9 %	19,2 %
Ren kjernekapitalprosent, morbank	18,5 %	20,3 %
Netto ansvarlig kapital	2 160 736	1 899 107
Kjernekapital	1 963 130	1 757 560
Ren kjernekapital	1 950 139	1 742 590
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	8,6 %	8,9 %
LCR, morbank	160,8 %	168,8 %
Kontor og bemanning		
Antall kontor	13	11
Antall årsverk	197,0	172,8

Definisjoner:

Egenkapitalavkastning etter skatt: Resultat av ordinær drift etter skatt i % av gjennomsnittlig egenkapital

Kostnadsprosent: Driftskostnader i % av netto inntekter

Tapsprosent utlån: Årets tapsavsetninger på utlån og garantier i % av brutto utlån

Misligholdsprosent: Netto misligholdte engasjement (over 90 dager) i prosent av brutto engasjement

Kapitaldekning: Netto ansvarlig kapital i % av beregningsgrunnlaget (se note 5).

Kjernekapitaldekning: Kjernekapital i % av beregningsgrunnlaget (se note 5).

Ren kjernekapitaldekning: Ren kjernekapital i % av beregningsgrunnlaget (se note 5).

Uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio): Ren kjernekapital eller kjernekapital i forhold til verdien av alle eiendeler og ikke-balanseførte forpliktelser uten at eiendelene er risikovektet.

LCR (Liquidity Coverage Ratio): Bankens likvide eiendeler målt i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid i en gitt stressituasjon.

1.5 Bærekraft

Bærekraft er en sentral del av vår virksomhet. Høy etisk standard og troverdig forretning i samarbeid med kunder, leverandører, myndigheter og samfunnet vi er en del av, skal kjennetegne alt vi gjør. Konsernets virksomhet skal ikke påvirke det ytre miljøet. Dette blir regulert gjennom et rammeverk i norsk lov og forskrifter, samt egne strategier og retningslinjer. Konsernet har nedfelt prinsipper for miljø, etikk, samfunnsansvar og bærekraft i et eget dokument. Det ligger på bankens egne nettsider www.sb1.no.

Det er mange forhold som kommer inn under dette området. Konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres med sine ulike virksomhetsområder er en viktig aktør i lokalsamfunnet der virksomhetene ligger. Banken er i stor grad med på å finansiere lokal utvikling i form av lån til boliger og næringsvirksomhet. Banken sin evne og vilje til å ta del i nye prosjekter er en sentral pilar i utviklingen av lokalsamfunnet. Konsernet med alle virksomhetsområder er til sammen en betydelig arbeidsplass i Hallingdal og Valdres. Konsernet er også en stor skatteyder som tilfører mye til samfunnet i form av skatteinntekter fra ansatte og selskapet. Eiendomsmeglervirksomheten er en viktig lokal aktør for

omsetningen av boliger og fritidsboliger i fjellet. Regnskapsvirksomheten utfører viktige tjenester for lokalt næringsliv.

Banken tar også på seg et viktig samfunnsansvar ved å inngå sponsoravtaler med lokale lag og foreninger. På den måten gir banken betydningsfulle bidrag til lokalt kultur- og idrettsarbeid. Egenkapitalen i banken ble omgjort til egenkapitalbevis i 2012. Det er eierne, Sparebankstiftelsen Hallingdal og Sparebankstiftelsen Øystre Slidre, som står for gaveutdeling til ulike formål. Stiftelsene får utbytte fra banken som de deler ut i prosjektstøtte, driftsstøtte og tilskudd til løypekjøring. Mer informasjon om banken og sparebankstiftelsene sitt samfunnsengasjement er samlet på bankens nettsider - www.sb1.no.

Åpenhetsloven skal påse at bedrifter har respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Videre skal den sikre at offentligheten får tilgang til informasjon om hvordan virksomheter kartlegger og håndterer eventuelle negative konsekvenser. Loven pålegger større virksomheter å kartlegge om og hvor det er risiko for å bryte menneskerettigheter og sette inn tiltak for å unngå dette.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres forventer av sine leverandører og forretningspartnere at de har et bevisst forhold til bærekraftsrisiko i sin egen virksomhet og leverandørkjede, samt at de aktivt og målrettet jobber for å redusere negativ påvirkning av klima, miljø og sosiale- og forretningsetiske forhold. Vi stiller krav til leverandørene om at de har retningslinjer innen bærekraft, og at disse skal omsettes til handling.

Det skal publiseres en aktsomhetsvurdering innen 30. juni. Denne vil omhandle utførelse og redegjørelse av vårt arbeid med åpenhetsloven.

For å ha et sterkt fokus på bærekraftsområdet utarbeider konsernet en egen bærekraftsrapport som omfatter årsberetningens krav til ESG-rapportering jf. regnskapsloven § 3-3c. Det er også utarbeidet en egen rapport «Likestilling- og mangfoldrapport» som omfatter regnskapsloven § 3-3a og de «interne» elementene i samfunnsansvars-rapporteringen i regnskapsloven § 3-3c. Disse rapportene kompletterer årsberetningen, men inneholder også mer frivillig rapportering i tillegg til rapportering som vi har forpliktet oss til gjennom for eksempel FNs prinsipper for bærekraftig bankdrift (UNEP FI).

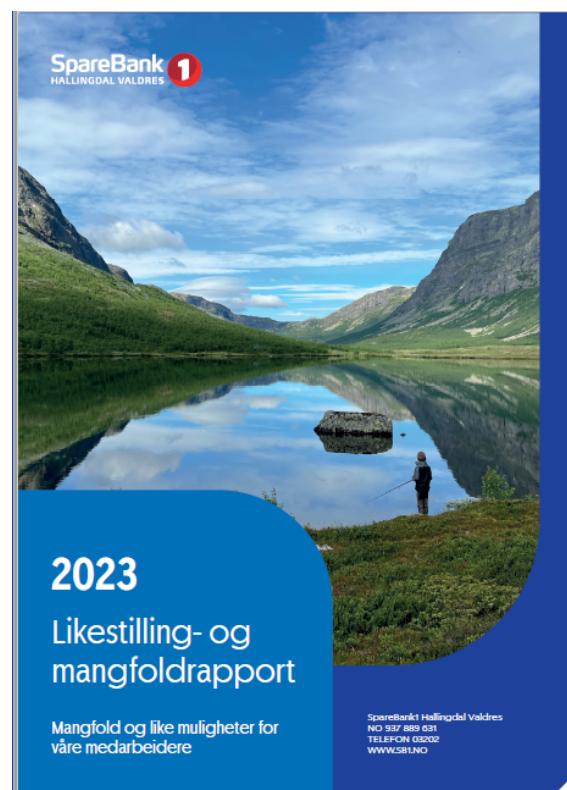
For 2023 er bærekraftsrapporten utarbeidet etter en anerkjent standard for frivillig bærekraftsrapportering - Global Reporting Initiative (GRI). GRI er en internasjonal, uavhengig og ideell organisasjon som ønsker å støtte virksomheter i bærekraftsrapportering.

Vi tok først i bruk GRI for bærekraftsrapporten 2022 med et ønske om å sikre en mer systematisk jobb og kontroll med vårt bærekraftsarbeid og øke bevisstheten rundt ulike bærekraftstema og ikke-finansiell risiko. Vi ønsker å gi våre interessenter en helhetlig og åpen innsikt i våre mest vesentlige aktiviteter, og også en innsikt i våre utfordringer og muligheter for å være et bærekraftig konsern. Målet med rapporten er kort og godt å skape åpenhet rundt hvordan organisasjonen bidrar eller har som mål å bidra til en bærekraftig utvikling. Vi ønsker å offentliggjøre åpent og

transparent vår viktigste påvirkning på økonomi, miljøet og sosiale faktorer, og hvordan vi håndterer denne påvirkningen.

Det er også utarbeidet en egen «Likestilling- og mangfoldrapport» som omfatter regnskapsloven § 3-3a og de «interne» elementene i samfunnsansvars-rapporteringen i regnskapsloven § 3-3c. Denne rapporten er også en del av årsberetningen, men inneholder også mer frivillig rapportering i tillegg til rapportering som vi har forpliktet oss til gjennom for eksempel FNs prinsipper for bærekraftig bankdrift (UNEP FI).

Trykk på lenkesymbolet nede i høyre hjørnet av bildet for å gå til rapportene:

2 ÅRSREGNSKAP 2023

2.1 Styrets årsberetning

SpareBank 1 Hallingdal Valdres var i ved utgangen av 2023 den 30. største av totalt 106 banker i Norge. Banken har fast bemannede kontor på Geilo, Ål, Gol, Hemsedal i Hallingdal og Beitostølen, Heggenes og Fagernes i Valdres, samt et kontor i Oslo og et kontor i Bergen.

Banken utstedte i 2012 egenkapitalbevis der Sparebankstiftelsen Hallingdal og Sparebankstiftelsen Øystre Slidre er eiere av disse etter fusjonen mellom SpareBank 1 Hallingdal og Øystre Slidre Sparebank samme året.

Årsregnskapet for morbank og konsern omfatter perioden 1.1.-31.12.2023 og er satt opp etter Forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak - «årsregnskapsforskriften». Selskapsregnskapet og konsernregnskapet er utarbeidet iht. årsregnskapsforskriftens § 1-4 første og andre ledd pkt. b. Dette betyr at IFRS-reglene er lagt til grunn med mindre annet følger av årsregnskapsforskriften.

Årsregnskapet er revidert.

2.1.1 Virksomhetsområde og marked

Se omtale i kapittel [1.1.4](#).

2.1.2 Økonomiske utviklingstrekk 2023

Internasjonal uro og krig i våre nærområder har påvirket norsk og internasjonal økonomi også i 2023. Den økonomiske veksten i EU har vært svak, og langt svakere enn utviklingen i USA. Her hjemme har den økonomiske utviklingen samlet sett vært ganske flat, men bildet er sammensatt. Fortsatt høy prisvekst, raskt økende rentenivå, svakere privatforbruk og lav boligbygging har dempet veksten, mens næringsinvesteringene fortsatt er høye og bidrar til å holde aktiviteten oppe. Arbeidsledigheten holdt seg lav gjennom 2023, men økte gradvis gjennom året. Mot slutten av 2023 flatet også veksten i sysselsettingen ut.

BNP for Fastlands-Norge avtok gjennom 2023 og endte på 0,7 prosent, målt i faste priser, ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall fra SSB. Det er svakere enn normalt.

Norges Bank satte opp styringsrentene seks ganger i 2023, til 4,5 prosent, for å få kontroll på den høye prisveksten som har preget økonomien både nasjonalt og blant våre handelspartnere de siste par årene. I 2023 endte inflasjonen på 4,8 prosent, godt over Norges Banks inflasjonsmål på 2 prosent, men i motsetning til fjoråret stabiliserte prisveksten seg noe gjennom første halvdel av 2023. I likhet med i fjor var det høye priser på strøm og drivstoff som bidro til å trekke prisveksten opp i starten av året. Andre halvdel av 2023 var på sin side preget av lavere energipriser, noe som

resulterte i at prisveksten avtok en del. Ser man bort i fra energiprisene har prisveksten likevel vært sterk.

Renteøkningene har ført til betydelig lavere gjeldsvekst hos både bedrifter og husholdninger. Tall fra SSB viser at 12-måneders kredittvekst til publikum har falt til 3,4 prosent ved utgangen av 2023. Samtidig viser Norges Banks utlånsundersøkelse for fjerde kvartal at etterspørselen etter boliglån avtar.

Norges Bank vurderer kreditttilgangen som god. Dette må ses i lys av at norske banker er solide, likvide og har god lønnsomhet.

Høyere priser og økte renter har også dempet forbruket og redusert kjøpekraften i husholdningene, også når det tas hensyn til en gjennomsnittlig årslønnsvekst på 5,3 prosent i 2023. Husholdningenes reduserte kjøpekraft reflekteres også i Finans Norges Forventningsbarometer som viste at husholdningene har svært lave forventninger knyttet til landets økonomi, og i liten grad forventer å gjøre store anskaffelser fremover. Husholdningens boliginvesteringer falt med 28 milliarder kroner i 2023. Det er det største fallet som er målt siden bankkrisen på 1980- og 1990-tallet. Også i nyboligmarkedet må vi tilbake til bankkrisen for å finne like svak utvikling som i 2023.

Ifølge tall fra SSB falt prisene på brukte boliger med 0,5 prosent i 2023 på landsbasis. Generelt påvirkes også næringseiendom av høyere renter. Bankenes utlånstap var lave i 2023, til tross for betydelige utlånsvolum til boliger og næringseiendom. Norske banker hadde samlet sett god utvikling gjennom 2023, med bedret soliditet og god lønnsomhet, som er viktig for å kunne yte kreditt også i økonomiske nedgangstider.

Ved utgangen av 2023 var arbeidsledigheten (AKU) i Norge på 3,7 prosent, 0,3 prosentpoeng høyere enn ved årets inngang. Yrkesdeltagelsen steg 0,2 prosentpoeng til 72,8 prosent. Sysselsettingsveksten har vært sterk etter pandemien, men flatet ut mot slutten av 2023. Antall ledige stillinger var likevel over 100 000 ved årsskiftet.

I 2023 svekket kronen seg mot euro og amerikanske dollar, slik den også gjorde i 2022. Eksportrelatert industri har tjent på svak kronekurs, mens andre næringer, som bygg og anlegg, har opplevd betydelig redusert aktivitet som følge av lavere etterspørsel og høyere priser. Økte petroleumsinvesteringer har ført til økt aktivitet innen oljereelatert virksomhet.

Veksten i norsk økonomi i 2024 antas å bli om lag på linje med 2023 og arbeidsledigheten ventes å øke noe, men de fleste analysemiljøer venter at det går mot en myk landing i norsk økonomi og at rentetoppen nå er nådd. I rentemøtet i januar 2024 besluttet Norges Bank å holde styringsrenten uendret på 4,5 prosent, og signaliserte at den vil bli liggende på samme nivå en god stund fremover. Prisveksten ventes å fortsette å avta gradvis i lys av at økonomien kjøles ned og prisimpulsene fra utlandet blir svakere. På den andre siden vil svak krone og høy kostnadsvekst i bedriftene bidra til å holde inflasjonen oppe.

2.1.3 Bankvirksomheten i 2023

I dette avsnittet er følger en omtale av det som skjer innenfor fagområdene i banken. I løpet av et driftsår er det normalt med noen endringer i organisering, ansatte, produkter og systemer.

Forsikringsområdet

Det siste året har banken hatt god vekst både i privatmarkedet og bedriftsmarkedet. For privatmarkedet er total forsikringsportefølje ved utgangen av året på kr 109,8 mill., fordelt med 75,5 mill. på skadeforsikring og 34,3 mill. på personforsikring. For bedriftsmarkedet er skadeforsikringsporteføljen på kr 35 mill. og pensjonsporteføljen på kr 46,5 mill. ved utgangen av 2023.

Porteføljen på landbruk fortsetter sin positive utvikling og er nå på kr 22,3 mill. ved årsskiftet. Vi har i løpet av året også styrket teamet vårt på landbruk og skade næring med ett årsverk.

Bruk av selvbetjente løsninger er økende, spesielt blant de unge. Kundene kan beregne pris, kjøpe forsikring, melde skader og gjøre enkle endringer i de digitale løsningene. I tillegg får kundene god oversikt over alle sine forsikringer i sin nett- eller mobilbank, noe de fleste er veldig fornøyd med. Mange er også fornøyd med å kunne samle bank og forsikring på ett sted.

Kunde og kompetansesenteret vårt har egne forsikringsspesialister som jobber både mot privatkunder, landbruk og næringskunder. Kundene våre får også god hjelp av de autoriserte rådgiverne på kontorene våre i Hallingdal, Valdres, Oslo og Bergen.

Betalingsformidling og digitale tjenester

Svindelaktiviteten i samfunnet er sterkt økende, og forbrukervernet er blitt vesentlig styrket med ny finansavtalelov. Det har derfor vært nødvendig å tilføre mer ressurser til avdelingen som jobber mot svindel det siste året for å begrense tap. Vi opplever en stor økning i svindel og svindelforsøk mot våre kunder. I 2023 er økningen i svindelsaker på 26 % sammenliknet med 2022.

Kunder blir forsøkt svindlet på mange ulike måter. Det mest utbredte er «phishing» hvor svindlerne prøver å få tak i personlig informasjon som videre kan nyttes til å skaffe seg tilgang til kundens midler. En ny type svindel som har blitt mer utbredt i 2023 er det som kalles «sikker-konto-svindler», hvor kunde blir oppringt av noen som utgir seg for å være fra politiet, Økokrim eller bank og blir forledet til å overføre midler for å sikre seg mot en angivelig pågående svindel. Her kan svindlerne oppnå at kunde selv overfører penger direkte til en konto som de har tilgang til.

I tillegg til å gjøre system og rutiner mer robuste, jobber banken med ulike forebyggende tiltak for å hindre svindel. Her brukes sosiale medier med filmer, pressemeldinger med advarsler, intervju i media og ulike kundearrangement for å opplyse om hvordan svindel kan oppdages.

Utviklingen av betalingstjenester og forenklinger for kunder fortsetter både for privatkunde og næringskunde. I år har kundene fått tilgang til å kunne betale direkte via Google Pay og Samsung Pay, dvs. at kunde kan betale med klokke eller telefon og beløpet belastes kundene bankkort.

For kundene har det vært en utfordring i forbindelse med bankbytte å flytte avtalegiro til ny bank. Her er det nå kommet løsninger som alle banker skal bruke og som gjør overgang til ny bank mye smidigere.

I de siste årene har SpareBank 1 satset mye på å kunne tilby gode digitale og brukervennlige løsninger for næringslivet. Næringslivskunder kan nå administrere mange av sine bankprodukter i nettbanken. Dette gir kundene en større oversikt over kontoer, kort og transaksjoner.

I Mobilbanken er det kommet flere nye funksjoner som gjør appen til et effektivt tilskudd til bedriftene for enkelt å kunne håndtere de daglige transaksjonene fra mobilen.

Banken kan nå tilby sine kunder et svært godt regnskapssystem som er integrert med nettbanken. Dette for at kundene skal kunne håndtere sin økonomi på et sted og få en bedre oversikt over økonomien i sine selskaper. Systemet er basert på at kunden skal kunne føre regnskapet sitt selv, og få hjelp av en regnskapsfører når de trenger det. Systemet har blitt godt mottatt av de kundene som har tatt i det i bruk.

SpareBank 1 har i samarbeid med Brønnøysundregistrene, utviklet en løsning for de som ønsker å starte et aksjeselskap – Starte AS. Denne løsningen reduserer skjemautfyllingen fra å omfatte 35 til nå 6 sider. Brønnøysundregistrene har gitt SpareBank 1 en garanti på at behandlingstiden ikke skal overstige 5 dager fra vi som bank godkjenner kunden til aksjeselskapet er registrert og opprettet. I tillegg følger det med umiddelbar tilgang til regnskapssystem i produktet.

Finansieringsområdet

SpareBank 1 Hallingdal Valdres søker tredjepartssamarbeid for å komme i kontakt med nye potensielle lånekunder. Dette krever inngåelse av finansagent- og databehandleravtaler. Denne lovgivningen ble endret fra 01.07.2023 med overgangsperiode til 01.07.2024 slik at disse avtalene fremover nå skal meldes til Finanstilsynet. SpareBank 1 Hallingdal Valdres har lang historikk i denne type samarbeid og samarbeidet med Otovo strekker seg tilbake til 2017 i forbindelse med finansiering av solceller på tak. I 2022 inngikk vi et samarbeid med Overo AS som tilbyr eiendomsmeglere digitale løsninger på ulike funksjoner inkludert mulighet for å tipse om kunder som ønsker finansieringstilbud (krever samtykke fra kunden). Gjennom dette samarbeidet har SpareBank 1 Hallingdal Valdres etablert et nært samarbeid med mange frittstående eiendomsmeglerkontor og disse tipsene er en viktig bidragsyter til veksten av nye kunder.

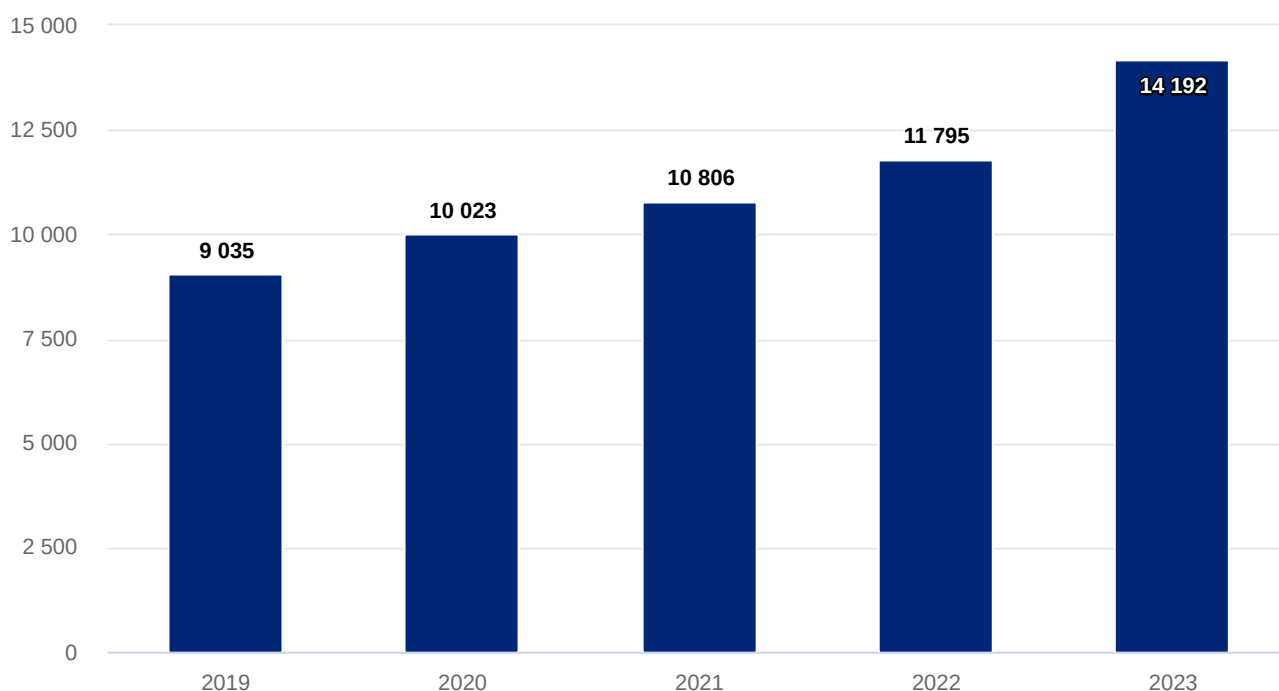
Utlånsutviklingen i både privatmarkedet og bedriftsmarkedet har vært svært høy i 2023. Utlånene i begge markeder økte med i omkring 20 % i året, noe som er langt høyere enn generell kredittvekst i Norge.

Etablering av Bergen-kontoret har vært vellykket og kontorene i Oslo og Bergen har bidratt sterkt til veksten i begge kundegruppene i løpet av året. Dette har også ført til et økt behov for kredittrådgivere i banken. Samarbeid med et ledende meglerforetak har bidratt til mye av veksten i personmarkedet.

Med flere rentehevinger i løpet av 2023 fra Norges Bank er det en markedsforventning at rentetoppen er nådd, som vil gi økt forutsigbarhet for bankens kunder. Kredittkvaliteten innen personmarkedet er stabil og solid, mens risikoen relatert til næringsporteføljen har økt noe som følge av makroutviklingen. Kundeporteføljen følges tett for å kunne sette inn eventuelle tiltak. Uværet «Hans» viste med all tydelighet at klimarisikoen absolutt er til stede i vårt markedsområde selv om banken ikke opplevde store skader på bankens sikkerheter disse augustdagene.

Norges Bank gjennomførte totalt 6 rentehevinger i 2023 og styringsrenten økte fra 2,75 % til 4,50 % i året. Banken gjennomførte rentereguleringer etter de fire første rentehevingene, mens ved de to siste rentehevingene valgte banken å kun regulere renten til bedriftsmarkedet mens utlånsrenten til personmarkedet ble holdt uendret.

Brutto utlån (mill. kr), morbank

Plasseringsområdet

2023 var et år med mye geopolitisk uro, som også har berørt verdipapirmarkedet. På tross av dette har mange nytt godt av en positiv avkastning på sine verdipapirfond. Det er spesielt 7 store teknologiselskap i USA som har påvirket markedet positivt.

Gjennom året har vært god vekst i antall spareavtaler, et resultat av vår satsning på spare -og pensjonsområdet. Gledelig å se at mange unge og spesielt kvinner er i gang med sparing. Engangstegninger er noe lavere enn forventet, og det skyldes nok tiden vi er i med høyere rente og kostnadsnivå.

Gjennom 2023 er de fleste fond vi distribuerer endret til det vi kaller nettofond. Det betyr at det skilles på hva forvalter tar seg betalt for i form av *forvaltningshonorar*, og hva banken som distributør tar seg betalt i form av *formidlingshonorar*. Det er kun en håndfull fond tilbake som fortsatt genererer returprovisjon tilbake til banken.

I løpet av året har SpareBank 1 jobbet med et nytt «formueskonsept». Dette er et tilbud til formuende kunder som skal lanseres i januar 2024. Dette for å kunne konkurrere med andre formuesforvaltere som opererer i våre områder.

I 2023 ble det innført krav om at kundenes preferanser i forhold til ESG og bærekraft skal være en del av rådgivningen innen sparing og plassering. Våre rutiner, verktøy og rådgivning overfor kunder er tilpasset disse kravene.

Felles fakturasentral for SamSpar

Fakturasentralen har lagt bak seg seks hele driftsår og har i løpet av året behandlet ca. 43.000 faktura for 7 SpareBank 1-banker og for administrasjonen i SpareBank 1 SamSpar AS. Et mål for fakturasentralen er å øke andelen av mottatte EHF-faktura til bankene. Denne andelen ligger nå på 90 % gjennom året og gir en god effektivisering av bankenes behandling av inngående fakturaer.

2.1.4 Resultatutvikling

Morbankens resultat for 2023

Resultatregnskapet for morbanken i 2023 viser et resultat som er en del bedre enn forventet, og det nest beste i bankens historie. Resultatet er i stor grad basert på god underliggende bankdrift med et positivt bidrag fra verdipapirinntekter og utbytte. Både inntekter og kostnader øker, men kostnadene i mindre grad enn inntektene.

Totalresultatet viser et overskudd på 206,7 mill. kroner. Fjorårets resultat etter skatt var tilsvarende på 130,3 mill. kroner. Resultatet i 2022 var preget av negativ avkastning fra verdipapirer, mens resultatet for 2023 er preget av motsatt utvikling. Resultatet gir en egenkapitalavkastning etter skatt på 10,9 % mot 7,4 % i 2022.

Bankens netto renteinntekter for 2023 ble 342,1 mill. kroner som er en økning på 99,9 mill. kroner fra 2022. Målt i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) økte rentenettoen fra 1,74 i 2022 til 2,21 % i 2023. Inntekter fra overført låneportefølje til kredittforetak blir klassifisert som provisjonsinntekter og ikke som renteinntekter. Provisjonen fra denne porteføljen tilsvarer en inntekt på 0,07 % av GFK. Slik sett blir samlede inntekter knyttet til utlån og innskudd samt renteplasseringer 2,28 % av GFK mot 1,86 % i 2022. Årsaken til økningen i rentenettoen er det stigende rentenivået gjennom 2023.

Netto provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester var i 2023 på 71,9 mill. kroner som er en reduksjon på 4,1 mill. kroner. Reduksjonen skyldes for en stor del reduserte provisjonsinntekter fra overførte lån til boligkredittforetaket. Med raskt stigende markedsrente opplever foretaket at rentene på finansieringen stiger raskere enn kunderentene på utlånene som selskapet finansierer. Dette fører til lavere marginer for foretaket og lavere provisjoner for bankene som leverer lånene. I tillegg har den unnlatte renteøkningen på lån med pant i bolig i september hatt en innvirkning på provisjonene mot slutten av året. De andre provisjonsområdene har i sum høyre inntekter enn i 2022, men med visse innbyrdes endringer. Områdene betalingsformidling, finansiering og plassering har høyere inntekter mens forsikringsområdet har marginalt lavere inntekter enn foregående år.

Banken har i år mottatt et utbytte fra Samarbeidende Sparebanker AS på 41 mill. kroner som er bankens andel av SpareBank 1 Gruppens resultat og vedtatt utbytte for 2022.

Utbytte fra andre aksjer og fond ble 12,4 mill. kroner og inntekter fra datterselskaper inntektsført etter egenkapitalmetoden gav morbanken en utbytteinntekt i 2023 på 2,9 mill. kroner. Etter denne metoden blir bankens del av egenkapitalen beregnet og resultatet inntektsført i samsvar med eierandelen. Alle bankens datterselskaper er 100 % eid av banken. Mer om datterselskaper i avsnittet «Bankens datterselskaper» lenger bak i årsrapporten.

Banken har en del regnskapsposter som både er påvirket av og avhengig av utviklingen i rente- og verdipapirmarkedet. I posten «Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter». Dette er aksjefond, obligasjonsfond, obligasjoner, rentebytteavtaler og fastrenteutlån. Etter et svakt år i 2022 som preget av en negativ utvikling for verdens børser, snudde stemningen i 2023 noe som gav en god resultatført verdistigning for bankens aksjefond. Resultatposten medførte i 2022 en kostnad på 15,1 mill. kroner mens i 2023 ble dette snudd til en inntekt på 34,5 mill. kroner. Netto forskjell mellom årene er på hele 49,6 mill. kroner.

Bankens regnskap blir ført etter internasjonale regnskapsregler som i stor grad bygger på virkelig verdi. I lys av dette blir bankens fastrenteutlån og rentesikringsavtalene som rentesikrer disse lånene verdivurdert hvert kvartal. Selv om renteoppgangen har fortsatt i 2023, gjør utviklingen i lange renter sitt til at bankens portefølje med fastrenteutlån og tilhørende rentesikringsavtaler er lite påvirket av endringen i korte renter. Bankens fastrenteinnlån er også rentesikret, men med 1:1-sikring blir nettoeffekten på resultatet tilnærmet lik 0.

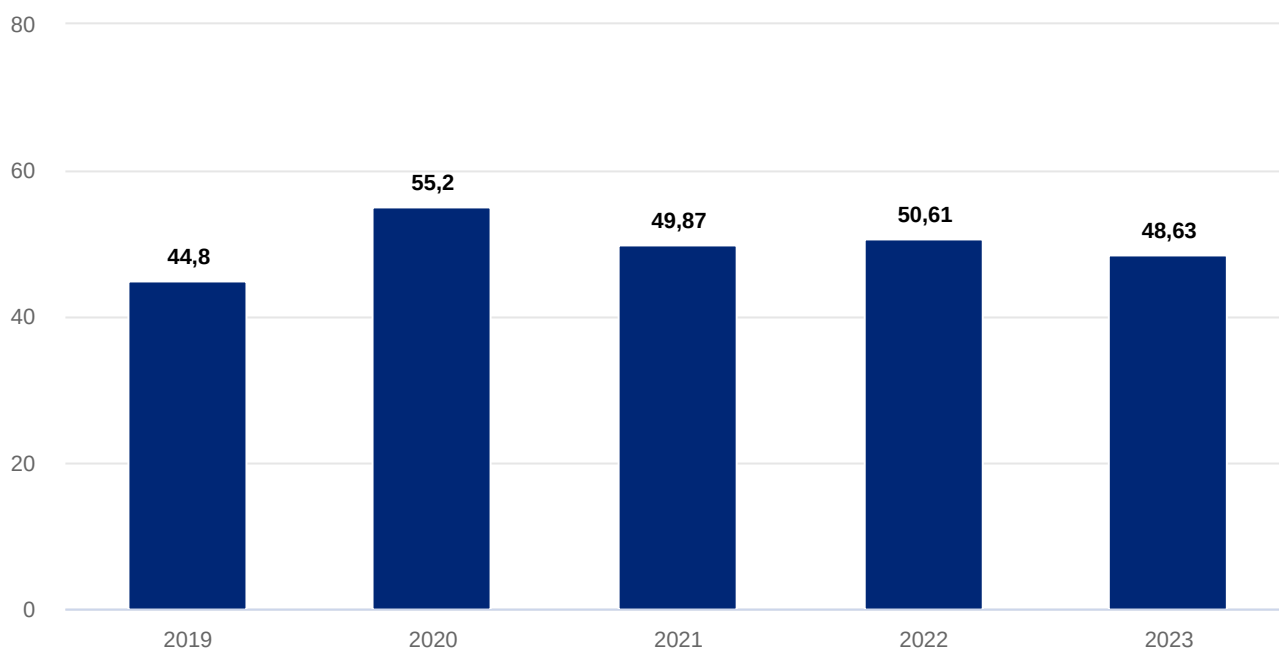
Samlede driftskostnader økte med 23,4 % fra 188,3 mill. kroner i 2022 til 232,3 mill. kroner i 2023. Økningen kommer fra både lønnskostnader og andre driftskostnader. Økningen er også litt over forventet nivå. Lønn og andre personalkostnader øker med 24 % i forhold til fjoråret, og skyldes dels

flere ansatte (økning på 18 %) og lønnsvekst i året. Bemanningen er økt på flere områder i året til tillegg til etableringen av Bergens-kontoret.

Banken fører leieavtaler etter IFRS 16. Dette gjør at direkte leiekostnader blir byttet ut med avskrivninger av en leierettighet. Dermed flyttes husleiekostnadene fra andre driftskostnader til posten «av-/nedskrivninger». Forskjellen i bokført kostnad er liten. I tillegg blir leierettigheter og leieforpliktelsene ført opp i balansen. Nærmere spesifisering av denne posten og effekter finnes i note 2 og 41.

Utover dette er det små endringer i kostnadsbildet for 2022 tatt i betraktning alle usikkerheter vi har sett i det makroøkonomiske bildet.

Kostnadsprosent morbank ekskl. verdipapir

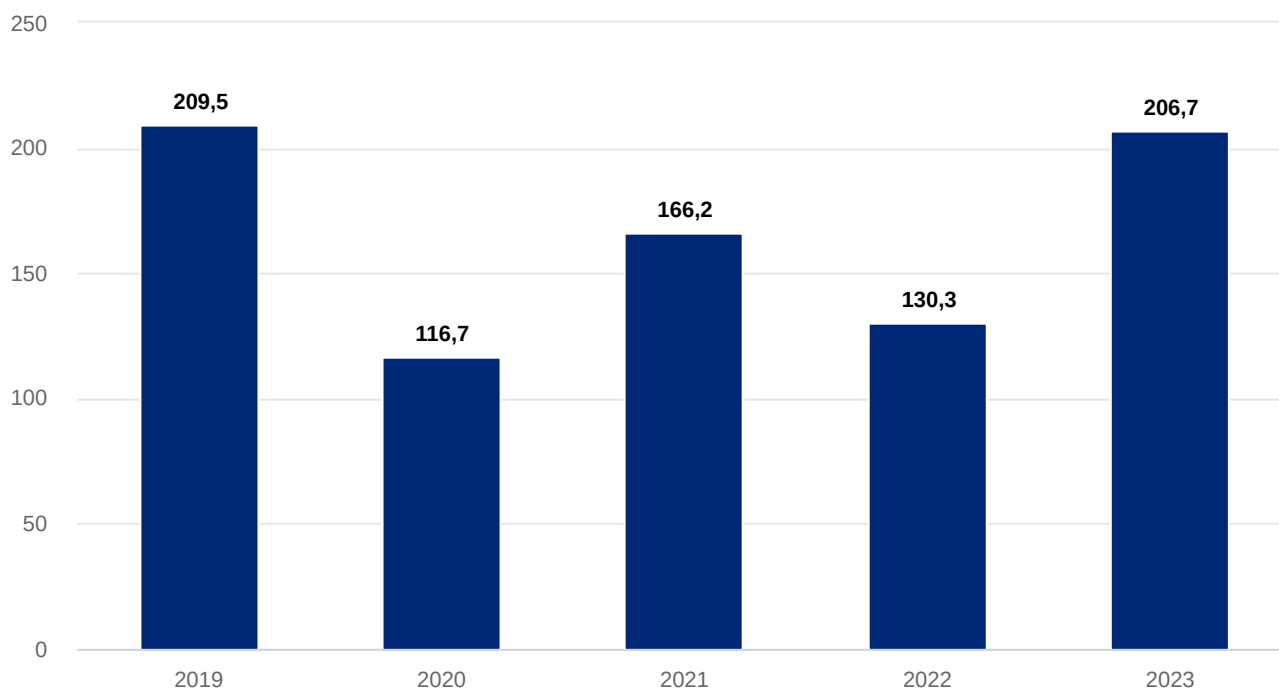
Låne- og garantiporteføljen er gjennomgått og vurdert i samsvar med IFRS 9 hvert kvartal. Gjennomgangen blir gjennomført for henholdsvis privat- og bedriftsmarkedsporteføljene med konkret vurdering av tapsutsatte engasjementer. Tapsføring og eventuell nedskrivning blir vurdert og vedtatt av styret i forbindelse med kvartalsregnskapet fire ganger i året. Mer informasjon om disse vurderingene er omtalt i note 2 om regnskapsprinsipper.

Resultatførte tap i året utgjør 29,6 mill. kroner. Hoveddelen av dette er økninger i tapsavsetninger det siste året (20,8 mill. kroner). Bankens har konstatert tap på til sammen 5,6 mill. kroner. Netto resultatførte tap utgjør 0,21 % av bankens balanseførte utlånsportefølje (overførte lån til kredittforetak er ikke med i grunnlaget). Mer om bankens tapskostnad i note 11.

Bankens skattekostnad for 2023 er beregnet til 43,3 mill. kroner. Morbanken har i regnskapsåret 2023 gitt konsernbidrag som utnytter fremførbart underskudd i datterselskapene. Mer omtale av dette i kapittel om [Balanseutvikling](#) lenger ned.

Totalresultatet i morbanken på 206,7 mill. kroner er høyere enn styrets forventninger til året.

Resultat etter skatt (mill. kr), morbank

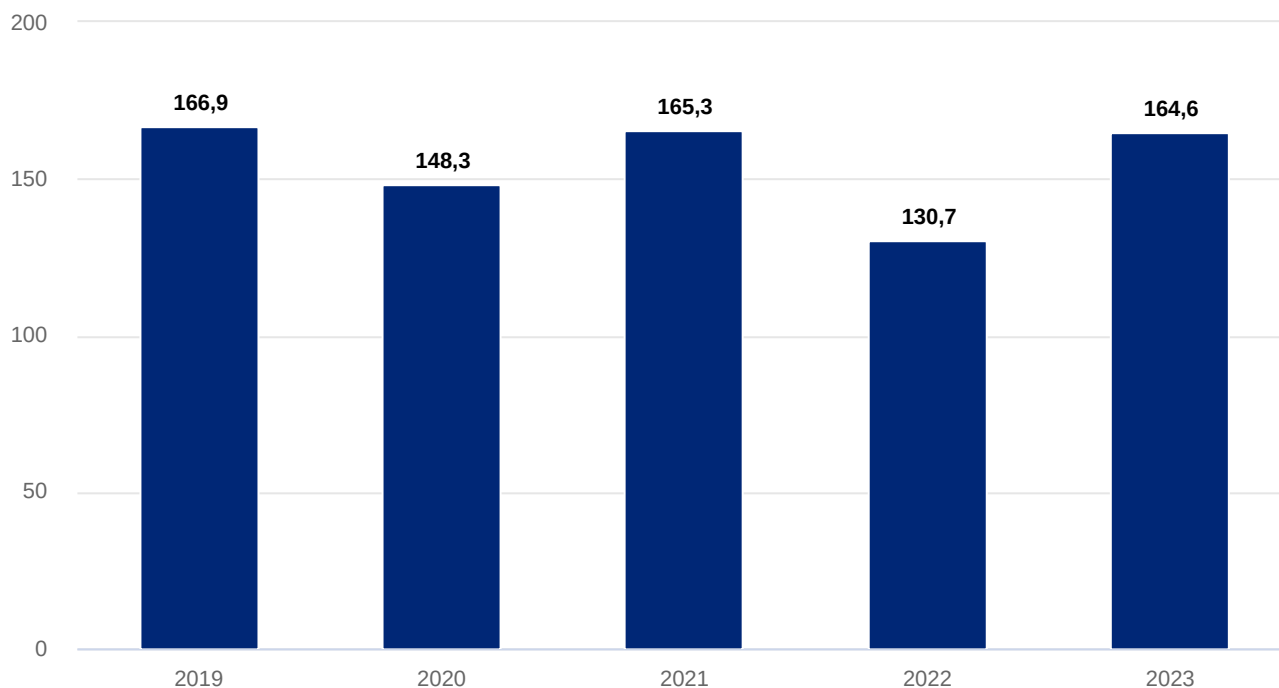
Konsernresultatet for 2023

Det er morbanken som utgjør de største resultatpostene i konsernregnskapet. Datterselskapene blir konsolidert inn i konsernregnskapet med både inntekter og kostnader. Transaksjoner mellom selskapene blir eliminert. I tillegg blir bankens resultatandel fra den felleskontrollerte virksomheten Samarbeidende Sparebanker AS (SamSpar) inntektsført i konsernregnskapet. Utbetalt utbytte fra dette selskapet i året blir eliminert for ikke å få dobbel virkning.

Resultatet fra Samarbeidende Sparebanker AS og SpareBank 1 SamSpar AS blir innarbeidet i konsernregnskapet etter egenkapitalmetoden. Resultatet er i stor grad bankens andel av SpareBank 1 Gruppens resultat i perioden. Bankens andel av dette i 2023 utgjør -1,9 mill. kroner, mens det tidligere omtalte mottatte utbyttet på 41 mill. kroner blir eliminert. Netto virkning i konsernregnskapet er -42,9 mill. kroner i forhold til morbankresultatet.

Konsernets samlede inntekter øker med 103,5 mill. kroner fra 453,7 mill. i 2022 til 557,1 mill. i 2023. Inntektsutviklingen i datterselskapene er nærmere omtalt i kapittel om [Bankens datterselskaper](#). Driftskostnadene øker i samme tidsrom med 36,4 mill. kroner fra 282,1 mill. til 318,5 mill. kroner.

Resultat etter skatt (mill. kr), konsern

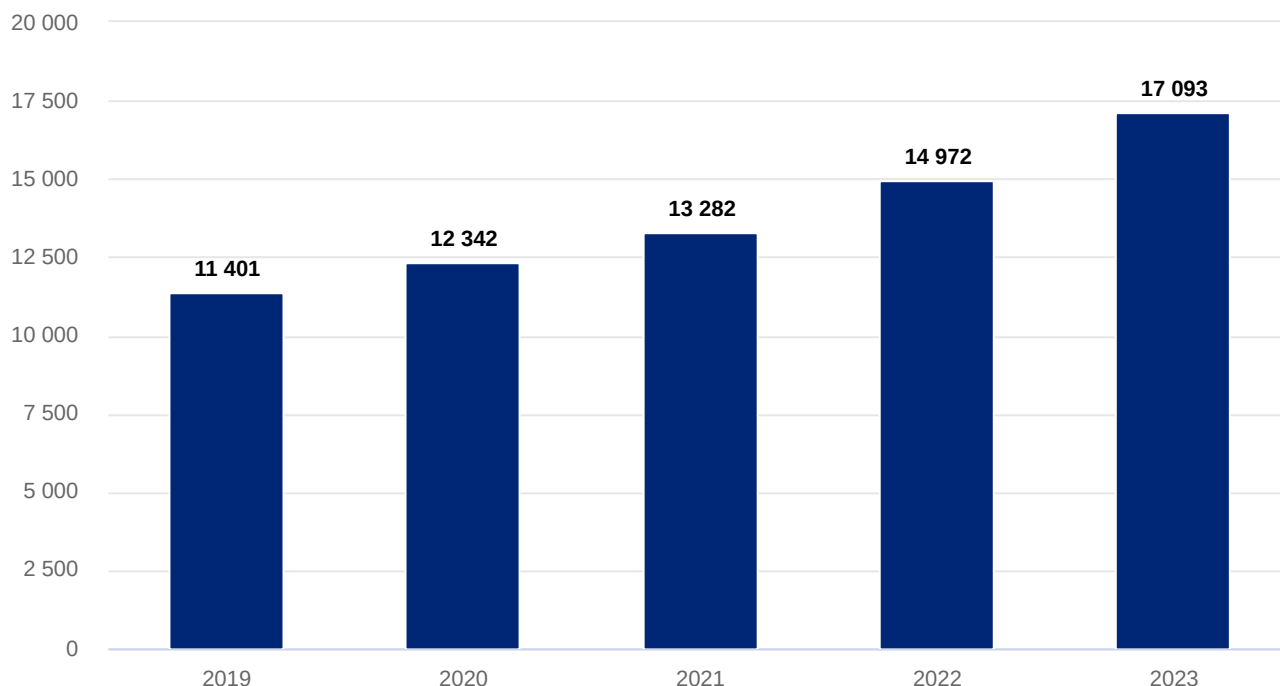
Resultatet før skatt i konsernet ble 209,1 mill. kroner, mot 160,4 mill. kroner i 2022.

Konsernets totalresultat (etter skatt) endte på 164,6 mill. kroner mot 130,7 mill. i 2022. Dette gir en egenkapitalrentabilitet etter skatt på 8,5 %.

2.1.5 Balanseutvikling

Konsernet hadde ved utgangen av 2023 en forvaltningskapital på 17,1 mrd. kroner, som er en økning på 2,1 mrd. kroner eller 14,2 % fra utgangen av 2022. Balanseutviklingen er preget av en svært høy utlånsvekst i året.

Forvaltningskapital (mill. kr), konsern

Brutto utlån (se note 8) økte med 2,4 mrd. kroner til 14.182 mill. kroner i 2023. Dette er en økning på 20,3 % fra året før.

Ved årsskiftet hadde banken overført boliglån til boligkreditt for 4.131 mill. kroner og til næringskreditt med 143 mill. Hensyntatt disse overføringene er reell utlånsvekst i konsernregnskapet på 21,5 %.

Brutto utlånsengasjementer som er misligholdt i mer enn 90 dager utgjør 124,1 mill. kroner, mot 38,7 mill. i 2022. Misligholdet utgjør med det 0,91 % av brutto utlån og er en del høyere enn for ett år siden. Samlede tapsavsetninger har økt fra 65,4 mill. til 86,6 mill. kroner ved utgangen av 2023. Se mer om tapsvurderingene knyttet til utlån og garantier i note 11.

Styret vurderer nedskrivningene til å være tilstrekkelige i forhold til identifiserte tapshendelser som har funnet sted frem til årets slutt.

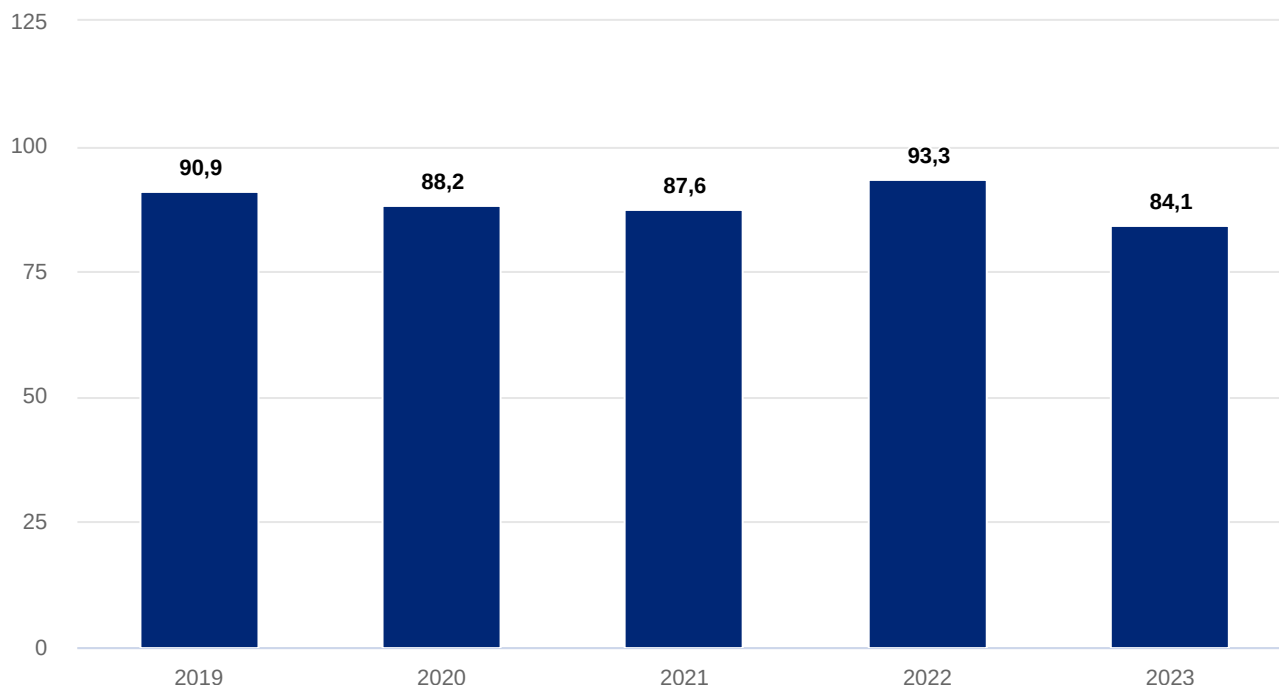
Avsetningsgrad sier noe om i hvor stor grad banken har gjort avsetninger for tap på lån som allerede er misligholdt eller som er tapsutsatt. Ved utgangen av rapporteringsåret er avsetningsgraden for misligholdte engasjement 16,9 % mot 26,3 % i fjor. Selv om nedskrivingsbeløpet på misligholte engasjementer har økt noe, har misligholdet økt mer.

Utlån til og fordringer fordelt på sektorer og geografi er nærmere omtalt i note 8.

Ved årsskiftet hadde konsernet et innskuddsvolum fra kunder på 11.931 mill. kroner. Innskuddsveksten siste år er på 937 mill. kroner eller 8,5 %. Dette gir konsernet en innskuddsdekning

ved utgangen av 2023 på 84,1 %. Overført volum til kredittforetakene økte med 868 mill. i året, og er med på å avlaste konsernets finansieringsbehov.

Innskuddsdekning (%), konsern

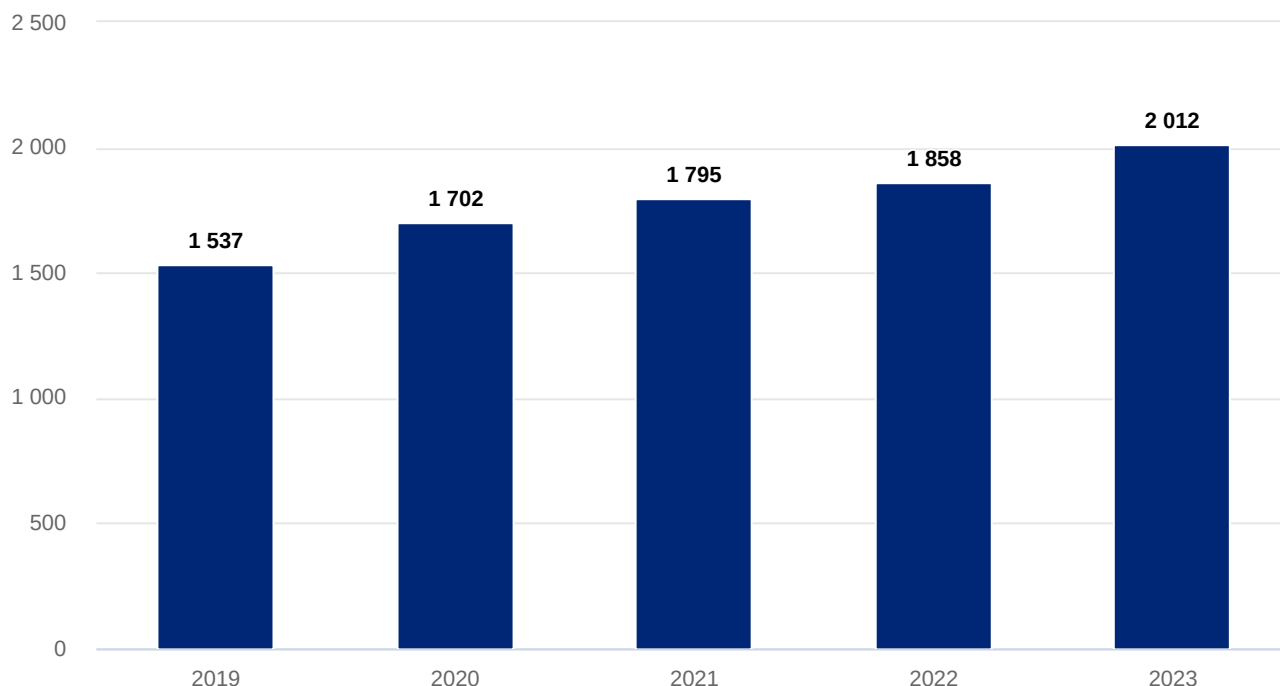

To datterselskaper har i 2023 hatt et skattemessig underskudd og morbanken foreslår derfor å gi et konsernbidrag til disse selskapene. Konsernbidrag utjevner skattebelastningen i konsernet ved at giver kan kreve et skattemessig fradrag for bidraget, mens mottaker øker sine skattepliktige inntekter. I morbankens regnskap vil netto konsernbidrag øke bokført verdi av aksjene i datterselskapet. Slik sett blir konsernbidrag likestilt med vanlig kapitaltilførsel.

Konsernbidrag	Brutto	Skatt	Netto
SpareBank 1 Hallingdal Invest AS	449.435	112.359	337.076
Tisleidalen Hyttegrend AS	230.009	57.503	172.506
Sum	679.444	169.862	509.582

Etter konsernbidrag utgjør konsernets egenkapital ved utgangen av året 2.012 mill. kroner.

Egenkapital (mill. kr), konsern

2.1.6 Disponering av årsresultat

Utbytte på egenkapitalbevis kan deles ut av bankens årsoverskudd og må være i samsvar med en forsiktig og god forretningsskikk. Sparebanker kan derfor ikke garantere et fast framtidig utbytte på egenkapitalbevisene. Utbyttets størrelse vil avhenge av bankens driftsresultat, utbyttepolitikk og kapitalsituasjon.

Det er morbankens resultat som ligger til grunn for utdeling av utbytte. Kapitalsituasjonen er per 31.12.23 på et nivå som gjør at styret ikke kan anbefale et kontantutbytte for 2023. Hele årsresultatet foreslås avsatt til fond for urealiserte gevinster, utjevningsfond, grunnfondskapitalen og gavefond. Se mer om dette i kapittel 2.1.9 under overskriften «Kapitaldekning».

Styret foreslår at morbankens resultat til disposisjon for SpareBank 1 Hallingdal Valdres, kr 206.749.186,- disponeres som følger:

Disponeringer	
Utbytte på egenkapitalbevis	0
Overført til fond for urealiserte gevinster	10.651.352
Overført fra gavefond	-250.000
Overført til gaver	250.000
Overført til utjevningsfond	177.198.172
Overført til grunnfondskapital	18.899.662
Overført til gavefond	0
Sum	206.749.186

2.1.7 Eierstyring og selskapsledelse (Corporate governance)

Eierstyring og selskapsledelse i konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres omfatter de mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre kapitaleiernes, innskytternes, ansattes og andre gruppers interesser. Konsernets virksomhetsstyring skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir oppnådd og realisert.

Det er etablert et eget dokument («Eierstyring og selskapsledelse for SpareBank 1 Hallingdal Valdres») som utgjør styrets samlede redegjørelse for konsernets eierstyring og selskapsledelse.

I lys av konsernets hovedstrategi er det utformet mål, strategier og verdier som selskapet skal styre etter. Alle virksomheter skal operere innenfor de lover, forskrifter og regler som virksomhetene til enhver tid er underlagt.

Det er utarbeidet et helhetlig styringshierarki med styringsdokumenter, policydokumenter, retningslinjer og instruksjoner som omfatter alle virksomhetsområdene. Det er fastsatt egne instruksjoner for styrene og leder av de ulike virksomhetsområdene.

Konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres har vedtatt at selskapet skal følge Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (corporate governance), sist revidert 14. oktober 2021, med de tilpasninger som følger av at selskapet er en sparebank uten børsnotert eierkapital og som ikke er gjenstand for regelmessig omsetning. En samlet redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse finnes på konsernets nettsider – www.sb1.no.

2.1.8 Risikostyring

Banknæringens kjernevirksomhet er å oppnå en verdiøkning gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet videreutvikler risikostyringssystemer og prosesser i tråd med førende praksis.

Risiko- og kapitalstyring i SpareBank 1 Hallingdal Valdres støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og sikrer samtidig finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Styret behandler kvartalsvis en overordnet risikorapport. Banken har i 2023 videreutviklet rammeverket for risikostyring og risikorapportering gjennom en revidering av policydokumentene innenfor alle risikoområdene. Sentral i risikostyringen er Ansvarlig for Compliance og Ansvarlig for Risikostyring. Begge rollene er underlagt styret i tråd med gjeldende regelverk. Avdeling Risikostyring og Compliance utgjør bankens 2. linjeforsvar og utfører utvalgte uavhengige kontrollhandlinger.

Internkontroll er et prioritert område som er integrert i den daglige driften. Lederne har et kvalitetsansvar og står for oppfølgingen av medarbeiderne. Det overordnede ansvaret for kontrollhandlingene ligger hos Avdeling Risikostyring og Compliance. Rapportering skjer kvartalsvis

til styret. EY er internrevisor for regnskapsåret 2023. Dette arbeidet er en viktig del av bankens kvalitetssikringsarbeid.

De mest vesentlige risikoene er omtalt nedenfor og i note 6.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er definert som faren for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken. Kredittrisiko er knyttet til mulige tap på utlån eller garantier til kunder, i tillegg til tap på plassering i verdipapir med mindre solide utstedere. Kredittrisikoen er bankens mest vesentlige risikoområde. Banken har standardiserte rutiner for kredittgivning, en etablert fullmaktstruktur og risikoklassifiserer alle utlån.

Kredittkvaliteten i konsernet må karakteriseres som god. Utviklingen i mislighold har det siste året vært stabil og på et lavt nivå for privatmarkedet, men økt noe i bedriftsmarkedet. Brutto mislighold er ved utgangen av året på 0,92 %. Banken legger vekt på kvalitet i kredittsakene, og prising av utlån og kreditter skal gjenspeile kredittrisikoen.

Kredittporteføljen i personmarkedet har hatt en stabil utvikling, som avspeiler seg i nivået på forventet tap i utlånsporteføljen. Banken har en stor andel av utlånsporteføljen til privatmarkedet i Stor-Oslo-området, og på denne delen av utlånsporteføljen vil et prisfall på boliger (og dermed mindre verdi på pantesikkerheten) kunne øke kredittrisikoen banken er eksponert for. Prisene på boliger i bankens primære markedsområde i Hallingdal og Valdres svinger i mindre grad enn i byene og på det sentrale Østlandet.

Bankens bedriftsportefølje er eksponert mot lokalmarkedet i Hallingdal, Valdres, og Stor-Oslo. Banken opplevde sterk utlånsvekst i 2023 i bedriftsmarkedet. Markedet for nybygg av hytter i Hallingdal og Valdres har opplevd et år med redusert aktivitet, men de lokale aktørene banken finansierer er generelt solide og følges tett, samtidig som stadig flere tegn peker i retning at bunnen er passert. I utlånsengasjementene er det vektlagt at sikkerhetsverdiene skal være gode og dermed ha en buffer mot verdifall. Banken ser noen tegn til svekkelse av kredittkvaliteten i utlånsporteføljen hos enkeltelskaper, som har bidratt til at tapsavsetningene i bedriftsmarkedet har økt gjennom 2023. Banken har i løpet av 2023 hatt to større konkurser innen bygg og anleggsnæringen, som bidrar til økningen i mislighold.

Styret vurderer samlet kredittrisiko som tilfredsstillende.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at banken ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evne til å finansiere en økning i eiendeler uten vesentlige ekstrakostnader.

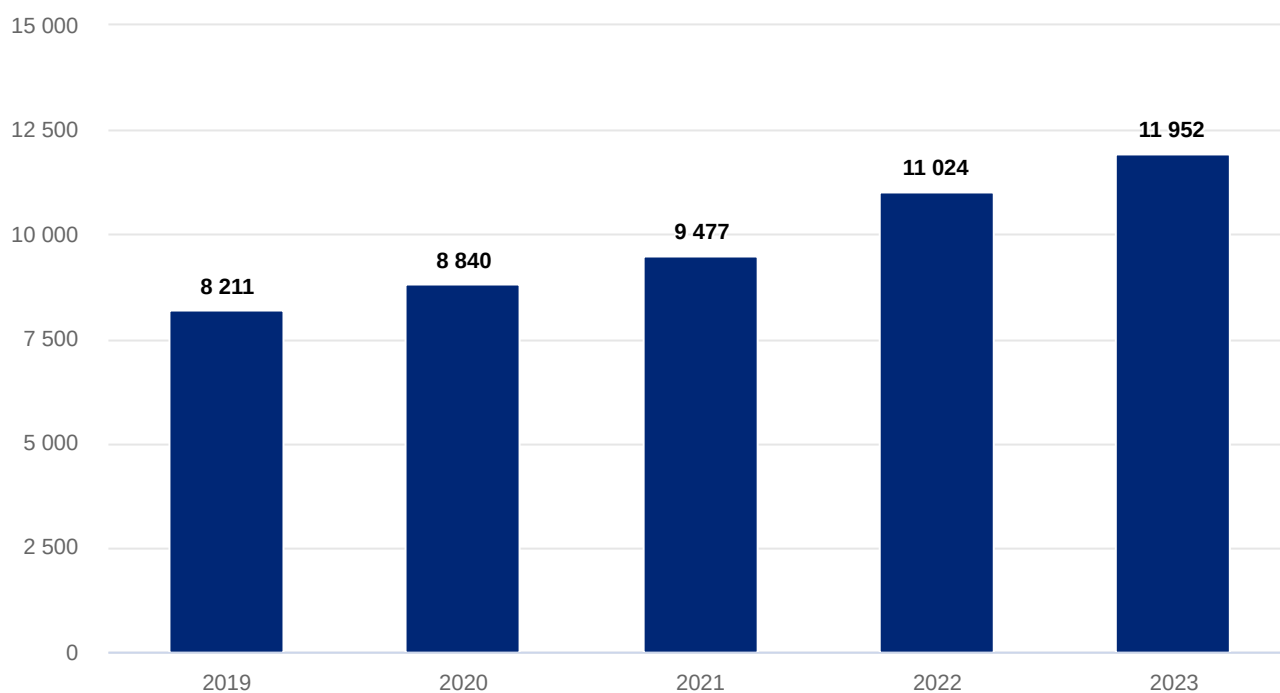
Styring av konsernets finansieringsstruktur tar utgangspunkt i en overordnet likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret. Strategien gjennomgås og fornyes på årlig basis. Mindre

vesentlige endringer vedtas administrativt av balanse-, kapital- og risikostyringskomiteen. Vesentlige endringer blir styrebehandlet ved behov og minimum hvert 3. år.

Banken har en fundingstrategi som skal gi en lav likviditetsrisiko gjennom spredning både i bredde og i lengde. En spredning i bredde går ut på å ha et balansert forhold mellom innskudd fra kunder, langsiktige og kortsiktige innlån, spredning til ulike markeder og låneinstrumenter. Spredning i lengde betyr å ha en forfallsstruktur med låneforfall til ulike tidspunkt, noe som reduserer refinansieringsrisikoen mest mulig. Forfallstrukturen kan variere over tid og blir påvirket av prisendringer på bankens innlån (kredittpåslag/kredittspread).

Konsernets utlån blir i hovedsak finansiert med kundeinnskudd, verdipapirgjeld og salg av låneporteføljer til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. Banken har en høy selvfinansierungsgrad som opprettholdes over tid gjennom en god innskuddsvekst. Siste året er innskuddsveksten på 8,5 %, og mye lavere enn utlånsveksten det siste året. Innskuddsdekningen er dermed redusert fra 93,3 til 84,1 %.

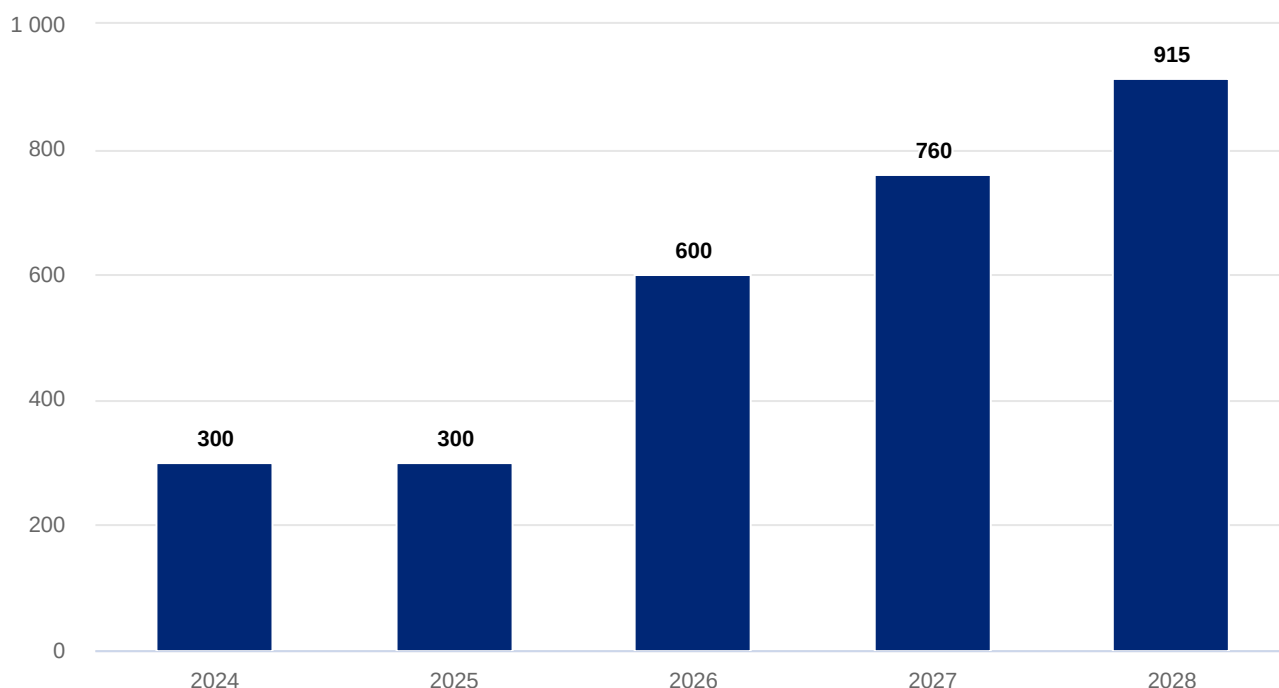
Innskudd (mill. kr), morbank

Kredittmarkedet for finansiering av bankens drift (fundingmarkedet) har stort sett vært stabilt og godt i 2023. Det var noe usikkerhet og turbulens i slutten av 1. kvartal i forbindelse med bankkollapser i USA og Sveits. Markedsrenten (3 mnd Nibor) steg i løpet av året fra 3,28 % til 4,73 % med en gjennomsnittlig rente for året på 4,16 %. Kredittpåslaget på bankens innlån har i samme periode vært fallende fra 1,03 % til 0,77 % med 1,11 % som det høyeste nivået i juni. I sum betyr dette at bankens innlån har blitt ca. 1,2 prosentpoeng dyrere i løpet av året.

Samlede innlån har økt med ca. 1 mrd. kroner i året og er på nærmere 2,9 mrd. kroner ved årsslutt. Banken har alle innlån i det norske markedet fordelt på 7 obligasjonslån, ett sertifikatlån og tre ansvarlige lån. Ved utgangen av året var ubenyttet oppgjørskreditt på 40 mill. kroner. Forfallsstrukturen på innlånene har en tilfredsstillende fordeling på kort sikt, men økt finansieringsbehov gjør at årlige forfall vil være stigende i årene fremover.

Forfallsstruktur innlån (mill. kr), morbank

Overføring av boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt AS og næringslån til SpareBank 1 Næringskreditt AS er med på å dempe finansieringsbehovet og dermed likviditetsrisikoen til banken. I løpet av året er overført volum til Boligkreditt økt mye og er på i overkant av 4,3 mrd. kroner. Dette utgjør 22,4 % av alle bankens utlån. Banken har også til enhver tid en viss mengde boliglån som ligger klar til overføring. Dette i tilfelle et raskt finansieringsbehov og til å dekke opp et eventuelt prisfall i boligmarkedet.

I tillegg til interne retningslinjer for styring av likviditeten, er området også regulert av regulatoriske krav. Sentralt i disse reglene står LCR-kravet (Liquidity Coverage Ratio). Dette er en måling av bankens evne til å tåle en likviditetsutgang 30 dager frem i tid ved et stress i penge- og kapitalmarkedet. LCR-kravet er på 100 %. Banken rapporterer ved utgangen av 2023 en LCR på 161 % og med det tilfredsstiller banken kravet med relativt god margin. For å tilfredsstille kravene er det viktig at banken holder et høyt nivå på ledig likviditet, og denne må være plassert på en sikker måte, men gir en relativt lav avkastning. For banken er det viktig å ha god kontroll på de ulike faktorene som påvirker LCR-nivået.

Videre blir det stilt krav til at bankene skal ha en stabil og langsiktig finansiering (Net Stable Funding Ratio – NSFR). Disse EU-baserte reglene stiller krav til bankens mer langsiktige finansiering. Banken rapporterer ved utgangen av 2023 NSFR-verdi på 131 % som er godt over regulatorisk krav på 100 %.

Styret vurderer samlet likviditetsrisiko som tilfredsstillende.

Markedsrisiko

Markedsrisiko, eller kurs- og renterisiko omfatter bankens risiko knyttet til posisjoner i valuta, aksje- og rentemarkedet. Banken har ingen valutarisiko utover det som er knyttet til egen valutabeholdning.

Bankens renterisiko oppstår hovedsakelig i forbindelse med fastrenteutlån, fastrenteinnskudd og fastrenteinnlån. Banken har en målsetning om å ha liten renterisiko og skal i prinsippet eliminere alle fastrenteposisjoner ved hjelp av rentebytteavtaler, slik at balansen i stor grad inneholder poster knyttet til flytende rente. Bankens policy for styring av renterisiko setter rammene for hvor stor renterisiko banken kan ta. Renterisikoen for alle posisjoner kan uttrykkes ved å se på hvor følsom balansen er for renteendringer. Banken har fastsatt rammer for renterisiko på kort og lang sikt, dvs. over og under et år.

Mesteparten av bankens utlån og innskudd har flytende rente, dvs. at rentenivået blir regulert i takt med pengemarkedsrenta og utgjør derfor ingen renterisiko. Banken har også fastrentetilbud på utlån med binding i 3, 5 eller 10 år. På innskudd er det kvartalsvise tilbud om rentebinding i ett år. Dette gjør at noe av balansen er knyttet til fastrenteavtaler, som utgjør en renterisiko. Med et raskt økende rentenivå har etterspørselen etter fastrentelån vært lav. Forventninger til fremtidig rentenivå avspeiler seg i prisingen av lånetilbudet og i et marked med raskt stigende renter, fremstår gjerne lånene som relativt høyt priset. Samlede utlån med fastrente var ved utgangen av 2023 på 501 mill. kroner. Dette utgjør 3,5 % av bankens balanseførte utlån. Av dette er 375 mill. kroner sikret med rentebytteavtaler (SWAP), hvor banken «selger» fastrente videre og «kjøper» flytende rente i finansmarkedet. På denne måten unngår banken en stor eksponering ved renteendringer. Mer detaljer om bankens renterisiko og finansielle derivater i hhv. note 15 og 28.

Banken har ved utgangen av året to verdipapirporteføljer på til sammen 876 mill. kroner i markedsverdi som blir forvaltet av en ekstern forvalter. Den ene porteføljen – med markedsverdi på 614 mill. kroner - består av obligasjoner med svært høy kredittkvalitet og som er tellende for bankens LCR-nøkkeltall. Avkastningen på porteføljen i året har vært på 4,52 %.

Den andre porteføljen består av aksje- og obligasjonsfond har 43 % plassert i aksjefond og 57 % i rentefond. Denne porteføljen har en markedsverdi på 261,5 mill. kroner. Denne porteføljen har gitt en avkastning på 12,8 % i 2023.

Verdipapirporteføljen medfører at banken har en viss risiko for svingninger i aksje- og obligasjonsmarkedet.

Samlet risikoeksponering på området er moderat.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er definert som risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Dette kan være tilfelle ved:

- Menneskelig svikt og manglende kompetanse
- Svikt i IKT-systemer
- Uklar policy, strategi eller rutiner
- Kriminalitet og internt mislighold

Proessen for styring av operasjonell risiko skal i størst mulig grad sikre at ingen enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko, skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Konsernet har et stort fokus på kvalitet og kontinuerlig forbedring. Det blir gjennomført kvartalsvise kontrollhandlinger på hvert virksomhetsområde som blir rapportert til administrerende direktør og styret.

I tillegg satser SpareBank 1-alliansen og banken på kompetanseheving gjennom kontinuerlig tilbud om etterutdanning/videreutdanning i tråd med bransjens autorisasjonsordninger, samt våre interne kompetansekrav og behov.

Eierisiko

Eierisiko er risikoen for at SpareBank 1 Hallingdal Valdres blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap, og/eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene. Årsaken kan være kraftig vekst eller kapitalbehov som følge av underskudd for å sikre videre drift.

Konsernet har hovedsakelig eierisiko gjennom de indirekte eierandelene i SpareBank 1 Gruppen AS, og de direkte eierandelene i SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS samt andre SpareBank 1-selskap. Alle disse eierandelene er små og under 2,5 % i alle selskap. Se ellers note 29 og 38 for oversikt over bankens anleggsaksjer.

Klimarisiko

Klimarisiko defineres som risiko for økonomisk tap og finansiell ustabilitet som følge av fysiske klimaendringer eller omstillingen til et lavutslippssamfunn. Klimarisiko deles gjerne opp i to hovedkategorier: fysisk klimarisiko og overgangsrisiko.

Fysisk klimarisiko består av akutt risiko og kronisk risiko. Akutt fysisk risiko er risiko som oppstår over en kort tidsperiode, gjerne i løpet av timer/dager/måneder, som følge av fysiske klimahendelser. Noen eksempler på akutt fysisk risiko er risiko knyttet til økt nedbørsmengde og frekvens, flom, skred og tørke. Kronisk fysisk risiko stammer fra mer langsiktige klimaendringer og kan forårsakes av endringer i temperatur, økt havnivå, reduksjon i tilgjengelighet av vann og tap av biomangfold. I

2023 fikk dalførene våre kjenne klimaendringene tett på kroppen gjennom ekstremværet «Hans». Gjennom både ras og flom ble «Hans» et bevis på at fysisk klimarisiko faktisk eksisterer for objekter i vår portefølje. Samtidig bekreftet «Hans» at det primært er enkeltobjekter i vår portefølje som er utsatt for fysiske klimarisikoer.

Overgangsrisiko defineres som risiko som oppstår som følge av omstilling til et lavutslippssamfunn. Overgangsrisiko stammer gjerne fra endringer i reguleringer som innføres eller utvikles for å bremse utslipp, markedsendringer, teknologiutvikling eller endringer i kundepreferanser som følge av større klimabevissthet. Overgangsrisikoer kan påvirke banken gjennom endring i boligmarkedet knyttet til energiklassifisering, manglende forsikringer, tap av markedsandeler, finansiering eller fallende leiepriser.

Det har skjedd mye på bærekraftsområdet i Sparebank 1 Hallingdal Valdres i 2023. Håndteringen av klimarisiko har blant annet blitt en integrert del av alle styrings- og policydokumenter i konsernet. Gjennom året har vi også foretatt en overordnet analyse av bransjer med tanke på overgangsrisiko og fysisk klimarisiko. Analysen viser oss at det spesielt er bygg og anlegg, eiendom og landbruk som har særlig klimapåvirkning i vår portefølje. Gjennom denne analysen har vi også fått en pekepinn på mulighetsrom og bransjer som vil være gunstige å finansiere for oss som bank. Målet vårt er å bidra til å bygge et mer bærekraftig lokalsamfunn for vår og kommende generasjoner.

Gjennom 2023 har vi også styrket samarbeidet i Sparebank 1-alliansen gjennom etableringen av et eget fagråd for bærekraft i SamSpar. Formålet er å ha en felles plattform for deling av erfaringer og kunnskap innenfor bærekraftsområdet. Vi har også hevet datakvaliteten for utregning av finansierte klimagassutslipp for både PM og BM. Det ble også gjennomført 14 gratis webinarer for både bedrifter og privatpersoner som blant annet omhandlet bærekraft. I løpet av året har banken også investert i 2/4 aksjefond med høy ESG-scoring.

Klimarisiko gir banken muligheter til å kunne bistå kundene våre i større grad. I tiden som kommer vil vi fortsette med å gi «grønne råd» til kundene våre rundt hvordan de best kan tilpasse seg klimarisikoen. Dette vil være en viktig del av bankens bidrag til et grønnere samfunn. Vi vil også fortsette arbeidet med å stimulere og tilrettelegge for privatpersoner som ønsker å investere i energieffektiviserende tiltak på bolig og/ eller fritidsbolig. Videre har vi som mål å stimulere våre næringskunder til å foreta bærekraftige investeringer gjennom å tilby grønne lån med gunstigere betingelser. Det ligger mange gode forretningsmuligheter i en mer bærekraftig fremtid, og vi i Sparebank 1 Hallingdal Valdres vil gjøre vårt for å skape et mer bærekraftig samfunn.

Kapitalstyring

Kapitalstyring skal sikre at banken har en ønsket egenkapital sett i forhold til selskapets størrelse, risiko og kapitalkrav. Den skal videre sikre en optimal og effektiv bruk av egenkapitalen, sett i forhold til bankens virksomhet, risikoprofil og ønsket størrelse på egenkapital / ansvarlig kapital.

Kapitalstyring i SpareBank 1 Hallingdal Valdres skal sikre en effektiv bruk av kapitalen sett i forhold til:

- å sikre kreditor for tap (kreditorvern)
- at fastsatt minstekrav til kapitaldekning basert på risikoprofil og risikotoleranse blir oppfylt og at det er en tilstrekkelig egenkapitalbuffer sett i lys av at konjunkturforsvare og risiko ellers blir opprettholdt ("going concern"-perspektiv)
- konkurransedyktige vilkår i innlånsmarkedet (rating perspektiv)
- å tilfredsstille selskapets krav til egenkapitalavkastning (konkurransedyktig egenkapitalavkastning)
- at virksomhetene kan utnytte vekstmuligheter i markedet (organisk eller via oppkjøp)

Kapitalkravet er et tredelt system fordelt på pilarer. Pilar 1 omhandler minstekrav til kapitaldekning og representerer det regulatoriske minstekravet til kapital. I Pilar 1 inngår også en rekke bufferkrav som kommer i tillegg til det regulatoriske minstekravet. Pilar 2 setter krav til at konsernet skal gjennomføre en årlig vurdering av kapitalbehovet ut fra den samlede risikoen som konsernet er eksponert for (ICAAP-prosess) og det som det ikke er satt av kapital til etter reglene for pilar 1. Finanstilsynet vurderer denne prosessen og regner seg frem til et krav etter pilar 2 som bankene må tilfredsstille. SpareBank 1 Hallingdal Valdres har et pilar 2-krav på 2,3 prosentpoeng, gjeldende fra 31.03.2020. Pilar 3 stiller krav til offentliggjøring av finansiell informasjon (Pilar 3-rapporten).

I den årlige ICAAP-prosessen ser man fremover og gjør ulike framskrivninger av kapitalbehovet. Framskrivningene tar hensyn til både forventet utvikling de neste årene, samt en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag over flere år (nedgangsscenario).

I dette arbeidet blir stresstester brukt for å analysere en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag. SpareBank 1 Hallingdal Valdres har i tillegg utarbeidet beredskapsplaner på likviditets- og kapitaldekningsområdet for i størst mulig grad å kunne handtere slike kriser dersom de skulle oppstå. Styret har fastsatt mål for ren kjernekapitaldekning for banken og konsernet i 2023 på minimum 17,3 % og en samlet kapitaldekning på 20,8 %. Dette er måltall som skal gi en tilstrekkelig buffer mot de regulatoriske kravene. Neste revidering av kapitalmålet er berammet til 2. kvartal 2024.

Ved utgangen av 2023 har morbanken en netto ansvarlig kapital på 1.925 mill. kroner. Banken bruker standardmetoden til å regne ut kapitaldekningen, og foretar en forholdsmessig konsolidering av eierandeler i SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS, SpareBank 1 Kreditt AS og SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS. Disse selskapene ansees å være finansielle selskaper som inngår i samarbeidende gruppe.

Nedenfor er fastsatt regulatorisk krav, kapitalmål og kapitaldekning pr. 31.12.23 ført opp i tabellform. Oversikten viser kapitaldekning for morbank med innkonsolidering av finansielle selskaper i samarbeidende gruppe:

Kapitaldekning	Regulatorisk krav	Kapitalmål	Pr. 31.12.23
Ren kjernekapitaldekning	15,3 %	17,3 %	17,9 %
Kjernekapitaldekning	17,2 %	18,8 %	18,0 %
Kapitaldekning	19,8 %	20,8 %	19,8 %

Fra 31.12.23 ble det innført to viktige endringer i kapitaldekningsreglene for norske banker som benytter standardmetoden for beregning av kredittrisiko:

- Den varslede økningen av systemrisikobufferen på 1,5 prosentpoeng ble innført.
- Tidligere var det et krav at Pilar 2-tillegget skulle dekkes inn av ren kjernekapital. Dette ble endret til at $\frac{3}{4}$ av kravet skal dekkes av kjernekapital og $\frac{1}{4}$ av kjernekapitalen skal dekkes av ren kjernekapital. Det betyr at minimum 56,25 % av Pilar 2-kravet må dekkes inn med ren kjernekapital.

Endringen innebærer et regulatorisk minimumskrav for ren kjernekapital på 15,3 %, kjernekapital på 17,2 % og ansvarlig kapital på 19,8 % i stedet for tidligere hhv. 16,3/17,8/19,8 %

Gode årsresultater er bankens viktigste kapitalkilde og utgjør bankens rene kjernekapital. Banken har i tillegg til den rene kjernekapitalen tre ansvarlige lån på til sammen 175 mill. kroner. Ansvarlige lån blir klassifisert som tilleggskapital og inngår i ansvarlig kapital. Disse låneopptakene har bedret kapitaldekningen med ca. 1,8 prosentpoeng.

Banken har hatt en stor vekst i beregningsgrunnlaget for kredittrisiko i 2023 som følge av stor utlånsvekst samt økt vekting på noen næringsengasjementer i 4. kvartal. Dette gjør at banken får et fall i kapitaldekningen og er under målsatt nivå ved utgangen av året, og er samtidig marginalt over fastsatt lovkrav.

Utlånsveksten har fortsatt inn i 1. kvartal 2024 og banken oppfylte derfor ikke kapitalbufferkravet på tidspunktet for rapportering av 4. kvartal den 13. februar 2024. En kapitalplan med nødvendige tiltak ble samme dag oversendt Finanstilsynet. Disse tiltakene vil i hovedsak bli gjennomført i 1. kvartal 2024. Tiltaksplanen innbefatter at styret ikke foreslår utbytteutdeling til eierne for regnskapsåret 2023, slik at årets resultat i sin helhet går til å styrke ren kjernekapital og dermed den ansvarlige kapitalen. I tillegg inngår tiltak som bedrer kjernekapitalen og tilleggskapitalen i planen.

Mer informasjon om konsernets- og bankens kapitaldekning er vist i note 5.

2.1.9 Bærekraft

For å ha et sterkt fokus på bærekraftsområdet utarbeider konsernet en egen bærekraftsrapport som omfatter årsberetningens krav til ESG-rapportering jf. regnskapsloven § 3-3c. Det er også utarbeidet en egen rapport «Likestilling- og mangfoldrapport» som omfatter regnskapsloven § 3-3a

og de «interne» elementene i samfunnsansvars-rapporteringen i regnskapsloven § 3-3c. Disse rapportene kompletterer årsberetningen, men inneholder også mer frivillig rapportering i tillegg til rapportering som vi har forpliktet oss til gjennom for eksempel FNs prinsipper for bærekraftig bankdrift (UNEP FI).

Se for øvrig kapittel 1.5 der lenke til rapportene er satt inn. I årsrapporten er det ført opp henvisninger til disse rapportene der det er naturlig.

2.1.10 Bankens datterselskaper

Alle datterselskaper er heleide av morselskapet.

Driftsinntekter	2023	2022	Endring
EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS	53.547	62.354	-8.807
HallingRegnskap AS	0	0	0
SpareBank 1 Hallingdal Eigedom AS	0	0	0
SpareBank 1 Hallingdal Invest AS	0	11.224	-11.224
SpareBank 1 Regnskapshuset ValHall AS	54.122	49.274	4.848
SpareBank 1 ValHall Eigedomsutvikling AS	0	0	0
Tisleidalen Hyttegrend AS	0	0	0
Valdres Regnskap AS	0	0	0
Sum	107.669	122.852	-15.183

De samlede inntektene går noe ned i 2023. Meglervirksomheten preges av lavere omsetningstakt i vårt markedsområde, spesielt knyttet til fritidsboliger. Regnskapsvirksomheten har økt omsetning med nærmere 10 % i året, men det er ikke nok til at det veier opp for reduksjonen hos meglerselskapet og i SB1 Hallingdal Invest. Inntektsendringene er kommentert i omtalen av hvert selskap nedenfor.

Resultat før skatt	2023	2022	Endring
EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS	1.741	6.878	-5.137
HallingRegnskap AS	0	0	0
SpareBank 1 Hallingdal Eigedom AS	89	45	44
SpareBank 1 Hallingdal Invest AS	-478	2.933	-3.411
SpareBank 1 Regnskapshuset ValHall AS	4.180	1.625	2.555
SpareBank 1 ValHall Eigedomsutvikling AS	-4	-150	146
Tisleidalen Hyttegrend AS	-1.729	-152	-1.577
Valdres Regnskap AS	0	0	0
Sum	3.799	11.179	-7.380

Samlet driftsresultat før skatt i datterselskapene er redusert med 7,4 mill. kroner i 2023. Fire av selskapene har ingen eller liten aktivitet. Størst resultatfremgang har SpareBank 1 Regnskapshuset ValHall AS med 2,6 mill. kroner, mens EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS har et resultat før skatt som er 5,1 mill. lavere enn fjoråret. Morbanken har gitt konsernbidrag til to av datterselskapene med negativt skattemessig resultat jf. oversikt i kapittel om [Balanseutvikling](#).

EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS

Selskapet ble stiftet i 2000. SpareBank 1 Hallingdal kjøpte i 2007 85 % av aksjene i selskapet. De resterende 15 % ble kjøpt i 2011. I 2011 ble EiendomsMegleren Ringerike Hadelands avdelinger på Gol og i Hemsedal fisjonert ut og fusjonert inn i selskapet. Banken kjøpte samme året selskapet Hemsedal EiendomsMegling AS i Hemsedal. Denne virksomheten ble også fusjonert inn i selskapet. Etter denne fusjonen endret selskapet navn til EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS.

Selskapet driver eiendomsMegling i Hallingdal fra kontor på Geilo, Gol, Ål, Hemsedal og Flå. I Valdres har selskapet kontor på Fagernes og Beitostølen. I tillegg har selskapet kontor i Oslo og Bergen. I Oslo og Bergen er det prosjektmegling som har hovedfokus.

Virksomheten utgjorde i året til sammen 30 årsverk. De to siste årene har vært preget av lavere aktivitet innenfor fritidsboligmarkedet etter svært høy aktivitet i forbindelse med pandemien. Aktivitetsnivået har falt til et nivå som tilsvarer det vi så før pandemien. Selskapet har en ledende markedsposisjon i Hallingdal. I Valdres er selskapet i en utfordrerposisjon.

Selskapet har et driftsresultat før skatt i 2023 på 1,7 mill. som er 5,1 mill. lavere enn i 2022. Driftsinntektene på 53,5 mill. er 8,8 mill. lavere enn foregående år. Det er tydelig at forhold som økte renter, høye og uforutsigbare strømpriser og høye materialpriser har gjort at mange har satt drømmen om fritidsbolig i fjellet på vent.

Selskapet omsatte i 2023 til sammen 600 eiendommer mot 713 i 2022. I toppåret 2021 omsatte selskapet hele 1293 eiendommer. Driftsinntektene ble tilsvarende redusert med 14 %. Selskapet har en svært sterk markedsposisjon i Øvre Hallingdal, men arbeider for å bli en stor aktør også i Nedre Hallingdal, Beitostølen og Tyin som større områder for fritidsboliger.

Selskapet har satset spesielt på prosjektmegling for å være en relevant samarbeidspartner for utbyggere. De siste par årene er det igangsatt få større prosjekter, men det er tegn til bedring i dette markedet i takt med utflating av rentenivået og bedre kontroll på prisutviklingen på innsatsfaktorer.

Et annet område som selskapet har prioritert høyt de siste par årene er knyttet til rutiner og praktisering av hvitvaskingsreglene. Dette området har høy oppmerksomhet fra tilsynsmyndighetene og selskapet bruker mye ressurser på etterlevelse av regelverket.

Selskapet leverer et resultat etter skatt på kr 1.319.063 sammenlignet med et resultat på kr 5.276.555 i 2022.

SpareBank 1 Hallingdal Eigedom AS

Selskapet ble stiftet i 2005. Selskapet har ingen aktivitet og ingen fast ansatte. Resultatet etter skatt i 2022 ble et overskudd på kr 69.608. I 2022 var overskuddet på kr 35.302.

SpareBank 1 Hallingdal Invest AS

Selskapet har som formål å investere i virksomheter. Selskapet ble stiftet i 1982 som et eiendomsselskap, men endret navn og formål i 2006. I 2009 kjøpte selskapet et tomteområde på Flå der målet er utvikling og salg til utbyggere. Utbyggingen av feltet startet i 2012 og til nå er det bygd i underkant av 20 boliger. Det er utbyggingsmuligheter for ytterligere 50 eneboliger eller ca. 100 enheter i rekkehus/leilighetsbygg. Det er ikke solgt tomter i 2023.

Selskapet overtok en påbegynt hytte på Kikut i forbindelse med en konkurs i desember-23. Denne er solgt og skal ferdigstilles i 1. halvår 2024.

Selskapet har ingen fast ansatte. Resultatet etter skatt i 2023 ble et underskudd på kr 374.234 mot et overskudd på kr 2.287.839 i 2022.

SpareBank 1 Regnskapshuset ValHall AS

Selskapet ble stiftet i 1998 med navnet HallingRegnskap AS. SpareBank 1 Hallingdal kjøpte alle aksjene i selskapet i mai 2012 og selskapet endret navn til SpareBank 1 Regnskapshuset Hallingdal AS. Samme året ble banken sitt datterselskap Hemsedal Regnskap AS fusjonert inn i selskapet. I 2012 kjøpte også banken selskapet Valdres Regnskap AS som endret navn til SpareBank 1 Regnskapshuset Valdres AS. I 2014 fusjonerte disse to selskapene og fikk dagens navn. I 2021 kjøpte selskapet Fagernes Økonomiservice som ble innfusjonert i 2022. Virksomheten utgjorde i 2023 til sammen 48 årsverk ved avdelingene på Flå, Nes, Gol, Ål, Hemsedal, Fagernes, Heggenes og Beitostølen.

Selskapet har et driftsresultat før skatt i 2023 på 4,2 mill. kroner mot 1,6 mill. kroner i 2022. Driftsinntektene øker med 4,8 mill. kroner eller nesten 10 %. Lønnsandelen i selskapet er på ca. 70 %.

Selskapet opplever økende oppdragsmengde både fra nye kunder og knoppskyting fra eksisterende kunder. Det gjør at rekrutteringsarbeidet er viktig for å ha nok ressurser til å møte behovet fremover. Også innenfor regnskapsføring blir det lagt ned mye internressurser for å møte et økende krav knyttet til arbeidet med antihvitvasking (AHV) og den generelle endringen i lovkrav som treffer bransjen.

Selskapet har et resultat etter skatt på kr 3.259.032 sammenlignet med kr 1.267.132 i 2022.

SpareBank 1 ValHall Egedomsutvikling AS

Selskapet ble stiftet i 2009. Selskapet har ingen aktivitet og ingen fast ansatte. Resultat etter skatt i 2023 ble et underskudd på kr 3.108 sammenlignet med et underskudd på 117.091 i 2022.

Tisleidalen Hyttegrend AS

Selskapet ble stiftet i 2007 og driver utvikling av et hytteområde med 20 tomter i Tisleidalen. To hytter er bygget, men etter dette har aktiviteten i feltet vært lav. Selskapet har ingen fast ansatte. Resultat etter skatt i 2023 ble et underskudd på kr 1.348.722 etter en nedskrivning av tomtefeltet med 1,5 mill. kroner. I 2022 var underskuddet på kr 118.700. Morbanken yter et konsernbidrag tilsvarende det negative skattemessige resultatet selskapet for 2023 på kr 230.009.

HallingRegnskap AS og Valdres Regnskap AS

Disse selskapene ble stiftet i juni 2013 samtidig med at de tidligere selskapene med disse navnene endret navn til henholdsvis SpareBank 1 Regnskapshuset Hallingdal AS og SpareBank 1 Regnskapshuset Valdres AS, senere fusjonert til SpareBank 1 Regnskapshuset ValHall AS. Dette er "sovende" selskaper som er stiftet for å beskytte selskapsnavnene.

2.1.11 Styreansvarsforsikring

SpareBank 1 Hallingdal Valdres har tegnet styreansvarsforsikring for nåværende eller fremtidige styremedlemmer, daglig leder og medlem av tilsvarende styreorgan i konsernet med datterselskaper for deres mulige ansvar overfor foretaket og tredjepersoner. Forsikringen dekker også styreverv som bankens ansatte har i utenforstående selskaper på vegne av banken.

Forsikringen er tegnet etter modell med primærdekning og excessdekninger. Forsikringssum pr. forsikringstilfelle er 800 mill. kroner, hvorav foretaket som er primærforsikrer dekker de første 100 mill. kroner og totalt 6 excess-lag dekker de resterende 700 mill. kroner.

Forsikringen dekker på vanlig måte ikke tap som måtte oppstå som følge av den sikredes forsettlig handlinger eller unnlatelser, eller hvor sikrede har oppnådd uberettiget personlig vinning. Det foreligger også andre tilfeller hvor vilkårene fastsetter at forsikringen ikke vil gjelde. Etter nærmere vilkår ekskluderer forsikringen ansvar i forbindelse med brudd på hvitvaskingsregler. Forsikringen dekker ikke krav om betaling av bøter, avgifter og skatter, eller andre forhold som ikke er forsikringsbare i henhold til gjeldende lovgivning.

Det er etablert et forsikringsutvalg i SpareBank 1 som fremforhandler forsikringsavtalene.

2.1.12 Fortsatt drift

Banken har god soliditet og en ren kjernekapital som ligger godt over det regulatorisk kravet. På grunn av sterk vekst mot slutten av 2023, har banken behov for å gjennomføre tiltak i 2024 som styrker den øvrige kjernekapitalen og tilleggskapitalen for å komme over interne soliditetsmål og gi en god buffer mot myndighetenes minimumskrav. Årsregnskapet og konsernregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Bankens drift og stilling sammenholdt med bankens kortsiktige og langsiktige prognoser for årene fremover, danner grunnlag for dette.

2.1.13 Forsikringsfusjon

Fremtind Forsikring AS og Eika Forsikring AS, og deres respektive eiere SpareBank 1 Gruppen AS, DNB Bank ASA og Eika Gruppen AS, inngikk 19. januar 2024 en avtale om å slå sammen de to selskapene. Gjennomføringen av den endelige transaksjonsavtalen er blant annet betinget av at partene oppnår samtlige nødvendige myndighetsgodkjenninger uten vilkår som er vesentlig tyngende. Det forventes at transaksjonen tidligst vil kunne gjennomføres sommeren 2024. Det sammenslåtte selskapet vil hete Fremtind Forsikring, og er ventet å gi en resultatgevinst for konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres på 38 mill. kroner.

2.1.14 Utsiktene fremover

I 2023 har det vært mye oppmerksomhet rundt rentehevingene til Norges Bank. SpareBank 1 Hallingdal Valdres deler markedets syn på at rentetoppen er nådd. Vi tror imidlertid at det maksimalt blir en rentenedsettelse i 2024 – mot slutten av året – og at det blir færre og lengre perioder mellom ytterligere rentenedsettelser. Hovedårsaken er at vi forventer et godt lønnsoppgjør i 2024 som i kombinasjon med økt optimisme øker etterspørselen av varer og tjenester. På grunn av rentestrategien til SpareBank 1 Hallingdal Valdres vil dette gi en lavere rentemargin gjennom 2024 sammenlignet med 2023 og isolert sett påvirke resultatet negativt. Omsetningen vil øke gjennom høy vekst – spesielt i andre halvår 2023 og forventet høy vekst gjennom 2024. Høyere omsetning har en positiv resultateffekt. Investeringen i økt organisasjonskapasitet for å håndtere et høyere antall kunder og høy veksttakt gir høyere kostnadsvekst også i 2024. Det er et mål å redusere risikoprofilen i utlånsporteføljen til næring gjennom 2024 slik at SpareBank 1 Hallingdal Valdres forventer lavere tapskostnader (økte avsetninger) sammenlignet med 2023. I sum forventer vi et noe lavere konsernresultat i 2024 sammenlignet med fjoråret, men en god positiv resultatutvikling i påfølgende år.

Vi ser frem til å få Sparebanken Sogn og Fjordane inn i SpareBank 1-alliansen og Samarbeidende Sparebanker AS. Det tar noen år før vi ser effekten av de mange strukturelle grepene som ble lansert mot slutten av 2023 og i starten av 2024. Vi forventer flere strukturelle annonseringer i 2024. SpareBank 1 Hallingdal Valdres har en strategi som skal utvikle konsernet på egne ben og som medlem av SpareBank 1-alliansen. Det er krevende å skape tilstrekkelig størrelse gjennom organisk vekst, men SpareBank 1 Hallingdal Valdres opplever å være et førstevalg for veldig mange kunder – personer og bedrifter. En god og lønnsom vekst skal sikre et fortsatt sterkt og selvstendig finanskonsern med røttene i Hallingdal og Valdres.

Samspillet mellom innbyggere, næringsliv og bank er viktig for å sikre en god utvikling i konsernets markedsområde. Styret takker konsernets kunder og samarbeidspartnere for øvrig, og vil legge vekt på å videreføre det gode samarbeidet i 2024.

Hallingdal, 31. desember 2023 / 12. mars 2024
I styret for SpareBank 1 Hallingdal Valdres

Elektronisk signert

Kristin Ourom
styreleder

Gro Lundby
nestleder

Ragnhild Kvernberg

Tore Østlund

Odd Holde

Morten Mastrup

Kristin Bakke Haugen

Lars Sandåker

Knut Oscar Fleten
adm. direktør

2.2 Resultat

Morbank			Konsern		
2022	2023	(Hele tusen kroner)	Note	2023	2022
Renteinntekter og lignede inntekter					
18 550	41 225	Renteinntekter eff. rentemetoden av utlån og fordringer på kredittinst. og finansforetak		41 794	18 973
396 406	705 420	Renteinntekter eff. rentemetoden av utlån og fordringer på kunder		704 838	395 718
12 279	27 678	Renteinntekter eff. rentemetoden av utlån og fordringer på verdipapir		27 678	12 279
-71	-4 643	Øvrige renteinntekter		-4 635	-63
427 164	769 680	Sum renteinntekter og lignende inntekter	18	769 674	426 906
Rentekostnader og lignende kostnader					
1 392	471	Rentekostnader eff. rentemetoden på gjeld til kredittinst. og finansieringsforetak		560	1 519
131 153	331 280	Rentekostnader eff. rentemetoden på innskudd fra og gjeld til kunder		330 373	130 452
41 147	80 239	Rentekostnader eff. rentemetoden på utstedte verdipapir		80 239	41 148
4 388	8 266	Andre rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden		8 266	4 388
6 863	7 306	Øvrige rentekostnader	41	7 313	6 867
184 943	427 562	Sum rentekostnader og lignende kostnader	18	426 751	184 373
242 221	342 118	I Netto renteinntekter		342 923	242 533
82 808	79 495	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		79 495	82 808
6 844	7 627	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		7 627	6 844
75 963	71 868	Netto provisjons- og andre inntekter	19	71 868	75 964
Utbytte og andre innt. av egenkapitalinstrumenter					
14 246	12 428	Inntekter av aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	20	12 428	14 246
23 994	40 955	Inntekter av eierint. i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	20,38	-1 925	24 388
8 631	2 922	Inntekter av eierint. i konsernselskaper	20	-	-
46 870	56 305	Sum utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter		10 503	38 633
Netto verdiendring og gev/tap på valuta og finansielle instrument					
-11 773	-182	Netto verdiendring og gev/tap på utlån og fordringer	20	-182	-11 773
-2 899	758	Netto verdiendring og gev/tap på rentebærende verdipapirer		758	-2 899
-7 615	32 606	Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre egenkapitalinstrument		32 606	-7 615
7 196	1 357	Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle derivater		1 357	7 195
-15 091	34 539	Sum netto verdiendring og gevinst/tap valuta og finansielle instrument	20	34 539	-15 092
6 927	7 386	Andre driftsinntekter	19	97 282	111 630
97 665	121 094	Lønn og andre personalkostnader	21	191 113	167 102
80 131	96 734	Andre driftskostnader	22,41	111 427	102 111
Av-/nedskriving, verdiendringer og gev/tap på ikke finansielle eiendeler					
13 447	14 485	Avskrivninger	31,41	15 954	15 866
-	-	Nedskrivninger		-	-
-	-	Verdiendringer		-	-
-2 987		Gevinst/tap		-	-2 987
10 460	14 485	Sum av-/nedskrivinger, verdiendringer og gev/tap på ikke finansielle eiendeler		15 954	12 879
Kredittap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapir					
6 589	31 499	Kredittap på utlån til amort. kost eller virkelig verdi med verdiendring over innt/kostn		31 499	6 589
4 593	-1 930	Kredittap på garantier og ubenyttet rammekr. som ikke måles til virkelig verdi over resultat		-1 930	4 593
11 182	29 569	Sum kredittap på utlån, garantier og rentebærende verdipapirer	11	29 569	11 182
157 451	250 334	II Resultat før skatt fra videreført virksomhet		209 052	160 395
29 589	43 324	Skatt på resultat fra videreført virksomhet	24	44 202	32 137
127 863	207 010	III Resultat etter skatt fra videreført virksomhet		164 850	128 258

Utvidet resultatregnskap

Morbank				Konsern	
2022	2023	(Hele tusen kroner)	Note	2023	2022
127 863	207 010	IV Resultat før andre inntekter og kostnader	-	164 850	128 258
<i>Poster som ikke blir omklassifisert til resultatet:</i>					
2 021	408	Estimatavvik knyttet til ytelsesbassert pensjonsordning	-	408	2 021
<i>Poster som kan bli omklassifisert til resultatet:</i>					
498	-892	Endring i virkelig verdi utlån PM	-	-892	498
-125	223	Skatt virkelig verdi utlån PM	-	223	-125
2 394	-261	Sum andre inntekter og kostnader		-261	2 394
130 257	206 749	Totalresultat for regnskapsåret		164 589	130 652

2.3 Balanse

Morbank			Konsern		
2022	2023	(Hele tusen kroner)	Note	2023	2022
EIENDELER					
12 433	15 922	Kontanter og kontantekvivalenter		15 922	12 433
1 587 147	1 302 661	Utlån til og fordringer på kred.inst. og fin.foretak	<u>7</u>	1 302 817	1 587 300
Utlån og fordringer på kunder					
8 258 387	9 825 804	Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi		9 825 804	8 258 387
3 484 435	4 291 561	Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost		4 281 048	3 467 849
11 742 822	14 117 365	Sum utlån og fordringer på kunder	<u>8</u>	14 106 852	11 726 236
606 851	631 953	Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi	<u>27</u>	631 953	606 851
15 804	30 069	Finansielle derivater	<u>28</u>	30 069	15 804
604 972	584 986	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	<u>27</u>	585 197	605 183
99 345	140 504	Eierinteresser i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	<u>38</u>	158 001	173 229
56 518	56 950	Eierinteresser i konsernselskap	<u>38</u>		-
Immaterielle eiendeler			<u>30</u>	7 819	5 519
54 565	52 455	Eierbenyttet eiendom		52 455	54 565
76 192	76 712	Andre varige driftsmidler	<u>41</u>	81 446	79 418
130 757	129 167	Sum varige driftsmidler	<u>31</u>	133 901	133 983
Andre eiendeler					
8 981	6 733	Eiendeler ved utsatt skatt	<u>24, 32</u>	9 955	11 754
34 176	37 574	Andre eiendeler		110 260	93 948
43 157	44 307	Sum andre eiendeler	<u>24, 32</u>	120 215	105 702
14 899 806	17 053 884	Sum eiendeler		17 092 746	14 972 240
GJELD					
11 023 976	11 952 345	Innskudd og andre innlån fra kunder til amortisert kost	<u>26, 33</u>	11 930 697	10 993 947
1 701 391	2 696 909	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	<u>34</u>	2 696 909	1 701 391
21 741	49 259	Finansielle derivater	<u>28</u>	49 259	21 741
164 174	92 329	Annen gjeld	<u>41</u>	124 805	184 379
28 577	29 541	Pensjonsforpliktelser	<u>23, 36</u>	30 895	29 681
33 072	42 172	Forpliktelse ved skatt	<u>24</u>	43 649	35 895
9 290	9 129	Avsetninger på garantier og ubenyttede rammekreditter		9 129	9 290
12 903	14 821	Andre avsetninger	<u>36</u>	19 003	16 866
83 842	95 663	Sum avsetninger		102 676	91 732
120 633	176 831	Ansvarlig lånekapital til amortisert kost	<u>35</u>	176 831	120 633
13 115 757	15 063 335	Sum gjeld		15 081 177	13 113 822
EGENKAPITAL					
Innskutt egenkapital					
805 700	805 700	Selskapskapital		805 700	805 700
11 581	11 581	Overkursfond		11 581	11 581
1 176	1 176	Kompensasjonsfond		1 176	1 176
818 458	818 458	Sum innskutt egenkapital	<u>40</u>	818 458	818 458
Opptjent egenkapital					
16 824	27 068	Fond for urealiserte gevinster			
166 818	185 757	Grunnfond/Sparebankens fond	<u>40</u>	185 757	166 818
24 162	23 912	Gavefond		23 912	24 162
757 787	935 354	Uttevningsfond	<u>40</u>	935 354	757 787
Annen egenkapital				48 089	91 193
965 592	1 172 091	Sum opptjent egenkapital		1 193 111	1 039 960
1 784 049	1 990 549	Sum egenkapital		2 011 569	1 858 418
14 899 806	17 053 884	Sum gjeld og egenkapital		17 092 746	14 972 240

Hallingdal, 31. desember 2023 / 12. mars 2024
I styret for SpareBank 1 Hallingdal Valdres

Elektronisk signert

Kristin Ourom
styreleder

Gro Lundby
nestleder

Ragnhild Kvernberg

Tore Østlund

Odd Holde

Morten Mastrup

Kristin Bakke Haugen

Lars Sandåker

Knut Oscar Fleten
adm. direktør

2.4 Endringer i egenkapitalen

Morbank

Endringer i egenkapital	Egenkapitalbevis	Overkursfond	Komp. fond	Utjevningsfond	Gunnfondskapital	Gavefond	Annen egenkapital	Fond for urealiserte gevinster	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2022	805 700	11 581	1 176	692 601	159 556	20 989	0	14 015	1 705 619
Årsresultat før andre inntekter og kostnader				113 360	7 068	5 000		2 436	127 863
Disponert gaver gjennom året						-1 827			-1 827
Avsatt utbytte, overført til annen gjeld				-50 000					-50 000
Utvidet resultat				1 826	194			374	2 395
Egenkapital 31.12.2022	805 700	11 581	1 176	757 787	166 818	24 162	0	16 825	1 784 049
Egenkapital 01.01.2023	805 700	11 581	1 176	757 787	166 818	24 162	0	16 825	1 784 049
Årsresultat før andre inntekter og kostnader				177 198	18 900			10 912	207 010
Disponert gaver gjennom året						-250			-250
Utvidet resultat				368	39			-669	-261
Egenkapital 31.12.2023	805 700	11 581	1 176	935 353	185 757	23 912	0	27 069	1 990 548

Konsern

Endringer i egenkapital	Egenkapitalbevis	Overkursfond	Komp. fond	Utjevningsfond	Gunnfondskapital	Gavefond	Annen egenkapital	Fond for urealiserte gevinster	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2022	805 700	11 581	1 176	692 602	159 556	20 989	89 574	14 015	1 795 193
Årsresultat før andre inntekter og kostnader				113 360	7 068	5 000	-15 206	2 436	112 658
Disponert gaver gjennom året						-1 827			-1 827
Avsatt utbytte, overført til annen gjeld				-50 000					-50 000
Utvidet resultat				1 826	194			374	2 394
Egenkapital 31.12.2022	805 700	11 581	1 176	757 788	166 818	24 162	74 368	16 825	1 858 418
Egenkapital 01.01.2023	805 700	11 581	1 176	757 788	166 818	24 162	74 368	16 825	1 858 418
Årsresultat før andre inntekter og kostnader				177 198	18 900		-42 161	10 912	164 849
Disponert gaver gjennom året						-250			-250
Utvidet resultat				368	39			-669	-261
Andre korrigeringer ført mot EK							-11 187		-11 187
Egenkapital 31.12.2023	805 700	11 581	1 176	935 354	185 757	23 912	21 020	27 069	2 011 569

2.5 Kontantstrømoppstilling

Morbank		Konsern	
2022	2023	2023	2022
Hele tusen kroner			
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter			
-1 010 504	-2 404 111	-2 410 184	-1 020 020
396 334	700 777	700 202	395 655
1 547 039	928 369	936 750	1 550 743
-138 015	-337 644	-336 744	-137 319
18 550	41 225	41 794	18 973
-133 066	-25 102	-25 102	-130 167
12 279	27 678	27 678	12 279
82 847	71 868	71 868	187 594
13 226	117 360	118 014	3 127
-159 602	-241 874	-236 856	-257 625
-26 310	-31 976	-34 657	-29 585
0	-250	-250	0
-6 687			-10 443
596 093	-1 153 679	-1 147 488	583 212
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter			
-6 904	-8 540	-11 923	-7 745
6 339	-	0	6 339
-19 558	-70 050	-69 483	-5 554
0	644	644	0
34 446	38 708	35 708	34 446
14 323	-39 238	-45 054	27 486
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter			
144 312	994 700	994 415	144 312
-41 147	-80 239	-80 239	-41 147
-100 200	0	0	-100 200
-1 392	-471	-560	-1 519
391	56 198	56 198	391
-4 388	-8 266	-8 266	-4 388
-1 827			-1 827
-68 000	-50 000	-50 000	-68 000
-72 251	911 922	911 548	-72 378
538 164	-280 995	-280 994	538 320
1 061 415	1 599 579	1 599 733	1 061 413
1 599 579	1 318 584	1 318 739	1 599 733
Likvidetsbeholdning spesifisert:			

Morbank		Hele tusen kroner	Konsern	
2022	2023		2023	2022
12 433	15 922	Kontanter og fordringer på Sentralbanken	15 922	12 433
1 587 147	1 302 661	Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	1 302 817	1 587 300
1 599 579	1 318 584	Likviditetsbeholdning	1 318 739	1 599 733

2.6 Noter

Innholdsfortegnelse

- [1. Generell informasjon](#)
- [2. Regnskapsprinsipper IFRS](#)
- [3. Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper](#)
- [4. Segmentinformasjon](#)
- [5. Kapitaldekning](#)
- [6. Finansiell risikostyring](#)

Kreditrisiko

- [7. Kredittinstitusjoner – fordringer og gjeld](#)
- [8. Utlån til og fordringer på kunder](#)
- [9. SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS og SpareBank 1 Kreditt AS](#)
- [10. Aldersfordeling på forfalte utlån, men ikke nedskrevne utlån](#)
- [11. Tap på utlån og garantier](#)
- [12. Maksimal kreditteksponering, ikke hensyntatt pantstillelser](#)
- [13. Finansielle instrumenter og motregning](#)
- [14. Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler](#)

Markedsrisiko

- [15. Markedsrisiko knyttet til renterisiko](#)

Likviditetsrisiko

- [16. Likviditetsrisiko](#)
- [17. Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser](#)

Resultatregnskap

18. Netto renteinntekter
19. Netto provisjons- og andre inntekter
20. Netto resultat fra finansielle eiendeler
21. Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte
22. Andre driftskostnader
23. Pensjoner
24. Skatt

Balanse

25. Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter
26. Virkelig verdi av finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost
27. Rentebærende verdipapirer
28. Finansielle derivater
29. Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter
30. Goodwill
31. Eiendom, anlegg og utstyr
32. Andre eiendeler
33. Innskudd fordelt på sektor og næring
34. Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir
35. Ansvarlig lånekapital
36. Annen gjeld og forpliktelser
37. Bundne midler/klientmidler
38. Investeringer i eierinteresser

Øvrige opplysninger

39. Vesentlige transaksjoner med nærstående
40. Eierandelskapital og eierstruktur
41. Leieavtaler
42. Hendelser etter balansedagen

Note 1 Generell informasjon

Konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres er en regional virksomhet innenfor bank, eiendomsmegling og regnskapstjenester med primært markedsområde i Hallingdal og Valdres, men har også mange kunder i Oslo-området. Konsernets hovedvirksomhet består pr 31.12.2023 av morbanken, samt følgende heleide datterselskaper:

- EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS
- HallingRegnskap AS
- SpareBank 1 Hallingdal Eigedom AS
- SpareBank 1 Hallingdal Invest AS
- SpareBank 1 Regnskapshuset Valhall AS
- SpareBank 1 ValHall Eigedomsutvikling AS
- Tisleidalen Hyttetrend AS
- Valdres Regnskap AS.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres har ikke hovedkontor. Virksomhetene er lokalisert på Geilo, Ål, Gol, Hemsedal, Nesbyen og Flå i Hallingdal. I Valdres har konsernet kontor på Beitostølen, Heggnes og Fagernes. I 2021 åpnet konsernet et nytt kontor i Oslo og i 2023 et kontor i Bergen.

For fullstendig selskapsstruktur, datterselskaper, felleskontrollerte virksomheter (FKV) og tilknyttede selskaper (TS), se note 38. SpareBank 1 Hallingdal Valdres er medlem i SpareBank 1-alliansen.

Konsernet er totalleverandør av produkter og tjenester innen områdene:

- Finansiering
- Sparing og plassering
- Forsikring
- Betalingsformidling
- Eiendomsmegling
- Regnskapsførsel og økonomisk rådgiving

Bankens organisasjonsnummer er 937 889 631. Banken opererer i Norge og reguleres av norsk rett.

Note 2 Regnskapsprinsipper IFRS

Årsregnskapet for **morbank** og konsern omfatter perioden 1.1.-31.12. og er satt opp etter Forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak - «årsregnskapsforskriften».

Selskapsregnskapet og konsernregnskapet er utarbeidet iht. årsregnskapsforskriftens § 1-4 første og andre ledd pkt. b. Dette betyr at IFRS-reglene er lagt til grunn med mindre annet følger av årsregnskapsforskriften.

Banken vil unnlate å gi notekrav etter IFRS 13. Det gis isteden opplysninger om virkelig verdi i samsvar med forskriftens §7-3.

Årsregnskapet er revidert.

Implementerte regnskapsstandarter og andre relevante endringer i regelverk

Banken har implementert endringene i IAS 1.117 relatert til vesentlige opplysninger om regnskapsprinsipper. Utover dette er det ikke implementert nye regnskapsstandarter i 2023 som har hatt vesentlig effekt for årsregnskapet.

Nye og endrede regnskapsstandarter og fortolkninger utgitt av IASB vil kunne påvirke konsernets fremtidige rapportering. Det foreligger ingen nylige vedtatte og ikke-ikraftsatte IFRS eller IFRIC-fortolkninger som forventes å ha en vesentlig påvirkning på bankens regnskap.

Sparebank 1 Gruppen, som banken er deleier av og konsoliderer inn i konsernregnskapet gjennom sitt eierskap i Samarbeidende Sparebanker AS, implementerte IFRS 17- og IFRS 9-standardene per 01.01.22. Implementeringseffekten på Samarbeidende Sparebanker AS sin egenkapital (inngående balanse 01.01.23) som følge av prinsippendring i Sparebank 1 Gruppen AS er beregnet til -202 mill. kroner. Effekten på konsernet Sparebank 1 Hallingdal Valdres sin egenkapital er -16 mill. kroner. Sammenligningstall er ikke omarbeidet.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er i tusen kroner med mindre annet er angitt.

Datterselskap og konsolidering

Bankens eierandeler i datterselskapene regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i morbankens regnskap.

Konsernregnskapet omfatter banken og dens datterselskap. Datterselskap konsolideres hvis de oppfyller kriteriene til konsolidering etter IFRS 10. Denne standarden angir tre vilkår som må være oppfylt av banken for at det skal foreligge konsolideringsplikt:

- banken må ha bestemmende innflytelse over virksomheten herunder kunne styre aktiviteter som i vesentlig grad har innvirkning på avkastningen i datterselskapet
- banken har mulighet eller rett til å motta avkastning fra virksomheten
- banken har mulighet eller rett til å bruke sin innflytelse til å påvirke avkastningens størrelse.

Datterselskap er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt slik kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg slik kontroll. Gjensidige balanseposter og alle vesentlige resultatelementer er eliminert.

Felleskontrollert virksomhet

En felleskontrollert virksomhet er en virksomhet der to eller flere parter har felles kontroll og er kjennetegnet ved at partene er bundet av en kontraktsregulert ordning som gir to eller flere av disse partene felles kontroll over den felleskontrollerte virksomheten.

SpareBank 1 Gruppen eies med 19,5 prosent hver av SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge og Samarbeidende Sparebanker AS. Øvrige eiere er SpareBank 1 Østlandet (12,4 prosent) og LO (9,6 prosent).

Styringsstrukturen for SpareBank 1-samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne. Samspar-selskapet regnskapsfører investeringene i felleskontrollert virksomhet etter egenkapitalmetoden. SpareBank 1 Hallingdal Valdres eier 8,12 prosent av Samarbeidende Sparebanker AS og 8,07 prosent i SpareBank 1 SamSpar AS. Styringsstrukturen i Samspar-samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne som tilfredsstiller kravene til felleskontrollert virksomhet. Bankens eierandel i Samspar-selskapet regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og kostmetoden i morbankregnskapet.

Sparebank 1 Gruppen, som banken er deleier av og konsoliderer inn i konsernregnskapet gjennom sitt eierskap i Samarbeidende Sparebanker AS, implementerte IFRS 17- og IFRS 9-standardene per 01.01.22. Implementeringseffekten på Samarbeidende Sparebanker AS sin egenkapital (inngående balanse 01.01.23) som følge av prinsippendring i Sparebank 1 Gruppen AS er beregnet til -202 mill. kroner. Effekten på konsernet Sparebank 1 Hallingdal Valdres sin egenkapital er -16 mill. kroner. Sammenligningstall er ikke omarbeidet.

Kontanter og kontantstrøm

Kontanter består av kontanter i NOK og valuta, samt fordring på sentralbanken. Likviditetsbeholdningen i kontantstrømoppstillingen inkluderer i tillegg netto utlån og fordring på andre kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid. Kontantstrømmen er satt opp etter direkte metode.

Finansielle eiendeler

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre målekategorier:

- virkelig verdi med verdiendring over resultatet
- virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (other comprehensive income - OCI)
- amortisert kost.

Målekategori bestemmes ved førstegangs regnskapsføring av eiendelen. For finansielle eiendeler skilles mellom gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter, hvor gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter. Klassifiseringen av finansielle eiendeler bestemmes ut fra kontraktmessige vilkår for de finansielle eiendelene og hvilken forretningsmodell som brukes for styring av porteføljen som eiendelene inngår i.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter

Gjeldsinstrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost. Instrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktmessige kontantstrømmer og salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, med renteinntekt, valutaomregnings-effekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Banken benytter seg av SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS som finansieringsverktøy (se note 9). Banken overfører bare deler av de utlån som kvalifiserer for overføring til kredittselskapene. Utlån som inngår i forretningsmodeller (porteføljer) med utlån som kvalifiserer for overføring kan derfor sies å holdes både for å motta kontraktmessige kontantstrømmer og for salg, en forretningsmodell som er konsistent med måling til virkelig verdi med verdiendringer over OCI i både morbankens og konsernets resultat.

Ut fra en vurdering av betingelser for utlån til person- og bedriftsmarkedskunder, er det derfor konkludert med at hele PM-porteføljen, med unntak av fastrenteutlån, klassifiseres til måling til virkelig verdi over OCI. BM-utlån som ikke er fastrenteutlån måles til amortisert kost. Kontanter og fordringer på sentralbanker samt utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner måles også til amortisert kost.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder instrumenter med kontantstrømmer som er betaling av normal rente (tidsverdi av penger, kredittmargin og andre normale marginer knyttet til utlån og fordringer) og hovedstol, samt instrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktfestede kontantstrømmer. Bankens investeringer i sertifikater og obligasjoner måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI kan utpekes til måling til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer et regnskapsmessig misforhold. Som følge av at vurdering av fastrenteutlån til amortisert kost ville medført et regnskapsmessig misforhold grunnet regnskapsføring til virkelig verdi av derivater brukt til økonomisk sikring, har SpareBank 1 Hallingdal Valdres valgt å måle fastrenteutlån til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Derivater og investeringer i egenkapitalinstrumenter med unntak av datterselskaper og felleskontrollerte virksomheter

Alle derivater skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, men derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter blir regnskapsført i tråd med prinsippene for sikringsbokføring. Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles i balansen til virkelig verdi med mindre man oppfyller kravene til måling til virkelig verdi over OCI og velger dette ved første gangs innregning. SpareBank 1 Hallingdal Valdres regnskapsfører alle derivater og egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultat.

Tapsnedskrivning utlån

Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kredittap (expected credit loss - ECL). Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 vil gjelde for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller gjeldsinstrumenter til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er også lånetilsagn og finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter dette tidspunktet skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangs innregning, skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Forventet kredittap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, det vil si forskjellen mellom de kontraktsmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

Nærmere beskrivelse av bankens nedskrivningsmodell etter IFRS 9

Tapsanslaget lages kvartalsvis, og bygger på historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen. Tapsestimatene blir beregnet basert på 12-måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Banken har historikk for observert PD og observert LGD, som danner grunnlag for estimater på fremtidige verdier for PD og LGD.

I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre trinn:

Trinn 1:

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning for tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Trinn 2:

I trinn 2 i tapsmodellen omfatter eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. I denne gruppen finner vi eiendeler med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedato tilhører kunder som ikke er klassifisert som kredittforringet. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, definerer banken vesentlig grad av kredittforverring ved å ta utgangspunkt i hvorvidt et engasjements beregnede PD har økt vesentlig.

Følgende regler for kategorisering av trinn 2 gjelder:

1. En konto skal ha kategori 2 når kontoen er i overtrekk eller har restanse på 30 dagers varighet eller mer.
2. En konto skal ha kategori 2 når den tilhører en kunde som har blitt satt til særlig oppfølging. Kriteriene for dette fastsetter banken, og kontoen settes i kategori 2 manuelt. Kriteriene kan bl.a. inneholde at kunden er på «watchlist» eller at kontoen er i såkalt «forbearance». Kontoen skal flyttes tilbake i kategori 1 når:
 - a. Kunden fjernes fra watchlist/forbearance, eller
 - b. Engasjementet blir restrukturert med vilkår som tar hensyn til forholdene som forårsaket at kunden kom på watchlist/ forbearance
3. En konto skal ha kategori 2 når kundens PD har økt med over 150 prosent til et PD-nivå over 0,60 prosent. Endringen måles ved å sammenligne kundens PD på rapporteringstidspunktet med PD måneden som kontoen ble opprettet/fornytt på.

Trinn 3:

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse og hvor det er objektive bevis på tap på balansedato. For disse eiendelene avsettes det for forventet tap over levetiden.

Konsernet følger European Banking Authority sine retningslinjer for hvordan banker skal anvende misligholdsdefinisjonen i kapitalkravsforordningen (CRR) samt presiseringer i CRR/CRD IV-forskriften.

Mislighold er definert som betalingsmislighold eller mislighold på grunn av manuell misligholdsmerking (unlikelihood to pay).

Følgende regler for kategorisering av trinn 3 gjelder:

1. Betalingsmislighold er definert som vesentlig overtrekk med mer enn 90 dagers varighet. Terskelverdier for vesentlig overtrekk er gitt i CRR/CRD IV- forskriften.
2. Mislighold på grunn av manuell misligholdsmerking baserer seg i større grad på kredittfaglige vurderinger. Hendelser som inngår i denne kategorien er tapsavsetninger på kunden, konkurs/

gjeldsordning, vurderinger av betalingslettelser, henstand over 180 dager, eller andre indikasjoner på at det kan være betydelig tvil om kunden vil oppfylle sine forpliktelser.

Misligholdsdefinisjonen innebærer karenstid som tilsier at kunden blir kategorisert som misligholdt en periode etter at misligholdet er bragt i orden. Karenstiden er 3 måneder eller 12 måneder avhengig av underliggende årsak til misligholdet.

Ved mislighold blir kundens samlede engasjement regnet som misligholdt og tas med i bankens oversikt over misligholdte engasjementer. Utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at banken vil bli påført tap, klassifiseres som tapsutsatte engasjementer. Tapsutsatte engasjementer består av sum misligholdte engasjementer over 90 dager og øvrige tapsutsatte engasjement (ikke-misligholdte engasjement med individuell nedskrivning).

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket ved tidligere foretatte individuelle nedskrivninger (trinn 3) føres mot nedskrivningene. Konstaterte tap uten dekning i de individuelle nedskrivningene samt over- eller underdekning i forhold til tidligere nedskrivninger resultatføres.

Scenariovekting

De forventede tapene blir beregnet for hver konto basert på tre ulike makroscenarier. Summen av de tre vektete scenarioene utgjør forventet kredittap per konto. De ulike makroøkonomiske scenariene er «base case» (normal makroøkonomiske situasjon), «worst case» (vesentlig økonomisk nedgangskonjunktur) og «best case» (et scenario i høykonjunktur).

Vektingen holdes stabil så lenge det ikke skjer makroøkonomiske endringer som underbygger justering. I en normal situasjon vil en vekting på hhv. 80 % sannsynlighet for at normalscenarioet inntreffer, 10 % sannsynlighet for at nedgangsscenarioet inntreffer og følgelig 10 % sannsynlighet for at høykonjunkturscenarioet inntreffer bli lagt til grunn. Banken har i 2023 benyttet en vekting på 80 % sannsynlighet for at normalscenarioet inntreffer, 15 % sannsynlighet for at nedgangsscenarioet inntreffer og 5 % sannsynlighet for at høykonjunkturscenarioet inntreffer. Dette er nærmere omtalt i note 3.

Innregning og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes på handledagen, det vil si tidspunktet banken blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen er utløpt, eller når rettighetene til kontantstrømmene fra eiendelen er overført på en slik måte at risiko og avkastning knyttet til eierskapet i det alt vesentlige er overført.

Finansielle forpliktelser fraregnes når de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Modifiserte eiendeler og forpliktelser

Dersom det gjøres modifiseringer eller endringer i vilkårene til en eksisterende finansiell eiendel eller forpliktelse behandles instrumentet som en ny finansiell eiendel dersom de reforhandlede vilkårene er vesentlig forskjellige fra de gamle vilkårene. Dersom vilkårene er vesentlig forskjellig fra regnes den gamle finansielle eiendelen eller forpliktelsen, og en ny finansiell eiendel eller forpliktelse innregnes. Generelt vurderes et utlån til å være en ny finansiell eiendel dersom det utstedes ny lånedokumentasjon, samtidig som det foretas ny kredittprosess med fastsettelse av nye lånevilkår.

Dersom det modifiserte instrumentet ikke vurderes å være vesentlig forskjellig fra det eksisterende instrumentet, anses instrumentet regnskapsmessig å være en videreføring av det eksisterende instrumentet. Ved en modifisering som regnskapføres som en videreføring av eksisterende instrument, diskonteres de nye kontantstrømmene med instrumentets opprinnelige effektive rente og eventuell forskjell mot eksisterende balanseført beløp resultatføres.

Modifiserte lån der kunder er i en vanskelig økonomisk situasjon er gjenstand for individuell vurdering om behov for nedskrivning eller tapsavsetning.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler består av identifisert merverdi knyttet til oppkjøpte kunderelasjoner samt goodwill i konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres. Goodwill oppstår som differanse mellom virkelig verdi av vederlaget ved kjøp av en virksomhet og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser. Goodwill avskrives ikke, men er gjenstand for en årlig nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall.

Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr førstegang innregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid. Ved fastlegging av avskrivningsplan splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper.

Tomter avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost, eller revaluert verdi, avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid, som er:

Bygninger 50 år

Maskiner og IT-utstyr 4-5 år

Transportmidler 4-5 år

Inventar 5-10 år.

Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det.

Leieavtaler

Etter IFRS 16-standarden skal vesentlige leieavtaler balanseføres. Standarden krever innregning av en bruksrettseiendel (rett til å bruke den leide eiendelen) og en finansiell forpliktelse til å betale leie for vesentlige leiekontrakter.

IFRS 16 inneholder valgmulighet til å unnlate og innregne bruksretten og tilhørende leieforpliktelsen for en leieavtale dersom leieavtalen er kortsiktig (under 12 måneder) eller leie av eiendelen har lav verdi. Konsernet og morbank har benyttet seg av dette fritaket. Konsernet har kun faste leieforpliktelser. Nåverdien av leieforpliktelsen beregnes ved å neddiskontere resterende leiebetalinger med bankens marginale lånerente (fundingrente). Opsjoner til å forlenge leieperioden tas med dersom de med rimelig sikkerhet forventes å bli benyttet. Nåverdien for opsjonen innregnes da i leieforpliktelsen og bruksretten.

Resultatregnskapet påvirkes av IFRS-standardens fordi leiekostnader erstattes med renter på leieforpliktelsen og avskrivninger på bruksretten. I forhold til føring etter norsk regnskapsstandard vil den totale kostnaden bli høyere de første årene av en leiekontrakt (renteelementet da er større) og lavere i senere år. Rentekostnader beregnes ved å bruke neddiskonteringsrenten på leieforpliktelsen.

Mere detaljer rundt leieavtaler finnes i note 41.

Nedskrivning på driftsmidler og immaterielle eiendeler

Balanseført beløp av bankens eiendeler, blir gjennomgått på balansedagen, for å vurdere om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det foreligger slike indikasjoner, estimeres eiendelens gjenvinnbare beløp. Nedskrivninger foretas når balanseført verdi av en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet overstiger gjenvinnbart beløp. Nedskrivninger føres over resultatregnskapet under ordinære avskrivninger. Nedskrivning av goodwill reverseres ikke. For andre eiendeler reverseres nedskrivninger dersom det er en endring i estimerer som er benyttet for å beregne gjenvinnbart beløp.

Renteinntekter og –kostnader

Renteinntekter beregnet etter effektiv rente-metode presenteres separat i resultatoppstillingen. Dette innebærer at renteinntekter på finansielle eiendeler målt til amortisert kost og renteinntekter på finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over utvidet resultatet er presentert i regnskapslinjen «Renteinntekter eff. metode av utlån og fordringer på kunder». Renteinntekter på finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet er presentert i regnskapslinjen «Renteinntekter eff. metode av utlån og fordringer på verdipapir». Urealisert verdiendring på lån med pant i bolig vurdert til virkelig verdi over OCI vises for trinn 1 under utvidet resultatregnskap.

Rentekostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost resultatføres løpende basert på en effektiv rente-metode. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid.

For rentebærende fordringer som måles til virkelig verdi vil endring i markedsverdien klassifiseres som netto resultat fra andre finansielle investeringer, mens renteelementet klassifiseres som renteinntekt.

Sikringsfondsavgift

Avgiften til Bankenes Sikringsfond ilegges normalt på bakgrunn av gjennomsnittlig garanterte innskudd og gjennomsnittlig beregningsgrunnlag for tidligere kvartaler. En uttreden fra ordningen medfører tilbakebetaling av for mye innbetalt avgift. Endringen innebærer at sikringsfondsavgiften periodiseres gjennom året.

Sikringsfondsavgiften inngår i regnskapslinjen «Øvrige rentekostnader».

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i konsernets regnskap, resultatføres når transaksjonen sluttføres. Banken mottar provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS tilsvarende differansen mellom lånets rente og den finansieringskostnad Boligkreditt og Næringskreditt oppnår med tillegg av et administrativt påslag.

I bankens regnskap fremkommer dette som provisjonsinntekter.

Transaksjoner og beholdninger i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved transaksjonskursen på balansetidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansedagen resultatføres.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag.

Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen. Formueskatt blir presentert som driftskostnad i konsernets regnskap i samsvar med IAS 12.

Innskudd fra kunder

Innskudd fra kunder vurderes til amortisert kost.

Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Lån innregnes første gang til opptakskost. Dette er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Lån måles deretter til amortisert kost. Enhver forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir dermed periodisert over lånetiden ved hjelp av lånets effektive rente. Lån med fastrente sikringsbokføres (virkelig verdi sikring). Det benyttes ikke virkelig verdi opsjon for konsernets gjeld.

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av tap på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige.

Pensjoner

Konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres har etablert innskuddsbaserte pensjonsordninger for sine ansatte. Pensjonsordningene tilfredsstiller kravene om obligatorisk tjenestepensjon.

Innskuddsbasert ordning

Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at konsernet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelser knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres direkte. Premier til AFP blir også behandlet som en innskuddsbasert ordning.

Avtalefestet førtidspensjon

Morbanken og SpareBank 1 Regnskapshuset ValHall AS har inngått avtale om avtalefestet pensjon. AFP er en livsvarig ytelse som er frikoblet arbeidsinntekter som samtidig opptjenes. Det skjer derfor ingen avkortning i AFP-pensjonen om man på samme tid mottar lønn. Denne avtalen blir behandlet som en innskuddsbasert ordning og kostnadsført direkte.

Øvrige ordninger

Administrerende direktør har en individuell tilleggsavtale som garanterer en viss ytelse. Avtalen er aktuarberegnet. Administrerende direktør kan pensjonere seg fra fylte 62 år med 70 % pensjon. Pensjonsavtalen er livsvarig og blir i sin helhet avsatt fram til det tidspunktet han har mulighet til å pensjonere seg.

Segmentrapportering

Konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres deler sin virksomhet i følgende segmenter: bank, eiendomsmegling, regnskapstjenester samt øvrig virksomhet.

Konsernets segmentrapportering er i samsvar med IFRS 8. Segmentinformasjonen er tallfestet i note 4.

Utbytte og gaver

Foreslått utbytte på egenkapitalbevis presenteres som annen gjeld i perioden frem til det er vedtatt i bankens forstanderskap (generalforsamling).

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Forstanderskapet og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold etter balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Note 3 Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

Ved utarbeidelse av selskaps- og konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelse av regnskapsprinsipper og informasjonen i noter. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader og noteopplysninger. Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet. Faktiske resultater vil avvike fra de estimerte størrelser. I note 2 er det redegjort nærmere for kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper. Postene omtalt under er utvalgte poster hvor det utvises størst grad av skjønn eller er preget av usikkerhet.

Risikoklassifisering av utlånsporteføljen

I note 6 er bankens risikoklassifiserings-system nærmere omtalt. Dette systemet bygger på sannsynlighet for mislighold (PD) og sikkerheten i hvert enkelt engasjement. Begge faktorer er forbundet med en naturlig usikkerhet.

Tap på utlån og garantier

Det vises til note 2 for en detaljert beskrivelse av anvendt tapsmodell i henhold til IFRS 9. Modellen inneholder flere kritiske estimater. De viktigste er knyttet til definisjonen av vesentlig økt kredittrisiko og viktige forutsetninger i den generelle tapsmodellen.

Målingen av nedskrivningen for forventet tap i den generelle tapsmodellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Kredittforverringen måles ved utviklingen i økonomisk PD. Økonomisk PD er bankens beste vurdering av kundens misligholdsrisiko. Banken definerer at en vesentlig grad av kredittforverring inntreffer når kundens PD har økt med over 150 prosent til et PD-nivå over 0,60 prosent. I tillegg anses kredittrisikoen for å være vesentlig økt når en konto er i overtrekk eller har restanse på 30 dager eller mer, samt når kunden er satt til særlig oppfølging.

Banken gjennomgår store deler av bedriftsmarkedsporteføljen hvert kvartal med spesielt fokus på misligholdte lån og vurderer behovet for tapsavsetninger. I dette ligger også oppfølging av lån som holdes under spesiell observasjon samt alle større lån i bedriftsmarkedet. Lån til privatpersoner gjennomgås også kvartalsvis med utgangspunkt i at de er misligholdt mer enn et visst antall dager eller dersom de har en særlig dårlig betalingshistorikk. Bankens systemer for risikoklassifisering er omtalt under finansiell risikostyring i note 6.

Scenariovekting og estimat på forventet utvikling på misligholds- og tapsnivå

Den generelle tapsmodellen beregner forventet kreditttap under tre scenarier for økonomisk utvikling; et forventet scenario (base case), et nedsidescenario (worst case) og et oppsidescenario (best case). Scenarioene benytter ulike estimerte fremtidige nivåer for misligholdsrisiko (PD) og tap gitt mislighold (LGD). I kombinasjon med estimert eksponering ved mislighold (EAD), er PD og LGD de viktigste forutsetningene for beregningene av forventet kreditttap (ECL).

Best case reflekterer økonomiske utsikter som er bedre enn forventet utvikling, og PD og LGD settes lavere enn i base case. Utgangspunktet er observert nivå for mislighold og tap i en historisk oppgangskonjunktur. Worst case reflekterer økonomiske utsikter som er vesentlig dårligere enn forventet utvikling, og PD og LGD settes høyere enn i base case. Utgangspunktet er forventet misligholds- og tapsnivå i en krisesituasjon med nivåer på PD og LGD som benyttes i konservative stress-scenarier for andre formål i bankens kredittstyring. Scenariovektingen er gjenstand for løpende vurdering basert på tilgjengelig informasjon. I beregningene rundt forventet tap har banken valgt å opprettholde en økt sannsynlighet for at et «worst case»-scenario skal inntreffe.

Det beregnes også et forventet tap (expected credit loss – ECL) for hvert scenario presentert over. ECL for en kombinasjon av de tre scenariene er et vektet gjennomsnitt for de tre scenariene. I en normalsituasjon er scenariene vektet 80-10-10 (hhv. «base» - «worst» - «best»). For å simulere et mer pessimistisk utfall, har banken gjennomført simuleringer med større vekt på «worst case»-utfallet og valgt å legge en vekting på 80-15-5 (dvs. 15 % sannsynlighet for «worst case») til grunn i beregningen av avsetninger pr. 31.12.23. For ett år siden ble vektingen 75-20-5 benyttet. Forskjellen mellom scenariovektingen benyttet i 2022 mot vektingen som er benyttet i 2023 utgjør ca. 6,2 mill. i endret avsetningsbehov. Dersom et normalscenario hadde blitt lagt til grunn, ville avsetningsbehovet vært 7,0 mill. kroner lavere. Dette illustrerer følsomheten i porteføljen, samtidig som det viser hvor mye makroforhold påvirker avsetningene.

Sensitivitetsanalyse tapsmodell per 31.12.23			
(Hele tusen kroner)	BM	PM	Totalt
ECL i forventet scenario (Base case)	55 590	13 080	68 670
ECL i nedsidescenario (Worst case)	140 096	53 235	193 331
ECL i oppsidescenario (Best case)	43 063	10 899	53 962
ECL med anvendt scenariovekting (80/15/5)	67 639	18 994	86 633
ECL med alternativ scenariovekting (75/20/5)	71 864	21 002	92 866
ECL med alternativ scenariovekting (80/10/10)	62 788	16 877	79 665

Banken har vurdert om generell usikkerhet rundt tapsmodellens beregninger bør resultere i en generell tapsavsetning i tillegg til de avsetningene som blir beregnet i modellen, men konkludert med at i lys av scenariovekting og individuelle gjennomganger av enkeltengasjementer er beregnet avsetning tilstrekkelig.

Se note 11 for ytterligere detaljer.

Faktisk utvikling

Banken foretar overstyringer i modellen dersom det foreligger en objektiv hendelse som kan identifiseres på enkeltengasjement, og den objektive hendelsen medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Objektiv hendelse vil kunne være mislighold, konkurs, likviditet eller andre vesentlige finansielle problemer. Slike individuelle nedskrivninger beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert forventet kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunktet for førstegangsregning av individuelle nedskrivninger. For lån med flytende renter tas det hensyn til senere renteendringer.

Øvrige nedskrivninger i trinn 1, 2 og 3 baserer seg på tapsestimat beregnet med grunnlag i 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Statistiske modeller for PD, LGD og EAD er bygget på observert historikk.

Basert på ulike metodikker og analyser vurderes næringsengasjementer av en viss størrelse individuelt. Banken vurderer også blant annet kundegrupper og bransjesegmenter. Banken

utarbeider en kvartalsvis bransjeanalyse for vårt markedsområde. I denne analysen vurderes tapsrisikoen i enkeltbransjer. Identifisering av enkeltsselskaper eller bransjer med forhøyet risiko kan føre til at enkeltsselskaper eller hele bransjer trinnforflyttes i tapsmodellen. Alle trinnforflyttinger i 2023 er basert på individuelle vurderinger. Det er ikke gjennomført bransjeflytting. Dette begrunnes med at god kjennskap til enkeltengasjementer gir en mer presis vurdering enn å flytte hele bransjer.

Enkelte næringsengasjementer er modelloverstyrt ett trinn med negativ migrering. Dette er selskaper hvor det gjerne ikke er observert vesentlig grad av kredittforverring, men ulike forhold og indikasjoner tilsier at kreditttrisikoen kan ha økt uten at tapsmodellen fanger det opp.

Enkeltengasjementer som er vurdert å ha forhøyet risiko/svekket betalingsevne, som følge av dagens markedssituasjon, er overstyrt fra trinn 1 til trinn 2 i modellen. Denne flyttingen fra trinn 1 til 2 gir en økning i forventet tap i porteføljen på 4,8 mill. kroner. Enkeltengasjementer som er vurdert og flyttet fra trinn 1 til trinn 2 utgjør et samlet volum på 164,6 mill. kroner.

Virkelig verdi egenkapitalinteresser

Egenkapitalinteresser vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet. Egenkapitalinteresser vil normalt omsettes i aktive markeder og verdien vil dermed kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs.

Markedsverdiene vil i hovedsak være basert på verdivurderinger eller siste kjente omsetning av aksjen. Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke er basert på observerbare markedsdata, er fastsatt på grunnlag av verdianslag innhentet fra eksterne parter eller SpareBank 1 Gruppen. Virkelig verdi på strategiske eierposter i SpareBank 1 selskapene verdsettes i hovedsak til nylig emisjonskurs.

Virkelig verdi fastrenteutlån

Verdien på fastrentelån vurderes kvartalsvis basert på en neddiskontert nåverdi av fremtidige kontantstrømmer fra porteføljen. Diskonteringsrenten settes lik en stipulert markedsrente for porteføljen. Verdien tilsvarer bankens beste estimat på prisen en markedsdeltaker vil være villig til å betale for utlånsporteføljen i et annenhåndsmarked for fastrenteutlån. Virkelig verdi av boliglån med flytende rente blir estimert basert på pålydende saldo og forventet tap.

Note 4 Segmentinformasjon

Inndelingen i segmentene som beskrevet under er knyttet til den måten konsernet styres og følges opp på internt i virksomheten.

Konsern 31.12.2023					
(Hele tusen kroner)	Morbank	Eiendomsmegling	Regnskapstjenester	Øvrig virksomhet/ elimineringer	Totalt konsern
RESULTAT					
Netto renteinntekter og provisjon BK/NK	353 818	1 035	216	-446	354 622
Netto andre provisjonsinntekter	60 169	-	-	-	60 169
Netto andre inntekter	98 229	44 999	51 050	-51 954	142 324
Driftskostnader	232 313	44 293	47 085	-5 197	318 494
Resultat før tap	279 903	1 741	4 180	-47 203	238 621
Tap på utlån og garantier	29 569	-	-	-	29 569
Resultat før skatt	250 334	1 741	4 180	-47 203	209 052

(Hele tusen kroner)	Morbank	Eiendomsmegling	Regnskapstjenester	Øvrig virksomhet / elimineringer	Totalt konsern
BALANSE					
Netto utlån til kunder	14 117 365	-	-	-10 513	14 106 852
Andre eiendeler	2 936 519	50 312	23 904	-24 841	2 985 894
Sum eiendeler per segment	17 053 884	50 312	23 904	-35 354	17 092 746
Innskudd fra og gjeld til kunder	11 952 345	-	-	-21 648	11 930 697
Annen gjeld og egenkapital	5 101 539	50 312	23 904	-13 706	5 162 050
Sum egenkapital og gjeld per segment	17 053 884	50 312	23 904	-35 354	17 092 746

Konsern 31.12.2022					
(Hele tusen kroner)	Morbank	Eiendomsmegling	Regnskapstjenester	Øvrig virksomhet/ elimineringer	Totalt konsern
RESULTAT					
Netto renteinntekter og provisjon BK/NK	259 758	820	-34	-474	260 070
Netto andre provisjonsinntekter	58 426	-	-	-	58 426
Netto andre inntekter	38 705	51 884	47 394	-2 812	135 171
Driftskostnader	188 256	45 824	45 735	2 275	282 090
Resultat før tap	168 634	6 880	1 625	-5 561	171 578
Tap på utlån og garantier	11 182	-	-	-	11 182
Resultat før skatt	157 452	6 880	1 625	-5 561	160 396

(Hele tusen kroner)	Morbank	Eiendomsmegling	Regnskapstjenester	Øvrig virksomhet / elimineringer	Totalt konsern
BALANSE					
Netto utlån til kunder	11 742 822	-	-	-16 586	11 726 236
Andre eiendeler	3 156 984	53 699	24 975	10 346	3 246 004
Sum eiendeler per segment	14 899 806	53 699	24 975	-6 240	14 972 240
Innskudd fra og gjeld til kunder	11 023 976	-	-	-30 029	10 993 947
Annen gjeld og egenkapital	3 875 830	53 699	24 975	23 789	3 978 293
Sum egenkapital og gjeld per segment	14 899 806	53 699	24 975	-6 240	14 972 240

Note 5 Kapitaldekning

Kapitalkrav og kapitalmål

SpareBank 1 Hallingdal Valdres benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko.

Per 31.12.23 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 %, systemrisikobuffer 4,5 % og motsyklisk kapitalbuffer 2,5 %. Disse kravene er i tillegg til kravet om ren kjernekapital på 4,5 %, slik at samlet minstekrav til ren kjernekapital på rapporteringstidspunktet er 14,0%. I tillegg har Finanstilsynet fastsatt et pilar 2-krav

for SpareBank 1 Hallingdal Valdres på 2,3 % hvorav 1,3 % tilordnes ren kjernekapital. Totalt minstekrav til ren kjernekapital, inklusive pilar 2-kravet, er dermed 15,3 %. Tilsvarende er minstekrav til kjernekapital og kapitaldekning hhv. 17,2 % og 19,8 %.

Bankens investering i datterselskapene faller inn under størrelsesunntaket i CRR/CRD IV forskriftenes § 17, og det utarbeides derfor ikke kapitaldekning på konsolidert nivå.

Finanstilsynet har imidlertid pålagt bankene utvidet konsolideringsplikt for eierforetak i samarbeidende gruppe for eierandeler under 10 %. Bestemmelsen gjelder eierandeler i andre finansforetak som forestår den virksomheten som samarbeidet omfatter, jf. finansforetaksloven § 17-13. Banken anvender regelen om forholdsmessig konsolidering av eierandeler i samarbeidende gruppe for SB1 Boligkreditt AS, SB1 Næringskreditt AS, SB1 Kreditt AS og SB1 Finans Midt-Norge AS.

Konsernets fastsatte kapitalmål per 31.12.2023 er:

- Ren kjernekapitaldekning minimum 17,3 %
- Kjernekapitaldekning minimum 18,8 %
- Kapitaldekning minimum 20,8 %

Forholdsmessig konsolidering		
(Hele tusen kroner)	31.12.2022	31.12.2023
Ren kjernekapital	1 742 590	1 950 139
Kjernekapital	1 757 560	1 963 130
Ansvarlig kapital	1 899 107	2 160 736
Totalt beregningsgrunnlag	9 078 968	10 889 299
Ren kjernekapitaldekning	19,2 %	17,9 %
Kjernekapitaldekning	19,4 %	18,0 %
Kapitaldekning	20,9 %	19,8 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	8,9 %	8,6 %

Morbank		
(Hele tusen kroner)	31.12.2022	31.12.2023
Innskutt egenkapital	817 281	817 281
Opptjent egenkapital	966 768	1 173 528
Balanseført egenkapital	1 784 049	1 990 810
Andre fradrag	-1 217	-1 223
Fradrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor	-164 964	-230 561
Ren kjernekapital	1 617 868	1 759 026
Fondsobligasjoner	-	-
Kjernekapital	1 617 868	1 759 026
Tidsbegrenset ansvarlig kapital	120 633	176 831
Fradrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor	-8 556	-10 861
Ansvarlig kapital	1 729 945	1 924 996
Risikoveid beregningsgrunnlag:		
Stater	2 849	-
Lokale og regionale myndigheter	28 246	42 447
Institusjoner	330 296	278 064
Foretak	595 807	658 444
Massemarked	1 110 794	1 051 151
Pantsikkerhet i eiendom	3 959 196	4 780 952
Forfalte engasjementer	84 417	218 400
Høyrisikoengasjementer	555 055	1 008 244
Obligasjoner med fortrinnsrett	30 926	26 455
Andeler i verdipapirfond	251 740	261 160
Egenkapitalposisjoner	279 443	307 064
Øvrige engasjementer	160 724	147 794
Sum kredittrisiko	7 389 493	8 780 175
Operasjonell risiko	591 514	699 766
Motpartsrisiko derivater (CVA-risiko)	7 090	13 931
Totalt beregningsgrunnlag	7 988 097	9 493 872
Kapitaldekning		
Ren kjernekapitaldekning	20,3 %	18,5 %
Kjernekapitaldekning	20,3 %	18,5 %
Kapitaldekning	21,7 %	20,3 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer (2,5 %)	199 702	237 347
Motsyklisk buffer (2,0 % i 2022, 2,5 % 2023)	159 762	237 347
Systemrisikobuffer (3,0 % i 2022 4,5 2023)	239 643	427 224
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	599 107	901 918
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,5 %)	359 464	427 224
Tilgjengelig ren kjernekapital	771 374	595 854
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	10,4 %	9,9 %

Banken har hatt en stor vekst i beregningsgrunnlaget for kredittrisiko i 2023 som følge av stor utlånsvekst samt økt vekting på noen næringsengasjementer i 4. kvartal. Dette gjør at banken får et fall i kapitaldekningen og er under målsatt nivå ved utgangen av året, og er samtidig marginalt over fastsatt lovkrav.

Utlånsveksten har fortsatt inn i 1. kvartal 2024 og banken oppfylte derfor ikke kapitalbufferkravet på tidspunktet for rapportering av 4. kvartal den 13. februar 2024. En kapitalplan med nødvendige tiltak ble samme dag oversendt Finanstilsynet. Disse tiltakene vil i hovedsak bli gjennomført i 1. kvartal

2024. Tiltaksplanen innbefatter at styret ikke forslår utbytteutdeling til eierne for regnskapsåret 2023, slik at årets resultat i sin helhet går til å styrke ren kjernekapital og dermed den ansvarlige kapitalen. I tillegg inngår tiltak som bedrer kjernekapitalen og tilleggskapitalen i planen.

I 2023 har det vært diskusjoner rundt vekting av landbrukseiendommer iht. kapitalkravsforordningen (CRR). Sparebank 1 Hallingdal Valdres benytter 35 % risikovekt for lån til boligdel av landbrukseiendommer der landbruket ikke er næringsrelatert. I bankens markedsområde er det en svært liten andel av landbrukseiendommene som utelukkende benyttes i næring. Disse er vektet som næringseiendom (100 %).

Denne praksisen underbygges av Finanstilsynet som i svarbrev 30.11.23 til Finansdepartementet skriver at «konesjonsgrensen fortsatt bør være utgangspunktet for om en landbrukseiendom skal anses som bolig- eller næringseiendom, men åpner også for at bankene i det enkelte tilfellet, både for eiendommer over og under konsesjonsgrensen, kan vurdere hva som er landbrukseiendommens dominerende bruksformål ut fra de konkrete omstendigheter. Dette gir bankene betydelig fleksibilitet til å behandle landbrukseiendoms lån ut fra eiendommens faktiske bruksformål».

EU/EØS-regelverket åpner for at nasjonale myndigheter kan differensiere risikovekter for ulike segmenter innen næringseiendoms lån, dersom tapshistorikken og fremtidsutsiktene tilsier det. Finansdepartementet ber i brev 13.12.23 Finanstilsynet utarbeide det nødvendige tallgrunnlaget for at risikovektene for landbrukseiendoms lån kan reduseres fra 100 til 50 prosent.

Banken følger utviklingen i saken, men mener ut fra signalene fra Finansdepartementet at endringer her vil kun føre til mindre reduksjoner i bankens beregningsgrunnlag. Finansdepartementet sendte 6. mars utkast til justerte kapitalkravsregler for lån med pant i landbrukseiendom ut på høring med høringsfrist 16. april.

Note 6 Finansiell risikostyring

Kjernevirksomheten i banken er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel kredittrisiko. Konsernet bruker betydelige ressurser på å utvikle gode risikostyringssystemer og -prosesser.

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 Hallingdal Valdres skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- En sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring.
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen.
- Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi.
- Utnyttelse av synergj- og diversifiseringseffekter.
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Konsernet har etablert en struktur som på en systematisk måte identifiserer, vurderer, kommuniserer og håndterer risiko gjennom hele konsernet, og det foretas en løpende overvåking. Risikostyring tar utgangspunkt i fastsatt visjon, strategi og mål, samt de rammer for risikoeksponering som er fastsatt av styret. Beredskaps- og kontinuitetsplaner skal sikre at driften kan videreføres og tap begrenses ved vesentlige, uforutsette hendelser. SpareBank 1 Hallingdal Valdres eksponeres for ulike risikoer. Konsernets vesentligste risikoer omtales under.

Risikoidentifikasjon og risikoanalyse

Prosessen for risikoidentifikasjon tar utgangspunkt i konsernets strategiske målbilde, er fremoverskuende og dekker alle vesentlige risikoområder. For de områder hvor effekten av de etablerte kontroll- og styringstiltakene ikke vurderes som tilfredsstillende, iverksettes forbedringstiltak.

Rapportering og oppfølging

Konsernets overordnede risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom kvartalsvise risikorapporter og compliancerapporter til administrasjonen, risiko- og revisjonsutvalget og styret. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av avdeling Risikostyring og Compliance som er organisert uavhengige av forretningsenhetene.

Organisering og organisasjonskultur

Konsernet jobber kontinuerlig med å bygge og videreutvikle en sunn og god risikokultur. Søkelys på gode holdninger, adferd og arbeidspraksis, systematisk arbeid med å identifisere og vurdere risiko og etablere og evaluere tiltak samt rapportering av hendelser bidrar til en sunn og god risikokultur.

Styring og kontroll omfatter alle prosesser og kontrolltiltak som er iverksatt av konsernets ledelse for å sikre en effektiv forretningsdrift og gjennomføring av konsernets strategier. Konsernet legger vekt på en kontroll- og styringsstruktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll.

Styret har ansvaret for å påse at konsernet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra strategisk målbilde, vedtatt risikoprofil og myndighetspålagte krav. Styret fastsetter de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastlegger videre overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risiko- og kapitalstyringen i konsernet, samt etiske retningslinjer som skal bidra til høy etisk standard. Videre skal styret påse at ledelsen sørger for en hensiktsmessig og effektiv risikostyringsprosess i samsvar med lover, forskrifter og myndighetenes forventinger, samt fastsette beredskaps- og kontinuitets planer for å sikre at driften kan videreføres og tap begrenses ved vesentlige uforutsette hendelser.

Styrets arbeid er nedfelt i en årsplan som oppdateres årlig. Dette sikrer at styret har tilstrekkelig tid til og søkelys på sentrale oppgaver.

Styret har egne utvalg for risikostyring, revisjon og godtgjøring.

Utvalgene skal bistå styret i forberedelsen av saker, men beslutningen skal fastsettes av styret samlet. Instruks for utvalgene fastsettes av styret.

Risiko- og revisjonsutvalget er et forberedende organ for styret i saker som vedrører konsernets risikostyring og internkontroll, finansiell informasjon og internkontroll knyttet til denne. Utvalget består av fire medlemmene utgått av styret. Styreleder er leder av utvalget.

Godtgjørelsesutvalget skal tilsvarende bistå styret i dets arbeid med ansettelsesvilkår for administrerende direktør, samt når det gjelder hovedprinsipper og strategi for kompensasjon av det øverste ledersjiktet i konsernet. Godtgjøringsutvalget består av fire styremedlemmer.

Administrerende direktør har ansvaret for den overordnede risikostyringen, og er ansvarlig for implementering av effektive risikostyringssystemer i konsernet og at risikoeksponeringen overvåkes. Administrerende direktør er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Ledere av fag- og støtteområdene har ansvaret for den daglige risikostyringen innenfor sine ansvarsområder, og skal påse at risikostyring og eksponering er innenfor de rammer og fullmakter som er fastsatt av styret eller administrerende direktør.

Avdeling for risikostyring og compliance er organisert uavhengig av linje- og stabsenheter og rapporterer direkte til administrerende direktør. I tillegg har avdelingen adgang til å rapportere direkte til styret. Avdelingen er ansvarlig for uavhengig oppfølging og rapportering av risikoeksponeringen og følger opp at konsernet etterlever gjeldende lover og forskrifter.

I datterselskapene skal det være utpekt en person som skal samarbeide med avdeling for risikostyring og compliance og ivareta risikoansvaret i det respektive datterselskap.

Internrevisjonen er en utkontraktert tjeneste som rapporterer til styret og er primært styrets, men også administrasjonens redskap for overvåking av risikostyringsprosessens effektivitet og hensiktsmessighet. Internrevisjonens anbefalinger til forbedringer blir løpende gjennomgått og vurdert implementert.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser. Kredittrisikoen styres gjennom rammeverket for kredittinnvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyring.

Kredittstrategien er fastsatt av styret og gjennomgås årlig av administrasjonen. Mindre vesentlige endringer vedtas administrativt av balanse-, kapital- og risikostyringskomiteen. Vesentlige endringer blir styrebehandlet ved behov og minimum hvert 3. år.

Konsernets kredittstrategi fokuserer på risikosensitive måltall og rammer, som er satt sammen slik at de på en mest mulig hensiktsmessig og effektiv måte styrer konsernets risikoprofil på kredittområdet. Kredittrisiko er kapitalbehovsvurdert med utgangspunkt i SpareBank 1-alliansens

modell for beregning av misligholdssannsynlighet (PD), forventet tap (EL), tap gitt mislighold (LGD) og uventet tap (UL). Konsernet bruker aktivt risikoklassifiseringssystem, risikoprisingssystem og et porteføljestyringssystem for å styre utlånsporteføljen i tråd med rammer, retningslinjer og rutiner og fullmakter.

Dette setter klare krav til kredittbehandlingsprosessen og risikovurderingene. De ovennevnte risikostyringssystemene dekker både kunder i bedrifts- og personmarkedsområdet. Risikomodellene som ligger til grunn for risikostyringssystemene tar utgangspunkt i statistiske beregninger. Modellene valideres minst årlig og er under kontinuerlig videreutvikling og testing. Modellene baserer seg på tre hovedkomponenter:

1. Sannsynlighet for mislighold (PD):

Kundene blir klassifisert i risikoklasse ut fra sannsynligheten for at kunden skal misligholde sine forpliktelser i løpet av en 12 måneders periode. Sannsynligheten for mislighold beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall, samt ikke finansielle kriterier som atferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni risikoklasser (A – I). I tillegg benyttes 2 risikoklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement.

2. Forventet eksponering ved mislighold (EAD):

Dette er en beregnet størrelse over hvor stor den forventede eksponeringen er hvis en kunde går i mislighold. Denne eksponeringen består av henholdsvis utlånsvolum, garantier og innvilgede ikke trukne rammer. For trekkrettigheter og garantier benyttes en konverteringsfaktor for å anslå hvor mye av ubenyttede trekkrettigheter og avgitte garantier som blir trukket og gjort gjeldende ved et fremtidig misligholdstidspunkt.

3. Tap ved mislighold (LGD):

Dette er en vurdering av hvor mye konsernet vil tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Vurderingen tar hensyn til de sikkerhetene kundene har avgitt, og de kostnadene konsernet har ved å drive inn misligholdte engasjement. Disse størrelsene fastsettes på bakgrunn av erfaringer over tid. Det benyttes syv klasser (1 – 7) for klassifisering etter tapsgrad ved mislighold.

De tre overnevnte komponentene danner også grunnlaget for konsernets porteføljeklassifisering og statistisk baserte beregninger av forventet tap og behovet for risikojustert kapital. Porteføljeklassifiseringen har som formål å gi informasjon om nivået og utviklingen i den samlede kredittrisiko i totalporteføljen, og porteføljen er derfor delt inn i fem risikogrupper – henholdsvis laveste, lav, middels, høy og høyeste risiko. Inndelingen i risikogrupper foretas på grunnlag av statistisk beregning av hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold (PD).

Modellene valideres jevnlig både med hensyn på evne til å rangere kundene samt å estimere PD-nivå. Den kvantitative valideringen skal sikre at de benyttede estimer for misligholdsannsynlighet, eksponering ved mislighold og tapsgrad ved mislighold holder en tilstrekkelig god kvalitet.

Den kvantitative valideringen suppleres også med mer kvalitative vurderinger. Resultatene fra validering av bankens kredittmodeller bekrefter at modellens treffsikkerhet er innenfor interne mål og internasjonale anbefalinger.

Majoriteten av bankens utlån er sikret gjennom fysisk sikkerhet (pant), garantier eller avtaler om motregning. Hovedtypene av pant som benyttes er pant i boligeiendom, næringseiendom og annen fast eiendom, fordringer, varelager og driftsmidler. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret.

Stormen «Hans» var i 2023 en syretest på sikkerheten i porteføljen vår. Til tross for at stormen traff store deler av Sør-Norge direkte eller indirekte, kom våre panteobjekter godt ut av det totalt sett. Stormen «Hans» bekreftet at sjansen for vesentlige skader på våre panteobjekter er liten.

Se note 7-14 for mer detaljer om konsernets kredittrisiko.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap som følge av endringer i markedspriser som renter. Risikoen for endringer i generelle kredittpriser blir også regnet som markedsrisiko.

Markedsrisiko oppstår hovedsakelig fra konsernets investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte bankdriften som funding og rentehandel.

Styringen av markedsrisiko skjer gjennom rammer for de ulike delene av markedsrisikoen. Rammene settes for aksjerisiko, renterisiko, spreadrisiko, og eiendomsrisiko. Rammene gjennomgås og fornyes på årlig basis. Mindre vesentlige endringer vedtas administrativt av balanse, kapital- og risikostyringskomiteen. Vesentlige endringer blir styrebehandlet ved behov og minimum hvert 3. år. Størrelsen på rammene fastsettes på bakgrunn av stresstester og analyser av negative markedsbevegelser.

Konsernets markedsrisikoeksponering er moderat som følge av plasseringer i aksjefond.

Ytterligere informasjon om markedsrisiko finnes i note 15.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risiko for at konsernet ikke klarer å finansiere økninger i eiendelene, og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet øker.

Styring av konsernets finansieringsstruktur tar utgangspunkt i en overordnet likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret. Strategien gjennomgås og fornyes på årlig basis. Mindre vesentlige endringer vedtas administrativt av balanse-, kapital- og risikostyringskomiteen. Vesentlige endringer blir styrebehandlet ved behov og minimum hvert 3. år.

Likviditetsstrategien gjenspeiler konsernets lave risikoprofil. Som en del av likviditetsstrategien inngår beredskapsplan for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige finansmarkeder.

Avdeling økonomi og finans i konsern-administrasjonen har ansvaret for likviditetsstyringen og rapporterer utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien, mens avdeling risikostyring og compliance overvåker utnyttelsen av rammer i henhold til likviditetsstrategien.

Likviditetsrisikoen reduseres gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. For å redusere likviditetsrisikoen ytterligere, holdes en reserve i form av kommiterte trekkrettigheter.

Mer detaljer om konsernets likviditetsrisiko finnes i note 16 og 17.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko i SpareBank 1 Hallingdal Valdres defineres som risikoen for tap, som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. SpareBank 1 Hallingdal Valdres har et mål om lav operasjonell risiko og lave operasjonelle tap.

Styring av operasjonell risiko skal i størst mulig grad sikre effektiv og vellykket drift og at ingen enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad. Konsernet jobber kontinuerlig med å bygge og videreutvikle en sunn og god risikokultur. Søkelys på gode holdninger, adferd og arbeidspraksis, systematisk arbeid med å identifisere og vurdere risiko og etablere og evaluere tiltak samt rapportering av hendelser bidrar til en sunn og god risikokultur. Alle hendelser registreres i en hendelsesdatabase slik at forbedringstiltak kan vurderes og igangsettes der hvor det vurderes hensiktsmessig.

Avdeling risikostyring og compliance har ansvaret for den løpende uavhengige overvåkingen av den operasjonelle risikoen. Konsernet benytter basismetoden ved beregning av kapitalbehov for operasjonell risiko.

Compliance

Compliancerisiko (etterlevelsrisiko) er risikoen for at SpareBank 1 Hallingdal Valdres pådrar seg økonomisk tap og/eller svekket omdømme som følge av uredelig opptreden, brudd på god forretningsskikk eller manglende etterlevelse av gjeldende regelverk. Konsernet skal preges av gode prosesser og god etterlevelseskultur for å sikre etterlevelse av gjeldende regelverk. Nytt regelverk som påvirker driften, skal fortløpende inkluderes i det interne rammeverket.

Klimarisiko

Klimarisiko defineres som risiko for økonomisk tap og finansiell ustabilitet som følge av fysiske klimaendringer eller omstillingen til et lavutslippssamfunn. Klimarisiko deles gjerne opp i to hovedkategorier: fysisk klimarisiko og overgangsrisiko.

Fysisk klimarisiko og overgangsrisiko

Fysisk klimarisiko består av akutt risiko og kronisk risiko. Akutt fysisk risiko er risiko som oppstår over en kort tidsperiode, gjerne i løpet av timer/dager/måneder, som følge av fysiske klimahendelser. Noen eksempler på akutt fysisk risiko er risiko knyttet til økt nedbørsmengde og frekvens, flom, skred og tørke. Kronisk fysisk risiko stammer fra mer langsiktige klimaendringer og kan forårsakes av endringer i temperatur, økt havnivå, reduksjon i tilgjengelighet av vann og tap av biomangfold.

Eksempler på fysisk klimarisiko for SpareBank 1 Hallingdal Valdres kan være:

- Risiko for at bygg kan utsettes for fysiske ødeleggelser som følge av klimaforandringer. Dette kan være eksponering mot jordras og flom, noe uværet «Hans» var et bevis på i 2023.
- Risiko for økte materialpriser i bygg og anleggsbransjen, samt feil på bygg dersom disse ikke dimensjoneres etter beliggenhet og/eller et klima preget av mer ekstremvær.
- Risiko for ekstremnedbør og lengre tørkeperioder som vil påvirke inntektsgrunnlaget for bøndene.

Overgangsrisiko defineres som risiko som oppstår som følge av omstilling til et lavutslippssamfunn. Overgangsrisiko stammer gjerne fra endringer i reguleringer som innføres eller utvikles for å bremse utslipp, markedsendringer, teknologiutvikling eller endringer i kundepreferanser som følge av større klimabevissthet.

Eksempler på overgangsrisikoer for Sparebank 1 Hallingdal Valdres er:

- Risiko for strengere utslippskrav for anleggsmaskiner og krav til el-maskiner. Dette kan føre til feilinvesteringer.
- Risiko for endring av forskrifter og reguleringer som har som mål å redusere energiforbruk i bygninger.
- Risiko for økte energiavgifter og strømpriser.
- Risiko for strengere krav til ivaretagelse av biologisk mangfold og hensyn til naturreisiko.

For å møte disse risikoene har banken interne styrings- og policydokumenter som setter føringer og rammer for de ulike fagområdene, også med hensyn til bærekraft. Som eksempel vil kredittpolicyen ha føringer for energimerking på bolig, hvilke kunder man gir finansiering til og om næringseiendommer man finansierer må være BREEAM-sertifisert. På denne måten vil hver enkelt dokumenteier ha et forhold til bærekraft og ESG i sitt daglige arbeid. For å få bedre oversikt over porteføljens overgangsrisiko, og øke kvaliteten på datagrunnlaget til finansierte utslipp, er det også

et ønske om å øke andelen av boliger med energimerke i porteføljen. For privatmarkedet er det en større andel med energimerke A-D i år sammenlignet med fjoråret. Når det gjelder næringseiendommene, er det en lav andel av disse som har energiattest

ESG-risiko påvirker både betjeningsevne og verdi på objektene som banken finansierer. Derfor har vi fokus på å kartlegge fysisk risiko gjennom NorKart, snakke med kunden om ESG, arrangere webinarer for kunden, påvirke kunden til å ta gode valg, å få ansatte til å oppdatere seg på regler og trender internt samt å innhente av energimerking på finansieringsobjekter. Sparebank 1 Hallingdal Valdres er opptatte av et bærekraftig samfunn, og vi kan og skal spille en viktig rolle i å fremme en bærekraftig utvikling gjennom utlån til våre kunder. Derfor har vi en rekke produkter som har til hensikt å stimulere folk til å ta mer miljøriktige valg.

Det er ikke bygget inn klimaelementer i taps- og kredittrisikomodellen i 2023, men det jobbes med en modell som også vil inkludere ESG-forhold.

2023 har vist oss at fysisk klimarisiko er høyst aktuelt også for objekter i vår portefølje. Særlig førte ekstremværet «Hans» til store ødeleggelser. Selv om stormen traff både Hallingdal og Valdres hardt, kom våre panteobjekter godt ut av det.

Klimarisiko inngår i konsernets helhetlige risikostyring.

Note 7 Kredittinstitusjoner – fordringer og gjeld

Morbank		Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	Konsern	
2022	2023	(Hele tusen kroner)	2023	2022
		Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak til amortisert kost		
1 587 147	1 302 661		1 302 817	1 587 300
1 587 147	1 302 661	Sum	1 302 817	1 587 300
0,12 %	3,62 %	Gjennomsnittlig rente	3,62 %	0,12 %

Innskudd og utlån til kredittinstitusjoner har i hovedsak flytende rente.

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk renteinntekt/-kostnad i året i prosent av gjennomsnittlig fordring og gjeld til kredittinstitusjoner.

Note 8 Utlån til og fordringer på kunder

Morbank		Konsern	
2022	2023	2023	2022
Utlån fordelt på fordringstype			
1 331 464	1 425 396	1 425 396	1 331 464
361 472	378 653	378 653	361 472
10 102 366	12 388 112	12 377 599	10 085 780
11 795 302	14 192 161	14 181 648	11 778 716
Nedskrivninger fordelt på fordringstype			
-41 044	-65 972	-65 972	-41 044
-15 036	-11 533	-11 533	-15 036
3 599	2 707	2 707	3 599
11 742 822	14 117 365	14 106 852	11 726 236
Utlån fordelt på markeder			
7 606 596	9 040 500	9 040 500	7 606 596
4 188 706	5 151 660	5 141 147	4 172 120
11 795 302	14 192 161	14 181 648	11 778 716
Nedskrivninger fordelt på markeder			
-16 681	-13 180	-13 180	-16 681
-39 399	-64 325	-64 325	-39 399
3 599	2 707	2 707	3 599
11 742 822	14 117 365	14 106 851	11 726 236
Av nedbetalingslån utgjør lån utpekt til virkelig			
verdi over resultatet (FVO):			
482 566	488 552	488 552	482 566
494 912	501 080	501 080	494 912

I bankens interne risikoklassifiseringssystem klassifiseres alle engasjementer med individuelle nedskrivninger på utlån og garantier som misligholdt uavhengig av ekstern definisjon på mislighold (jf. note 2). De fordeles ikke på ulike risikogrupper slik som øvrige engasjement. Fordeling på risikogrupper er basert på at banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen basert på objektive historiske data. Misligholdssannsynligheten benyttes deretter sammen med sikkerhetsverdier til å klassifisere kundene i ulike risikogrupper. Kundene rescores månedlig i bankens porteføljesystem basert på objektive kriterier.

Morbank		Konsern		
2022	2023	Totalt engasjement fordelt på sektor og næring	2023	2022
7 552 839	9 879 186	Lønnstakere o.l.	9 879 186	7 552 839
75	26 075	Offentlig forvaltning	26 075	75
659 898	808 129	Primærnæringer	808 129	659 898
49 770	87 604	Industri	87 604	49 770
635 810	756 048	Bygg og anleggsvirksomhet	756 048	635 810
110 209	178 695	Varehandel	178 695	110 209
56 812	1 880	Transport og lagring	1 880	56 812
397 983	94 984	Hotell- og restaurantdrift	94 984	397 983
636 370	397 780	Forretningsmessig tjenesteyting	397 780	636 370
1 624 863	2 965 995	Omsetning/drift eiendommer	2 955 481	1 604 777
1 340 306	524 928	Diverse næringer	524 928	1 340 306
13 064 935	15 721 303	Sum totalt engasjement fordelt på sektor og næring	15 710 790	13 044 849

Morbank		Konsern		
2022	2023	Netto utlån fordelt på sektor og næring	2023	2022
7 606 596	9 040 500	Lønnstakere o.l.	9 040 500	7 606 596
650 550	728 937	Primærnæringen	728 937	650 550
42 083	69 217	Industri	69 217	42 083
566 319	728 266	Bygg- og anleggsvirksomhet	728 266	566 319
85 960	78 206	Varehandel	78 206	85 960
56 812	26 777	Transport og lagring	26 777	56 812
397 983	77 629	Hotell og restaurantdrift	77 629	397 983
636 370	274 641	Forretningsmessig tjenesteyting	274 641	636 370
1 451 689	2 662 600	Omsetning/drift eiendommer	2 652 087	1 431 603
300 940	505 387	Diverse næringer	505 387	304 441
11 795 302	14 192 160	Brutto utlån	14 181 647	11 778 717
-41 044	-65 972	- Tap på utlån til amortisert kost	-65 972	-41 044
-15 036	-11 533	- Tap på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	-11 533	-15 036
3 599	2 707	- Verdiendring utover tapsnedskrivning	2 707	3 599
11 742 822	14 117 365	Netto utlån	14 106 850	11 726 237
11 795 302	14 192 160	Sum brutto utlån	14 181 647	11 778 717
36 240	143 440	Lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt	143 440	36 240
3 369 351	4 130 581	Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt	4 130 581	3 369 351
15 200 893	18 466 181	Sum brutto utlån inkl. kredittforetak	18 455 668	15 184 308

Morbank		Konsern		
2022	2023	Brutto utlån fordelt på geografiske områder	2023	2022
6 599 497	7 113 234	Kjerneområde, Hallingdal og Valdres	7 102 721	6 582 912
403 989	468 051	Buskerud, øvrige	468 051	403 989
159 566	172 341	Oppland, øvrige	172 341	159 566
3 870 819	4 986 439	Oslo / Akershus	4 986 439	3 870 819
239 683	513 895	Vestland	513 895	239 683
478 106	889 566	Landet for øvrig	889 566	478 106
43 642	48 636	Utlandet	48 636	43 642
11 795 302	14 192 162	Sum brutto utlån fordelt på geografiske områder	14 181 648	11 778 716

Morbank			Konsern	
2022	2023	Utlån til ansatte	2023	2022
202 715	164 900	Utlån til ansatte	281 251	314 265
-	2 195	Herav lån i SpareBank 1 Boligkreditt	4 172	554
491	1 062	Rentesubsidiering ansatte	1 452	710

Nedbetalingslån til ansatte gis med inntil 30 års nedbetalingstid og månedlige terminer. Lånene gis med sikkerhet i fast eiendom innenfor 85 % av verdi for nedbetalingslån og 60 % for rammelån (flexilån). Rentesats for lånene settes i forhold til et førstehjemslån over 4 mill. med en ansattrabatt. Totalt lånebeløp innenfor disse betingelsene kan ikke overstige 5,5 mill. kroner for den enkelte ansatte. Lån utover 5,5 mill. har ingen slik rabatt.

Kredittrisiko

Tabellen viser kredittrisiko fremstilt i bruttoverdier på finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost, virkelig verdi og virkelig verdi med verdiendring over OCI. Bankens risikoklassifiseringssystem klassifiserer hvert engasjement i risikogruppene laveste, lav, middels, høy, høyeste og misligholdt/ nedskrevet basert på kundens misligholds sannsynlighet (PD) og sikkerhetsdekning (sikkerhetsklasse). Se ellers note 6 for ytterligere informasjon om bankens risikostyring og risikoklassifisering.

Morbank		2022				2023			
Utlån og fordringer til kunder totalt		Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Laveste		5 203 364	57 994		5 261 357	6 471 886	101 741		6 573 627
Lav		2 103 409	55 428		2 158 837	2 966 915	68 860		3 035 775
Middels		3 038 159	459 710		3 497 868	2 711 359	760 619		3 471 978
Høy		214 078	143 152		357 229	268 595	149 279		417 874
Høyeste		137 131	303 496		440 627	101 767	406 322	353	508 443
Misligholdt og nedskrevet				79 384	79 384			184 464	184 464
Bruttoverdi		10 696 140	1 019 779	79 384	11 795 302	12 520 522	1 486 821	184 817	14 192 161
Verdiendring utover tapsnedskrivning		3 599			3 599	2 707			2 707
Sum nedskrivning		-16 142	-24 629	-15 308	-56 079	-16 981	-34 411	-26 112	-77 504
Nettoverdi		10 683 597	995 150	64 076	11 742 823	12 506 249	1 452 410	158 705	14 117 365

Morbank		2022				2023			
Utlån og fordringer til kunder til virkelig verdi over utvidet resultat (PM)		Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Laveste			4 267 955	22 866	4 290 821	5 302 762	64 802		5 367 564
Lav			1 607 004	38 299	1 645 303	1 903 797	62 026		1 965 823
Middels			1 077 571	277 136	1 354 707	1 008 586	322 497		1 331 083
Høy			31 162	79 159	110 320	57 945	95 785		153 731
Høyeste			31 162	129 174	160 336	36 667	133 292	353	170 311
Misligholdt og nedskrevet					45 108			51 988	51 988
Bruttoverdi			7 014 855	546 633	45 108	7 606 596	8 309 757	678 402	52 341

Morbank		2022				2023			
Utlån og fordringer til kunder til amortisert kost (BM)		Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Laveste		929 538	35 128		964 667	1 169 122	36 940		1 206 062
Lav		496 404	17 129		513 533	1 063 118	6 834		1 069 952
Middels		1 960 587	182 574		2 143 161	1 702 774	438 122		2 140 895
Høy		182 916	63 993		246 909	210 650	53 494		264 143
Høyeste		111 839	174 322		286 161	65 101	273 030		338 131
Misligholdt og nedskrevet				34 275	34 275			132 476	132 476
Bruttoverdi		3 681 285	473 146	34 275	4 188 706	4 210 764	808 420	132 476	5 151 660

Note 9 SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS og SpareBank 1 Kreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Næringskreditt AS i Stavanger. Banken har en eierandel på 1,42 % per 31.12.2023 (1,33 % per 31.12.2022). Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. Dette gjøres ved at foretaket utsteder Obligasjoner med fortrinnsrett (OmF) som har en rating på Aaa fra Moody's. SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007, og sist revidert i 2022. Som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Disse lånene er sikret med pant i bolig innenfor hhv. 75 % av takst for nedbetalingslån og 60 % av takst for fleksilån (rammelån). Overførte utlån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og banken har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån (til nedskrevet verdi), ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2023 er bokført verdi av overførte utlån 4,1 milliarder kroner. Banken forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i foretaket.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2023 og 2022. De lånene som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet. Hvis kredittforetaket får tap på overtatte lån, har de en viss motregningsrett i provisjoner fra samtlige banker som har overført lån. Det foreligger dermed en begrenset gjenværende involvering knyttet til solgte utlån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Denne motregningsadgangen anses imidlertid ikke å være av en slik karakter at den endrer på konklusjonen om at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap er overført. Banken sin maksimale eksponering for tap er representert ved det høyeste beløpet som vil kunne kreves dekket under avtalene.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarer de krav som myndigheter fastsetter (inkludert krav til bufferkapital og Pilar 2-beregninger), og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Boligkreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt en managementbuffer på 0,8 %. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt å ikke holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe OmF for det tilfellet at SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke kan refinansiere sine utstedte OmF i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger

derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall av OmF i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS har en intern målsetning om å holde likviditet for de neste 6 måneders forfall. Den likviditeten foretaket faktisk har på beregningstidspunktet trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Derfor er det bare i en situasjon der SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders forfall av OmF at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Næringskreditt AS ble etablert i 2009 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak. Banken har en eierandel på 1,50 % per 31.12.2023 (0,38 % per 31.12.2022). Obligasjonene til SpareBank 1 Næringskreditt AS har en Aaa-rating fra Moody's. Foretaket er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen (og BN Bank som er eiet av SpareBank 1-banker) og er samlokalisert med SpareBank 1 Boligkreditt AS i Stavanger. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av næringseiendom til konkurransedyktige priser. SpareBank 1 Næringskreditt AS erverver utlån med pant i næringseiendom og utsteder OmF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er sikret med pant i næringseiendom innenfor 60 % av takst. Overførte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Næringskreditt AS og banken har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån (til nedskrevet verdi), ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2023 er bokført verdi av solgte utlån til SpareBank 1 Næringskreditt AS 143,4 mill. kr. Banken forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i foretaket.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Næringskreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2023 og 2022. Lån som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Næringskreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Næringskreditt AS til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarer de krav som myndigheter fastsetter (inkludert krav til bufferkapital og Pilar 2 beregninger), og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Næringskreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt en managementbuffer på 0,4 %. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt å ikke holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe OmF for det tilfellet at SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke kan refinansiere sine utstedte OmF i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall av OmF i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Næringskreditt AS har som målsetning å holde likviditet for de neste 6 måneders forfall. Den likviditeten foretaket faktisk har på beregningstidspunktet trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Derfor er det bare i en situasjon der SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders forfall av OmF at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

SpareBank 1 Kreditt ASA

SpareBank 1 Kreditt ASA er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen, og har som formål å være felles kredittkortselskap for bankenes kunder. Banken har en eierandel på 1,07 % per 31.12.2023 (0,99 % per 31.12.2022). SpareBank 1 Hallingdal Valdres har inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Kreditt AS. Avtalen innebærer blant annet at banken er forpliktet til å bidra med egenkapital slik at SpareBank 1 Kreditt AS har en forsvarlig ansvarlig kapital, og til enhver tid oppfyller de minstekrav til ansvarlig kapital som følger av lovgivning og/eller anbefalinger fra Finanstilsynet og som er nødvendig for en forsvarlig drift av SpareBank 1 Kreditt ASA. Banken er også forpliktet til å bidra med funding av egen portefølje (total balanse). Banken mottar provisjon fra SpareBank 1 Kreditt AS tilsvarende bankens andel av renteinntekter fratrasket fundingkostnader og konstaterte tap, bankens andel av transaksjonsinntekter samt nysalgsprovisjon.

Note 10 Aldersfordeling på forfalte utlån, men ikke nedskrevne utlån

Tabellen viser forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelser i betalingsformidlingen. Hele utlånsengasjementet er inkludert når deler av et engasjement er forfalt. Tilsvarende er hele engasjement med nedskriving holdt utenfor.

Noten viser aldersfordeling på misligholdte, men ikke nedskrevne utlån. For mislighold over 90 dager utgjør dette 37,8 mill. kroner hvorav 33,2 mill. gjelder privatmarkedet.

Morbank

2023

(Hele tusen kroner)	0-30 dager	1 - 3 mnd	3 - 6 mnd	6 -12 mnd	Over 1 år	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder						
- Privatmarked	36 927	8 586	3 128	2 919	27 180	78 741
- Bedriftsmarked	3 173	387	0	1 549	3 109	8 218
Sum	40 100	8 973	3 128	4 468	30 289	86 959

2022

(Hele tusen kroner)	0-30 dager	1 - 3 mnd	3 - 6 mnd	6 -12 mnd	Over 1 år	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder						
- Privatmarked	17 677	1 568	62	24 288	1 579	45 174
- Bedriftsmarked	15 872	2 853	1 906	2 110	140	22 881
Sum	33 549	4 421	1 968	26 397	1 719	68 054

Konsern

2023

(Hele tusen kroner)	0-30 dager	1 - 3 mnd	3 - 6 mnd	6 -12 mnd	Over 1 år	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder						
- Privatmarked	36 927	8 586	3 128	2 919	27 180	78 741
- Bedriftsmarked	3 173	387	0	1 549	3 109	8 218
Sum	40 100	8 973	3 128	4 468	30 289	86 959

2022

(Hele tusen kroner)	0-30 dager	1 - 3 mnd	3 - 6 mnd	6 -12 mnd	Over 1 år	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder						
- Privatmarked	17 677	1 568	62	24 288	1 579	45 174
- Bedriftsmarked	15 872	2 853	1 906	2 110	140	22 881
Sum	33 549	4 421	1 968	26 397	1 719	68 054

Note 11 Tap på utlån og garantier

For detaljert beskrivelse av tapsmodellen se note 2 - regnskapsprinsipper. For beskrivelse av klimarisiko som også påvirker avsetning til tap på utlån og garantier, se siste punkt i note 6 – finansiell risikostyring. Tall i hele tusen kroner.

Tabellene i denne noten spesifiserer kun morbank da forskjellen mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av utlån til døtre. Utlån til privatmarkedet er vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat. Tapsvurdering etter IFRS 9 inngår som en del av grunnlaget for virkelig verddivurdering.

2022	Morbank/konsern			
Tap på utlån og garantier	01.01.2022	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/ innbetalt tidligere konstatert	31.12.2022
Avsetning til tap etter amortisert kost - bedriftsmarkedet	44 325	7 701	-4 084	47 942
Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI) - privatmarkedet	13 577	3 854	-4	17 427
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	57 902	11 555	-4 088	65 369
Presentert som:				
Netto utlån; avsetning til tap på utlån reduserer brutto utlån	53 409	6 758	-4 088	56 079
Annen gjeld; avsetning til tap på garantier, ubenytt kreditt, lånetilsagn	4 493	4 797	-	9 290
Balanse	57 902	11 555	-4 088	65 369

2023	Morbank/konsern			
Tap på utlån og garantier	01.01.2023	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/ innbetalt tidligere konstatert	31.12.2023
Avsetning til tap etter amortisert kost - bedriftsmarkedet	47 942	23 952	-1 118	70 776
Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI) - privatmarkedet	17 427	-1 560	-9	15 857
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	65 369	22 392	-1 128	86 633
Presentert som:				
Netto utlån; avsetning til tap på utlån reduserer brutto utlån	56 079	22 553	-1 128	77 504
Annen gjeld; avsetning til tap på garantier, ubenytt kreditt, lånetilsagn	9 290	-161	-	9 129
Balanse	65 369	22 392	-1 128	86 633

Tabellene under avstemmer inngående og utgående balanse per trinn. Avstemmingsposter inkluderer:

- bevegelser mellom trinn, IB for lån som er flyttet til trinnene.
- nye utedte lån, som reflekterer tapsavsetningen for nye innregnede lån, inkludert utlån som tidligere er fraregnet som følge av endrede vilkår.
- Utlån som er fraregnet reflekterer avsetning for utlån som er fraregnet i perioden uten at det er nedskrevet som følge av kredittap inkludert lån som er fraregnet som følge av endringer i vilkår.
- Ny måling av tap inkluderer effekt av endringer i input eller forutsetninger i modellen, delvis tilbakebetaling, opptrekk i eksisterende kreditt, og endringer i måling som følge av overføring mellom trinn.
- For tabellene som omhandler ECL total og «brutto utlån» inngår ikke fastrenteutlån for 2023. Dette er i tråd med IFRS 9, og derfor innarbeidet i årets regnskapstall. Endringen er hensyntatt i egen linje i tabellene som omhandler brutto utlån som «endringer i modell». For tabellene som viser «totalt balanseført tapsavsetning på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat» er effekten uvesentlig og derfor ikke skilt ut i egen linje.

2022 Morbank/konsern				
Totalt balanseført tapsavsetning på utlån og garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Pr. 01.01.2022	14 432	31 137	12 333	57 902
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	5 851	-5 847	-4	-
Overført til (fra) trinn 2	-991	1 051	-60	-
Overført til (fra) trinn 3	-232	-857	1 089	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	8 832	8 133	75	17 040
Økning i måling av tap	1 929	12 859	7 570	22 358
Reduksjon i måling av tap	-6 975	-5 999	-895	-13 869
Utlån som har blitt fraregnet	-3 764	-9 610	-602	-13 977
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-1	-	-4 084	-4 085
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)	-	-	-	-
Pr. 31.12.2022	19 080	30 867	15 422	65 369

2023 Morbank/konsern				
Totalt balanseført tapsavsetning på utlån og garantier (ekskl. fastrente)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Pr. 01.01.2023	19 080	30 867	15 422	65 369
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	11 025	-10 652	-373	-
Overført til (fra) trinn 2	-2 365	2 682	-317	-
Overført til (fra) trinn 3	-1 419	-5 914	7 333	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	5 496	13 897	-	19 393
Økning i måling av tap	8 268	14 723	16 059	39 050
Reduksjon i måling av tap	-15 934	-5 913	-2 814	-24 661
Utlån som har blitt fraregnet	-1 266	-2 159	-1 661	-5 086
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)	-	-	-7 431	-7 431
Pr. 31.12.2023	22 885	37 531	26 217	86 633

2022 Morbank/konsern				
Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat (PM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Pr. 01.01.2022	3 051	5 345	4 565	12 960
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	971	-971	-	-
Overført til (fra) trinn 2	-267	327	-60	-
Overført til (fra) trinn 3	-128	-223	351	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	1 824	1 834	8	3 665
Økning i måling av tap	393	4 223	554	5 170
Reduksjon i måling av tap	-1 489	-753	-185	-2 427
Utlån som har blitt fraregnet	-827	-1 342	-507	-2 676
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-1	-	-	-1
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)	-	-	-	-
Pr. 31.12.2022	3 526	8 440	4 715	16 681

2023	Morbank/konsern			
Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat (PM) (ekskl. fastrente)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Pr. 01.01.2023	3 526	8 440	4 715	16 681
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	2 629	-2 259	-369	-
Overført til (fra) trinn 2	2 629	312	-29	2 912
Overført til (fra) trinn 3	-283	-425	431	-277
Nye utstedte eller kjøpte utlån	765	1 071	-	1 836
Økning i måling av tap	828	2 661	313	3 802
Reduksjon i måling av tap	-6 859	-2 675	941	-8 593
Utlån som har blitt fraregnet	-578	-1 091	-1 502	-3 171
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-9	-9
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)				-
Pr. 31.12.2023	2 656	6 033	4 490	13 180

2022	Morbank/konsern			
Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til amortisert kost (BM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Pr. 01.01.2022	9 428	23 337	7 683	40 449
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	4 768	-4 765	-3	-
Overført til (fra) trinn 2	-704	704	-	-
Overført til (fra) trinn 3	-101	-629	730	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	6 284	6 340	59	12 683
Økning i måling av tap	1 152	3 885	6 907	11 944
Reduksjon i måling av tap	-5 538	-5 242	-685	-11 465
Utlån som har blitt fraregnet	-2 673	-7 440	-15	-10 128
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-4 084	-4 084
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)	-	-	-	-
Pr. 31.12.2022	12 616	16 190	10 593	39 399

2023	Morbank/konsern			
Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til amortisert kost (BM) (ekskl. fastrente)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Pr. 01.01.2023	12 616	16 190	10 593	39 399
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	2 433	-2 433	-	-
Overført til (fra) trinn 2	-1 612	1 901	-289	-
Overført til (fra) trinn 3	-1 116	-5 489	6 606	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	4 486	12 630	-	17 116
Økning i måling av tap	5 830	10 136	14 132	30 098
Reduksjon i måling av tap	-7 634	-3 489	-2 297	-13 420
Utlån som har blitt fraregnet	-677	-1 068	-158	-1 904
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-6 964	-6 964
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)				-
Pr. 31.12.2023	14 325	28 378	21 622	64 325

2022 Morbank/konsern				
Totalt balanseført tapsavsetning på ubenyttet/garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Pr. 01.01.2022	1 953	2 455	85	4 493
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	82	-81	-1	-
Overført til (fra) trinn 2	-19	19	-	-
Overført til (fra) trinn 3	-3	-5	8	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	736	51	8	795
Økning i måling av tap	843	4 714	140	5 698
Reduksjon i måling av tap	-378	-17	-46	-442
Utlån som har blitt fraregnet	-276	-898	-80	-1 254
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)	-	-	-	-
Pr. 31.12.2022	2 938	6 237	115	9 290

2023 Morbank/konsern				
Totalt balanseført tapsavsetning på ubenyttet/garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Pr. 01.01.2023	2 938	6 237	115	9 290
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	5 963	-5 959	-4	0
Overført til (fra) trinn 2	-467	467	-0	0
Overført til (fra) trinn 3	-297	-	297	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	275	227	-	502
Økning i måling av tap	1 919	2 283	463	4 665
Reduksjon i måling av tap	-4 381	-121	-307	-4 809
Utlån som har blitt fraregnet	-48	-13	-0	-61
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)	-	-	-458	-458
Pr. 31.12.2023	5 904	3 120	105	9 129

2022 Morbank/konsern				
Brutto utlån totalt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Pr. 01.01.2022	9 540 333	1 214 541	50 707	10 805 581
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	475 442	-474 431	-1 010	-
Overført til (fra) trinn 2	-387 859	391 404	-3 545	-
Overført til (fra) trinn 3	-30 796	-22 376	53 172	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	4 398 170	232 599	5 121	4 635 890
Økning i trekk på eksisterende lån	253 712	14 258	220	268 190
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-744 756	-66 134	-9 478	-820 367
Utlån som har blitt fraregnet	-2 808 004	-270 083	-10 876	-3 088 963
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-101	-	-4 927	-5 029
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)	-	-	-	-
Pr. 31.12.2022	10 696 140	1 019 779	79 384	11 795 302
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,15 %	2,42 %	19,28 %	0,48 %

2023	Morbank/konsern			
Brutto utlån totalt (ekskl. fastrente)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Pr. 01.01.2023	10 696 140	1 019 779	79 384	11 795 302
Endringer i modell (fastrenteutlån tatt ut per 01.01.2023)	-477 952	-21 268	4 387	-494 833
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	324 739	-322 408	-2 332	-
Overført til (fra) trinn 2	-653 263	655 060	-1 797	-0
Overført til (fra) trinn 3	-52 660	-64 966	117 625	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	3 308 018	367 945	-	3 675 963
Økning i trekk på eksisterende lån	2 659 722	162 902	21 331	2 843 955
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-2 684 102	-199 599	-12 725	-2 896 426
Utlån som har blitt fraregnet	-1 103 738	-100 781	-7 670	-1 212 190
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)	-	-	-8 999	-8 999
Pr. 31.12.2023	12 016 905	1 496 664	189 204	13 702 773
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,14 %	2,30 %	13,80 %	0,57 %

2022	Morbank/konsern			
Brutto utlån PM	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Pr. 01.01.2022	6 551 461	480 238	28 491	7 060 190
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	158 135	-157 647	-488	-
Overført til (fra) trinn 2	-243 971	247 516	-3 545	-
Overført til (fra) trinn 3	-17 205	-10 587	27 792	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	2 934 642	125 558	4 041	3 064 240
Økning i trekk på eksisterende lån	123 439	6 589	6	130 033
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-509 858	-31 747	-1 372	-542 978
Utlån som har blitt fraregnet	-1 981 686	-113 287	-9 816	-2 104 789
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-101	-	-	-101
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)	-	-	-	-
Pr. 31.12.2022	7 014 855	546 633	45 108	7 606 596
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,05 %	1,54 %	10,45 %	0,22 %

2023	Morbank/konsern			
Brutto utlån PM (ekskl. fastrente)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Pr. 01.01.2023	7 014 855	546 633	45 108	7 606 596
Endringer i modell (fastrenteutlån tatt ut per 01.01.2023)	-422 435	-25 865	2 517	-445 783
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	159 043	-156 711	-2 332	-
Overført til (fra) trinn 2	-266 904	267 202	-298	-0
Overført til (fra) trinn 3	-5 031	-7 270	12 301	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	2 400 279	162 253	-	2 562 532
Økning i trekk på eksisterende lån	1 498 898	55 749	8 004	1 562 650
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-1 601 266	-87 661	-7 107	-1 696 034
Utlån som har blitt fraregnet	-937 810	-70 683	-3 327	-1 011 819
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)		-	-9	-9
Pr. 31.12.2023	7 839 628	683 647	54 857	8 578 133
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,03 %	0,88 %	8,19 %	0,15 %

2022	Morbank/konsern			
Brutto utlån BM	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Pr. 01.01.2022	2 988 872	734 303	22 215	3 745 390
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	307 241	-306 719	-523	-
Overført til (fra) trinn 2	-137 605	137 605	-	-
Overført til (fra) trinn 3	-13 591	-11 790	25 381	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	1 516 302	117 311	1 081	1 634 694
Økning i trekk på eksisterende lån	129 439	7 210	215	136 864
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-228 893	-34 247	-8 106	-271 246
Utlån som har blitt fraregnet	-880 481	-170 527	-1 060	-1 052 068
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-4 927	-4 927
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)	-	-	-	-
Pr. 31.12.2022	3 681 285	473 146	34 275	4 188 706
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,34 %	3,42 %	30,90 %	0,94 %

2023	Morbank/konsern			
Brutto utlån BM (ekskl. fastrente)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Pr. 01.01.2023	3 681 285	473 146	34 275	4 188 706
Endringer i modell (fastrenteutlån tatt ut per 01.01.2023)	-55 516	4 597	1 871	-49 048
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	165 697	-165 697	-	-
Overført til (fra) trinn 2	-385 477	386 976	-1 499	-0
Overført til (fra) trinn 3	-47 629	-57 696	105 324	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	967 333	209 945	-	1 177 278
Økning i trekk på eksisterende lån	1 138 367	105 122	13 328	1 256 816
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-1 065 679	-108 837	-5 619	-1 180 135
Utlån som har blitt fraregnet	-221 103	-34 540	-4 343	-259 986
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)	-	-	-8 990	-8 990
Pr. 31.12.2023	4 177 278	813 017	134 347	5 124 642
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,34 %	3,49 %	16,09 %	1,26 %

2022	Morbank/konsern			
Ubenyttet kreditt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Pr. 01.01.2022	1 022 307	32 036	765	1 055 108
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	14 379	-14 374	-5	-
Overført til (fra) trinn 2	-8 306	8 306	-	-
Overført til (fra) trinn 3	-602	-49	651	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	263 920	3 118	-	267 038
Økning i trekk på eksisterende lån	129 684	5 562	574	135 820
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-165 510	-8 389	-499	-174 399
Utlån som har blitt fraregnet	-179 312	-3 986	-	-183 299
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)	-	-	-	-
Pr. 31.12.2022	1 076 559	22 224	1 485	1 100 268

2023	Morbank/konsern			
Ubenyttet kreditt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Pr. 01.01.2023	1 076 559	22 224	1 485	1 100 268
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	8 617	-8 617	-	-
Overført til (fra) trinn 2	-50 964	50 988	-24	0
Overført til (fra) trinn 3	-11 320	-	11 320	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	242 248	9 631	-	251 880
Økning i trekk på eksisterende lån	188 224	22 448	1	210 673
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-246 223	-27 895	-11 301	-285 418
Utlån som har blitt fraregnet	-91 925	-807	-50	-92 782
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger (konstaterte)	-	-	-1 053	-1 053
Pr. 31.12.2023	1 115 216	67 973	378	1 183 567

Morbank/konsern		
Periodens tap på utlån og garantier	31.12.2022	31.12.2023
Endring i IFRS 9 nedskrivning	7 465	21 264
Konstaterte tap med tidligere nedskrivninger	4 088	1 128
Konstaterte tap uten tidligere nedskrivninger	-679	5 462
Inngang på tidligere konstaterte nedskrivninger	-151	202
Andre korreksjoner / amortisering av nedskrivninger	460	1 513
Sum tap på utlån og garantier	11 182	29 569

Morbank/konsern		
Misligholdte og tapsutsatte engasjement	31.12.2022	31.12.2023
Misligholdte engasjement:		
Brutto misligholdte engasjement over 90 dager	38 686	124 088
Trinn 3 nedskrivning	-10 192	-20 914
Netto misligholdte engasjement	28 494	103 174
Avsetningsgrad	26,3 %	16,9 %
Brutto misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,33 %	0,91 %
Øvrige tapsutsatte engasjement:		
Øvrig tapsutsatte engasjement	40 698	65 116
Trinn 3 nedskrivning	-5 092	-5 230
Netto tapsutsatte engasjement	35 606	59 886
Avsetningsgrad	12,5 %	8,0 %
Øvrig tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,35 %	0,48 %

2022 Morbank/konsern				
Engasjementer med betalingslettelse (forbearance)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum
Engasjementer med betalingslettelse uten ind. nedskrivning	-	91 142	16 178	107 320
Engasjementer med betalingslettelse med ind. nedskrivning	-	-	-	-
Totale engasjementer med betalingslettelse 31.12.2022	-	91 142	16 178	107 320
2023 Morbank/konsern				
Engasjementer med betalingslettelse (forbearance)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum
Engasjementer med betalingslettelse uten ind. nedskrivning	-	153 993	-	153 993
Engasjementer med betalingslettelse med ind. nedskrivning	-	-	17 464	17 464
Totale engasjementer med betalingslettelse 31.12.2023	-	153 993	17 464	171 456

Betalingslettelse (forbearance) er endringer i tidligere avtalt rentenivå, betingelser eller nedbetalingsplan for kunder i økonomiske vanskeligheter - endringer som banken ikke ville gitt til en kunde som ikke var i økonomiske vanskeligheter.

Tabellene over viser lån hvor det er innvilget betalingslettelse. Lån som har en vesentlig økt kredittrisiko siden førstegangsinnregning er klassifisert i trinn 2. Forbearance-tiltak vil i seg selv ikke utløse mislighold, men dersom det reises tvil om kunden vil oppfylle sine fremtidige forpliktelser, vil kunden bli manuelt misligholdmerket og plassert i trinn 3.

Note 12 Maksimal kreditteksponering, ikke hensyntatt pantstillelser

Kredittrisiko representerer det største risikoområdet for bankkonsernet og vedrører alle fordringer på kunder, i hovedsak utlån. Ansvar i henhold til andre utstedte kreditter, garantier, rentebærende verdipapirer, innvilgede, ikke trukne kreditter samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater, innebærer også kredittrisiko. Oppgjørsrisiko, som oppstår i forbindelse med betalingsformidling som et resultat av at ikke alle transaksjonene skjer i realtid, medfører også motpartsrisiko.

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kredittrisiko i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

Morbank		Brutto eksponering	Konsern	
2022	2023	(Hele tusen kroner)	2023	2022
Eiendeler på balansen				
		Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansielle foretak		
1 587 147	1 302 661		1 302 661	1 587 300
11 795 302	14 192 161	Brutto utlån til og fordringer på kunder	14 181 648	11 778 717
		Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi		
606 851	631 953		631 953	606 851
15 804	30 069	Finansielle derivater	30 069	15 804
43 157	44 307	Andre eiendeler (note 32)	120 215	105 702
14 048 260	16 201 152	Sum eiendeler	16 266 547	14 094 374
Forpliktelser på balansen				
		Finansielle derivater		
21 741	49 259		49 259	21 741
21 741	49 259	Sum forpliktelser på balansen	49 259	21 741
Forpliktelser ikke balanseført				
		Betingede forpliktelser (stilte garantier)		
353 671	345 574		345 574	353 671
1 100 268	1 183 567	Ubenyttede kreditter	1 183 567	1 100 268
377 331	459 533	Lånetilsagn	459 533	377 331
1 831 270	1 988 674	Sum finansielle garantistillelser	1 988 674	1 831 270
15 901 272	18 239 085	Sum kredittrisikoeksponering	18 304 480	15 947 385

Morbank		Kredittrisikoeksponering fordelt på geografisk område	Konsern	
2022	2023	(Hele tusen kroner)	2023	2022
15 686 412	18 041 369	Norge	18 106 764	15 732 525
214 860	197 716	Utlandet	197 716	214 860
15 901 272	18 239 085	Totalt fordelt på geografiske områder	18 304 480	15 947 385

Note 13 Finansielle instrumenter og motregning

Banken skal opplyse om hvilke finansielle instrumenter som anses å oppfylle kravene til nettoføring ihht. IAS 32.42, samt hvilke finansielle instrumenter man har inngått motregningsavtaler på. Begge ihht. IFRS 7.13 A-F.

Banken har ikke motregnet poster i balansen i regnskapet for 2023. Banken har stilt sikkerhet for verdiendringer knyttet til rentebytteavtaler med 27,1 mill. kroner og er bokført som andre eiendeler.

Note 14 Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler

Kreditteksponering mot norske kredittinstitusjoner er vurdert med laveste risiko.

Kredittkvaliteten på utlån og fordringer på kunder er basert på en modell utarbeidet av SpareBank 1-alliansen. Tabellene nedenfor viser kredittkvaliteten per klasse av eiendeler for utlånsrelaterte eiendeler i balansen, basert på bankens eget kredittratingsystem. Risikogruppe fastsettes basert på kundens misligholdsansynlighet (ni risikoklasser) og sikkerhetsklasse på underliggende pant (syv klasser). Disse vektas i en matrise og gir en samlet risikogruppe i 6 trinn, fra lavest risiko til misligholdt. Risikogruppe gir slik informasjon om engasjementets samlede risiko. Se for øvrig note 6 for ytterligere informasjon om bankens risikostyring og risikoklassifisering.

Sertifikat og obligasjoner som tilfredsstiller kravene til likvide eiendeler etter CRR-reglene klassifiseres med laveste risiko. Øvrige obligasjoner er innplassert med lav risiko. Fondsobligasjoner og ansvarlige lån til andre foretak i SpareBank 1-alliansen er klassifisert med middels risiko.

Tabellene spesifiserer kun morbanktall da avviket mellom morbank og konsern er ubetydelig og består utelukkende av utlån til døtre. Disse tilhører risikogruppe «Laveste risiko» og «Bedriftsmarked». Lånene er ikke misligholdt eller tapsutsatt.

Morbank			Verken misligholdt eller nedskrevet				Misligholdt	Sum	
2023	Noter	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko			
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	1 302 661						1 302 661	
Brutto utlån til og fordringer på kunder:									
	Privatmarked	8	5 367 564	1 965 823	1 331 083	153 731	170 311	51 988	9 040 500
	Bedriftsmarked	8	1 206 062	1 069 952	2 140 895	264 143	338 131	132 476	5 151 660
Sum brutto utlån			7 876 287	3 035 775	3 471 978	417 874	508 443	184 464	15 494 821
Finansielle investeringer									
Sertifikater og obligasjoner	27	584 600	18 205	29 149	-	-	-	-	631 953
Sum finansielle investeringer			584 600	18 205	29 149	-	-	-	631 953
Totalt utlånsrelaterte eiendeler			8 460 887	3 053 980	3 501 127	417 874	508 443	184 464	16 126 775

Morbank			Verken misligholdt eller nedskrevet				Misligholdt	Sum	
2022	Noter	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko			
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	1 587 147	-	-	-	-	-	1 587 147	
Brutto utlån til og fordringer på kunder:									
	Privatmarked	8	4 290 821	1 645 303	1 354 707	110 320	160 336	45 108	7 606 596
	Bedriftsmarked	8	964 667	513 533	2 143 161	246 909	286 161	34 275	4 188 706
Sum brutto utlån			6 842 634	2 158 837	3 497 868	357 229	446 497	79 384	13 382 449
Finansielle investeringer									
Sertifikater og obligasjoner	27	572 526	10 032	24 293	-	-	-	-	606 851
Sum finansielle investeringer			572 526	10 032	24 293	-	-	-	606 851
Totalt utlånsrelaterte eiendeler			7 415 160	2 168 868	3 522 162	357 229	446 497	79 384	13 989 300

Note 15 Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Markedsrisiko er risikoen for at virkelig verdi eller bankens fremtidige kontantstrømmer fra finansielle instrumenter vil svinge som følge av endringer i renter, valutakurser, markedspriser, eller kurser på egenkapitalinstrumenter. Renterisiko er sannsynligheten for at endringer i markedsrenten vil påvirke kontantstrømmer eller virkelig verdi av bankens finansielle instrumenter.

Noten er en sensitivitetsanalyse gjort med utgangspunkt i relevante balanseposter per 31.12.23. Bankens renterisiko beregnes ved at det simuleres et parallelt renteskift på 2 prosentpoeng for hele rentekurven på alle balanseposter per 31.12.23.

Styret har fastsatt rammer for bankens renteesponering. Banken styrer renterisikoen mot det ønskede nivå gjennom rentebinding, samt ved bruk av rentederivater. Det foretas løpende overvåking og kvartalsvis rapportering av bankens renteesponering. Banken benytter instrumenter for å sikre at eksponering er innenfor fastsatte rammer.

Ramme for renterisiko er 19,3 mill. Renterisikoen har vært innenfor denne rammen gjennom 2023 og per 31.12.23 er renterisikoen på 13,9 mill. kroner.

Renterisiko, 2 % økning		
Basisrisiko konsern (Hele tusen kroner)	2023	2022
Likvide eiendeler	0	0
Utlån til kredittinstitusjoner	-68	-84
Utlån til og fordringer på kunder	-32 503	-27 232
Fastrenteutlån til kunder	-27 863	-27 599
Sertifikater og obligasjoner	-1 691	-1 693
Øvrige eiendeler	-9 474	-10 428
Sum eiendeler	-71 599	-67 036
Innskudd fra og gjeld til kunder	32 411	30 961
Fastrenteinnskudd	2 746	420
Gjeld til kredittinstitusjoner og obligasjonslån	61 192	56 371
Øvrig gjeld	483	4 525
Ansvarlig lånekapital	3 207	360
Sum gjeld	100 039	92 637
Utenombalanseposter - rentederivater	-42 348	-34 449
Total renterisiko, effekt på resultat før skatt	-13 908	-8 848

Renterisiko, 2 % økning		
Rentekurverisiko konsern (Hele tusen kroner)	2023	2022
0-3 mnd	4 981	4 052
3-12 mnd	3 692	-214
12-36 mnd	-155	3 859
36-60 mnd	-18 022	7 183
>60 mnd	-4 405	-23 728
Total renterisiko, effekt på resultat før skatt	-13 908	-8 848

Negativt fortegn indikerer at banken taper på en renteoppgang.

Note 16 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser når disse forfaller, eller erstatte innskudd når disse trekkes ut, med den konsekvens at konsernet misligholder forpliktelsene til å innfri innskudd og gi lån. Likviditetsrisiko blir styrt og målt ved hjelp av flere metoder. Se for øvrig omtale under note 6.

Tabellen under viser bankens forventede fremtidige kontantstrømmer knyttet til forpliktelser. I tabellen er det lagt til grunn nominelle verdier, samt rentenivå slik det foreligger per 31.12.23.

Løpetid på innskudd til fastrente er satt til utløpet av fastrenteperioden. Løpetid på øvrige innskudd er ansett å være på forespørsel noe som også medfører at fremtidige renteelementer ikke er lagt til. Løpetid på derivater er satt til utgangen av kontraktsperioden.

Løpetid på verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital er satt til første avtalte forfallstidspunkt. Sannsynligheten for at eventuelle call-muligheter er ikke hensyntatt. Løpetiden på øvrige forpliktelser er satt til forfallstidspunktet.

Morbank

Per 31.12.2023 (Hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	-			-	-	-
Innskudd og andre innlån fra kunder	10 892 206	860 417	199 721			11 952 345
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		330 924	96 431	2 694 448		3 121 803
Finansielle derivater		9 502	3 394	48 321	-1 622	59 595
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	187 992					187 992
Ansvarlig lånekapital		4 177	8 512	50 472	233 723	296 883
Sum kontantstrøm forpliktelser	11 080 198	1 205 021	308 058	2 793 241	232 101	15 618 619

Per 31.12.2022 (Hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak						-
Innskudd og andre innlån fra kunder	9 991 298	1 008 096	24 581	-	-	11 023 976
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-		500 807	1 014 202	186 382	1 701 391
Finansielle derivater	-	-	4 638	1 183	15 920	21 741
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	248 016	-	-	-	-	248 016
Ansvarlig lånekapital	-	633	60 000	60 000	-	120 633
Sum kontantstrøm forpliktelser	10 239 314	1 008 729	590 026	1 075 385	202 302	13 115 757

Note 17 Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

Morbank

Per 31.12.2023 (Hele tusen kroner)	På forespørsel/ uten løpetid	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Konter og kontantekvivalenter	15 922					15 922
Utlån til og fordringer på kred. inst. og fin.foretak	1 302 661					1 302 661
Netto utlån til og fordringer på kunder	1 815 023	18 200	90 987	1 890 388	10 302 766	14 117 365
Rentebærende verdipapirer		11 101	30 067	511 525	79 260	631 953
Finansielle derivater			3 373	26 677	19	30 069
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	584 986					584 986
Eierinteresser i tilknyttede selskaper og felleskontrollere virk.	140 504					140 504
Eierinteresser i konsernselskap	56 950					56 950
Varige driftsmidler	129 167					129 167
Andre eiendeler	41 307		3 000			44 307
Sum eiendeler	4 086 520	29 301	127 427	2 428 590	10 382 045	17 053 884
Gjeld						
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	-			-	-	-
Innskudd og andre innlån fra kunder	10 892 206	745 731	314 408			11 952 344,675
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		306 390		2 390 519		2 696 909,041
Finansielle derivater				47 950	1 309	49 258,937
Annen gjeld	92 329					92 329,094
Avsetninger	95 663					95 662,851
Ansvarlig lånekapital		1 831			175 000	176 830,521
Egenkapital	1 990 549					1 990 548,565
Sum gjeld og egenkapital	13 070 746	1 053 952	314 408	2 438 469	176 309	17 053 884

Utlån og innskudd til fast rente er fordelt ut fra løpetiden på engasjementet. Innskudd til flytende rente er i sin helhet vurdert å forfalle på forespørsel grunnet at kunden her står fritt til å løse ut engasjementet på et hvert ønskelig tidspunkt.

Morbank

Per 31.12.2022 (Hele tusen kroner)	På forespørsel/ uten løpetid	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Konter og kontantekvivalenter	12 433	-	-	-	-	12 433
Utlån til og fordringer på kred. inst. og fin.foretak	1 587 147	-	-	-	-	1 587 147
Netto utlån til og fordringer på kunder	1 701 931	40 881	126 923	1 245 812	8 627 275	11 742 822
Rentebærende verdipapirer		23 396	105 235	478 220	-	606 851
Finansielle derivater			215	15 859	(270)	15 804
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	604 972	-	-	-	-	604 972
Eierinteresser i tilknyttede selskaper og felleskontrollere virk.	99 345	-	-	-	-	99 345
Eierinteresser i konsernselskap	56 518	-	-	-	-	56 518
Varige driftsmidler	130 757	-	-	-	-	130 757
Andre eiendeler	40 157	-	3 000		-	43 157
Sum eiendeler	4 233 260	64 277	235 373	1 739 891	8 627 005	14 899 806
Gjeld						
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	-			-	-	-
Innskudd og andre innlån fra kunder	9 991 299	1 008 096	24 581		-	11 023 976
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-		500 807	1 014 202	186 382	1 701 391
Finansielle derivater	-	-	4 638	1 183	15 920	21 741
Annen gjeld	164 174	-	-	-	-	164 174
Avsetninger	83 842	-	-	-	-	83 842
Ansvarlig lånekapital	-	633	60 000	60 000	-	120 633
Egenkapital	1 784 049	-	-	-	-	1 784 049
Sum gjeld og egenkapital	12 023 364	1 008 729	590 026	1 075 385	202 302	14 899 806

Utlån og innskudd til fastrente er fordelt ut fra løpetiden på engasjementet. Innskudd til flytende rente er i sin helhet vurdert å forfalle på forespørsel grunnet at kunden her står fritt til å løse ut engasjementet på et hvert ønskelig tidspunkt.

Note 18 Netto renteinntekter

Morbank		Konsern	
2022	2023	2023	2022
(Hele tusen kroner)			
Renteinntekter			
18 550	41 225	41 794	18 973
			Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner
396 406	705 420	704 838	395 718
			Renter av utlån til og fordringer på kunder
12 279	27 678	27 678	12 279
			Renter av sertifikater, obligasjoner og derivater
-71	-4 643	-4 635	-63
			Andre renteinntekter og lignende inntekter
427 164	769 680	769 674	426 907
			Sum renteinntekter
Rentekostnader			
1 392	471	560	1 519
			Renter på gjeld til kredittinstitusjoner
131 153	331 280	330 373	130 452
			Renter på innskudd fra og gjeld til kunder
41 147	80 239	80 239	41 147
			Renter på utstedte verdipapirer
4 388	8 266	8 266	4 388
			Renter på ansvarlig lån
6 863	7 306	7 313	6 867
			Renter på annen gjeld
184 943	427 562	426 751	184 373
			Sum rentekostnader
242 221	342 118	342 923	242 534
			Sum netto renteinntekter

Renter på annen gjeld inkluderer avgift til Bankenes Sikringsfond med 6,3 mill. kroner i 2023.

Note 19 Netto provisjons- og andre inntekter

Morbank		Konsern	
2022	2023	2023	2022
(Hele tusen kroner)			
Provisjonsinntekter			
1 857	1 517	1 517	1 857
			Garantiprovisjon
5 050	5 413	5 413	5 050
			Verdipapiromsetning
22 505	24 857	24 857	22 505
			Betalingsformidling
21 848	21 614	21 614	21 848
			Forsikringstjenester
31 122	25 838	25 838	31 122
			Kredittformidling
427	255	255	427
			Andre provisjonsinntekter
82 808	79 495	79 495	82 808
			Sum provisjonsinntekter
Provisjonskostnader			
5 795	6 373	6 373	5 795
			Betalingsformidling
1 049	1 254	1 254	1 049
			Andre provisjonskostnader
6 844	7 627	7 627	6 844
			Sum provisjonskostnader
Andre driftsinntekter			
			Driftsinntekter fast eiendom
			11 224
			Meglerprovisjon
		44 999	51 884
6 927	7 386	52 283	48 522
			Andre driftsinntekter
6 927	7 386	97 282	111 630
			Sum andre driftsinntekter
96 579	94 507	184 404	201 282
			Sum netto provisjons- og andre driftsinntekter

Note 20 Netto resultat fra finansielle eiendeler

Morbank		Konsern		
2022	2023	(Hele tusen kroner)		
		2023	2022	
14 246	12 428	Sum utbytte	12 428	14 246
		Inntekt fra eierinteresser i felleskontrollert virksomhet/ konsernselskaper	-1 925	24 388
		Rentebærende verdipapir utpekt til virkelig verdi over resultatet	758	-2 899
-2 899	758	Netto verdiendring på derivater knyttet til sikring av verdipapirgjeld	196	-216
-216	196	Netto verdiendring på derivater knyttet til fastrenteutlån	-583	5 838
5 838	-583	Netto verdiendring på egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultatet	32 606	-7 615
-7 615	32 606	Netto gevinst/ tap på valutabeholdning	1 743	1 573
1 573	1 743	Netto verdiendring på utlån og fordringer	305	-11 773
-11 773	305	Netto verdiendring på garantiforpliktelser		-
-		Sum netto resultat fra andre finansielle investeringer	35 026	-15 092
-15 092	35 026	Netto resultat fra finansielle eiendeler	45 529	23 541
31 778	88 409			

Note 21 Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

Den totale økonomiske godtgjørelsen for ansatte i bankvirksomheten består av to komponenter:

1. Fastlønn + overtidsbetaling - hovedkomponenten i godtgjørelsen - som følge av kompetansekrav til stillingen og individuell lønnsutvikling basert på lederens vurdering av kompetanse(utvikling), prestasjoner og måloppnåelse.
2. Den andre delen består av pensjonsordninger, forsikringer og andre faste ytelser.

Det første punktet har hjemmel i bedriftsavtalen. Den faste lønnen blir vurdert årlig i en fast prosess for individuelle lønnsjusteringer i tillegg til de generelle tilleggene som følge av sentrale forhandlinger.

Administrasjonen skal etter forskriften om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner § 2 minst årlig utarbeide en skriftlig rapport om hvordan ordningen for godtgjørelser i selskapet blir praktisert. Rapporten vil bli lagt fram for kompensasjonsutvalget og selskapets styre. Kompensasjonsutvalget består av leder i styret og to styremedlemmer.

Styret legger til grunn følgende retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte i 2023:

- Tillitsvalgte blir honorert etter satser fastsatt av forstanderskapet / generalforsamlingen.
- Godtgjørelse for adm. direktør blir fastsatt av styret.

- Godtgjørelse for andre ledende tilsatte blir fastsatt av adm. direktør etter drøftinger med kompensasjonsutvalget nedsatt av styret.
- Fastlønn med overtidsbetaling utgjør hovedkomponenten i godtgjørelsen. Adm. direktør og enkelte ledende stillinger mottar ikke overtidsbetaling.

Morbank		Konsern		
2022	2023	(Hele tusen kroner)		
		2023	2022	
70 555	85 909	Lønn	144 713	128 971
9 008	10 336	Pensjonsforpliktelser	14 086	12 665
18 101	24 849	Sosiale kostnader	32 314	25 466
97 665	121 094	Sum personalkostnader	191 113	167 102
98,8		Gj.snitt ansatte		172,8
105	124	Ansatte	210	185

Ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte 2023

	Samlet godtgjørelse	Samlet lån	Samlet garantier
Ansatte i konsernet	191 113	402 439	8 889
Sum medlemmer av styret	1 213	9 635	900
Sum forstanderskapet	222	27 760	900

Styrehonorar har fått en endring i utbetalingstidspunkt. Før 2022 fulgte utbetalingene kalenderåret. Fra og med 2022 er dette endret til å følge valgperioden, dvs. honorar fra mars 2022 og til mars 2023 er utbetalt i april 2023.

Ansatte i konsernet er subsidiert med kr 1.452.079 grunnet rentevilkår i forhold til statens normrente. Banken har god sikkerhet i disse lånene. Subsidiekostnaden er ikke bokført i regnskapet, men påvirker bankens rentenetto. Tillitsvalgte blir ikke subsidiert, men har samme vilkår som andre kunder i konsernet.

Ledende ansatte						
Navn	Tittel	Lønn/andre fordeler	Andre ytelser	Innbet. Innsk.-pensjon	Lån	Garantier/kausjon
Knut Oscar Fleten	Administrerende direktør	2 805		214		
– lån 1					5 500	
– lån 2					2 389	
– lån 3					1 480	
Anders Myrvang	Leder Kreditt Næring	994		101		
Ellen Intelhus	Leder personmarked Hallingdal	1 039		129	1 247	900
Emma K. Thylander	Leder bærekraft konsern	1 053		132	2 770	
Erland Espelien	Leder personmarked Valdres	1 034		95	3 225	
Erling Hagen	Leder økonomi & finans	1 438	80	152	3 037	
Espen Karlsen	Leder PM fritid	1 087		129		
Frode Kristoffersen	Leder kunde- og kompetansesenter PM	1 081		124	2 642	
Jostein Sørbøen	Leder forretningsutvikling	1 235		174		
Kirsten Helling	Leder kunde- og kompetansesenter BM	895		106	1 256	
Nils Sælen	Leder Kreditt	1 613		222	8 652	
Siv Helene Klæboe Mathisen	Leder kontor Bergen	421		43	5 710	
Stian Rygg	Leder risikostyring og compliance	1 608		201	5 485	
Torill Engebakken	Leder kunderelasjon	1 077		149	1 110	
Vanja Teigland	Leder kontor Oslo	1 037		131	6 634	

Fleten har i tillegg en avtale om ytelsesbasert pensjon, inkludert en førtidspensjonsavtale. Mer detaljer om denne fremgår av note 23.

I tillegg til ovennevnte lederstillinger har vi ansatte som har en stilling med vesentlig risiko og kontrolloppgaver, disse er fordelt på:

	Antall stillinger	Fast godtgjørelse	Variabel godtgjørelse
Stillinger med vesentlig risiko og kontrolloppgaver	10	8 131	315

Styret						
Navn	Tittel	Lønn/andre fordeler	Andre ytelser	Innbet. Innsk.-pensjon	Lån	Garantier/ kausjon
Kristin Ourom	Styreleder	287	-	-	0	-
Gro Lundby	Nestleder	178	-	-	0	-
Odd Holde		147	-	-	6 081	-
Ragnhild Kvernberg		121	-	-	0	-
Tore Østlund		126	-	-	146	-
Morten Mastrup		4			22	
Lars Sandåker		743	-	41	3 205	
Kristin Bakke Haugen		947	-	63	181	900

Forstandskapet		
Navn	Lån	Garantier
Innskytervalgte:		
Knut Arne Gurigard	0	
Øvrige medlemmer	6 259	
Fra stiftelsene Øystre Slidre og Hallingdal	9 676	
Funksjonærvalgte	11 825	900

Ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte 2022

	Samlet godtgjørelse	Samlet lån	Samlet garantier
Ansatte i konsernet	167 102	314 265	8 889
Sum medlemmer av styret	292	6 501	1 860
Sum forstanderskapet	387	28 611	2 063

Styrehonorar har fått en endring i utbetalingstidspunkt. Før 2022 fulgte utbetalingene kalenderåret. Fra og med 2022 er dette endret til å følge valgperioden, dvs. honorar fra mars 2022 og til mars 2023 er utbetalt i april 2023.

Ansatte i konsernet er subsidiert med kr 710.094 grunnet rentevilkår i forhold til statens normrente. Banken har god sikkerhet i disse lånene. Subsidiekostnaden er ikke bokført i regnskapet, men påvirker bankens rentenetto. Tillitsvalgte blir ikke subsidiert, men har samme vilkår som andre kunder i konsernet.

Ledende ansatte						
Navn	Tittel	Lønn/andre fordeler	Andre ytelser	Innbet. innskuddspensjon	Lån	Garantier/kausjon
Knut Oscar Fleten	Administrerende direktør	4 315		209		
– lån 1					5 000	
– lån 2					2 534	
– lån 3					1 950	
Anders Myrvang	Leder Kreditt Næring	864		64		
Emma K. Thylander	Leder bærekraft konsern	973		91	2 775	
Ellen Intelhus	Leder personmarked Hallingdal	907		110	1 257	900
Ellen Møllerplass	Leder Kreditt PM	883		82	2 974	
Erland Espelien	Leder personmarked Valdres	914		76	2 895	
Erling Hagen	Leder økonomi & finans	1 266	30	135	3 245	
Espen Karlsen	Leder PM fritid	1 055		122	0	
Frode Kristoffersen	Leder kunde- og kompetansesenter PM	1 005		108	2 716	
Jostein Sørbøen	Leder forretningsutvikling	1 178		167	0	
Kirsten Helling	Leder kunde- og kompetansesenter BM	309		32	1 134	
Nils Sælen	Leder Kreditt	269		-5	0	
Stian Rygg	Leder risikostyring og compliance	1 457		190	5 467	
Steffen Skolseg	Konsernl. næring/DL Sb1 Regnskapsh. Valhall AS	1 535		215	0	
Svein Ove Stølen	Leder Kredittstøtte	699		49	821	
Torill Engebakken	Leder kunderelasjon	988		99	1 768	
Vanja Teigland	Leder kontor Oslo	920		123	6 750	

Fleten har i tillegg en avtale om ytelsesbasert pensjon, inkludert en førtidspensjonsavtale. Mer detaljer om denne fremgår av note 23.

Styret						
Navn	Tittel	Lønn/andre fordeler	Andre ytelser	Innbet. innskuddspensjon	Lån	Garantier/kausjon
Kristin Ourom	Styreleder	252	-	-	-	-
Gro Lundby	Nestleder	22	-	-	-	-
Odd Holde		22	-	-	6 108	-
Ragnhild Kvernberg		8	-	-	-	-
Tore Østlund		9	-	-	269	-
Vidar Isungset		719	-	54	-	360
Kristin Bakke Haugen		776	-	58	124	900

Forstanderskapet		
Navn	Lån	Garantier
Innskytervalgte:		
Ove S. Skaret (leder)	-	-
Øvrige medlemmer	11 689	686
Fra stiftelsene Øystre Slidre og Hallingdal	4 546	85
Funksjonærvalgte	12 376	1 292

Note 22 Andre driftskostnader

Morbank		Konsern	
2022	2023 (Hele tusen kroner)	2023	2022
33 197	36 533	41 429	38 564
9 175	10 844	11 688	10 100
300	400	400	300
13 459	13 433	13 452	21 250
8 875	11 095	14 788	12 629
15 124	24 429	29 670	19 268
80 131	96 734	111 427	102 111
Godtgjørelse til ekstern revisor			
1 007	1 026	1 307	1 367
81	87	87	81
91	97	160	154
1 179	1 210	1 554	1 602

Note 23 Pensjoner

Banken har en pensjonsordning for de ansatte. Alle ansatte er knyttet til en innskuddspensjonsordning. Bankens pensjonsordning tilfredsstiller kravene til obligatorisk tjenestepensjon.

Innskuddssatsene er 6 % av lønn mellom 0 og 7,1 G, og 21 % for lønn mellom 7,1 og 12 G.

Morbank		Konsern	
2022	2023	2023	2022
1 106	1 508	1 508	1 106
-	-	250	250
1 721	1 253	1 253	1 721
6 182	7 576	11 075	9 547
9 008	10 336	14 086	12 624
28 577	29 541	29 541	28 577
-	-	1 354	1 104
28 577	29 541	30 895	29 681
28 577	29 541	29 541	28 577
-	-	1 354	1 104
28 577	29 541	30 895	29 681

Adm. direktør har i tillegg en avtale om ytelsesbasert pensjon, inkludert en førtidspensjonsavtale. Adm. direktør kan pensjonere seg fra fylte 62 år med 70 % pensjon. Pensjonsavtalen er livsvarig og blir i sin helhet avsatt fram til det tidspunktet som adm. direktør har mulighet til å pensjonere seg. Avsetningen er aktuarberegnet per 31.12.23 og utgjør 29,5 mill. kroner. Årets kostnad knyttet til avtalen er 1,5 mill. kroner.

En ansatt i datterselskap, har i 2018 inngått en pensjonsavtale som medfører en årlig kostnad på kr 250.000. Pensjonsutbetaling skjer fra fylte 67 år. Avsetningen utgjør 1,3 mill. kroner.

Ved utregning av pensjonsforpliktelsene er følgende forutsetninger lagt til grunn:

Morbank		Konsern	
2022	2023	2023	2022
3,20 %	3,70 %	Diskonteringsrente	3,70 %
3,75 %	3,75 %	Lønnsregulering	3,75 %
0,00 %	0,00 %	Regulering av løpende pensjoner	0,00 %
3,50 %	3,50 %	Regulering av grunnbeløpet i folketrygden	3,50 %
0,00 %	0,00 %	Forventet avkastning av pensjonsmidlene	0,00 %

Note 24 Skatt

Morbank		Konsern	
2022	2023	2023	2022
157 451	250 334	Resultat før skattekostnad	254 134
-		Permanente forskjeller	179
10 609	-8 992	Årets endring i midlertidige forskjeller	-7 800
-666	-598	Konsernbidrag	81
-36 645	-73 457	Skattefrie inntekter/kostnader aksjer/ grunnfondsbevis	-73 457
130 749	167 287	Grunnlag for utregning av inntektsskatt	173 137
32 722	41 822	Beregnet inntektsskatt	43 299
350	350	Beregnet formueskatt	350
33 072	42 172	Betalbare skatter i balansen	43 649
1	-1 245	For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-1 253
-3 485	2 248	Endring utsatt skatt	1 806
	149	Skatteeffekt konsernbidrag	
29 589	43 324	Skattekostnad i resultatregnskapet	44 202
18,79	17,31	Effektiv skattesats i %	20,04

Morbank			Konsern	
2022	2023	(Hele tusen kroner)	2023	2022
Skatteøkende forskjeller				
-	2 264	Finansielle instrumenter	2 264	-
-		Gevinst- og tapskonto	81	102
18		Driftsmidler	-	239
18	2 264	Sum skatteøkende forskjeller	2 345	341
Skattereduserende forskjeller				
-	2 363	Driftsmidler	6 787	1 134
-		Gevinst- og tapskonto	1 369	1 933
28 577	29 541	Pensjonsforpliktelser	29 541	29 681
-		Varebeholdning	7 000	7 000
-		Fremførbart underskudd	417	89
10 964		Finansielle instrument	-	10 964
-		Andre forpliktelser	1 554	1 663
39 541	31 904	Sum skattereduserende forskjeller	46 667	52 464
Endringer i MF som ikke er resultatført mot EK				
3 599	2 707	Virkelig verdi PM lån	2 707	3 599
-35 924	-26 932	Netto skattereduserende forskjeller	-41 615	-48 524
8 981	6 733	Utsatt skattefordel	9 955	11 754
-		Utsatt skattegjeld		-
8 981	6 733		9 955	11 754

Morbanken har skattesats på 25 %, mens datterselskap som inngår i konsernet har en skattesats på 22 %

Note 25 Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

I henhold til IFRS 7 skal finansielle instrumenter som regnskapsføres til virkelig verdi klassifiseres i ulike nivåer:

Nivå 1: Verdsettelse basert på noterte priser i aktivt marked

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige. Instrumenter inkludert i nivå 1 omfatter kun egenkapitalinstrumenter notert på børs samt verdipapirfond som investerer i egenkapitalinstrumenter.

Nivå 2: Verdsettelse basert på observerbare markedsddata

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel enkelte OTC derivater) bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2.

Instrumenter inkludert i nivå 2 omfatter renteswapper og obligasjoner og sertifikater som inngår i likviditetsporteføljen samt verdipapirfond som investerer i renteinstrumenter. I tillegg inngår utlån klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat. Dette er utlån med pant i bolig som måles til virkelig verdi gjennom bruk av matematiske tapsmodeller som er validert mot historiske tap.

Nivå 3: Verdsettelse basert på annet enn observerbare data

Dersom fastsettelsen av verdi ikke er tilgjengelig i forhold til nivå 1 og 2, benyttes verdsettelsesmetoder som baserer seg på ikke-observerbar informasjon.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke er basert på observerbare markedsdata, er fastsatt på grunnlag av verdianslag innhentet fra eksterne parter eller SpareBank 1 Gruppen. Instrumenter inkludert i nivå 3 som verdsettes etter disse verdsettelsesmetoder omfatter unoterte egenkapitalinstrumenter, som vurderes til virkelig verdi over resultatet.

Strategiske eierposter i SpareBank 1 selskapene verdsettes i hovedsak til gjennomsnittlig emisjonskurs.

Fastrentelån klassifisert i nivå 3 verdivurderes kvartalsvis basert på en neddiskontert nåverdi av fremtidige kontanstrømmer fra porteføljen. Diskonteringsrenten settes lik en stipulert markedsrente for porteføljen. Verdien tilsvarer bankens beste estimat på prisen en markedsdeltaker vil være villig til å betale for fastrenteutlånsporteføljen i et annenhåndsmarked for fastrenteutlån.

Instrumenter inkludert i nivå 3 omfatter hovedsakelig investeringer i fastrenteutlån og aksjer i allianseselskaper og andre strategiske aksjer samt grunnfondsbevis i andre banker.

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2023:

Eiendeler (hele tusen kroner)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	30 069	-	30 069
- Obligasjoner og sertifikater	-	631 953	-	631 953
- Egenkapitalinstrumenter og verdipapirfond	113 815	147 915	323 468	585 197
- Fastrentelån	-	-	489 388	489 388
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over OCI				
- Utlån klassifisert til virkelig verdi over utvidet res.	-	9 345 241	-	9 345 241
Sum eiendeler	113 815	10 155 178	812 855	11 081 849
Forpliktelser (hele tusen kroner)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	49 259	-	49 259
Sum forpliktelser	-	49 259	-	49 259

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2022:

Eiendeler (hele tusen kroner)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	15 804	-	15 804
- Obligasjoner og sertifikater	-	606 851	-	606 851
- Egenkapitalinstrumenter og verdipapirfond	93 083	238 088	279 195	610 366
- Fastrentelån	-	-	483 222	483 222
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over OCI				
- Utlån klassifisert til virkelig verdi over utvidet res.	-	7 786 602	-	7 786 602
Sum eiendeler	93 083	8 647 345	762 417	9 502 845
Forpliktelser (hele tusen kroner)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	21 741	-	21 741
Sum forpliktelser	-	21 741	-	21 741

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2023:

	Fastrentelån	Egenkapital-instrumenter	Sum
Inngående balanse 01.01.2023	483 222	274 012	757 234
Investeringer i perioden	-	45 459	45 459
Tilbakebetaling av kapital	-	-	-
Salg i perioden (til bokført verdi)	-	-676	-676
Netto volumendring i perioden	6 348	-	6 348
Gevinst eller tap ført i resultatet	-182	4 673	4 490
Gevinst eller tap ført direkte mot utvidet resultat	-	-	-
Utgående balanse 31.12.2023	489 388	323 468	812 855

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2022:

	Fastrentelån	Egenkapital-instrumenter	Sum
Inngående balanse 01.01.2022	430 381	251 788	682 168
Investeringer i perioden	-	20 202	20 202
Tilbakebetaling av kapital	-	-	-
Salg i perioden (til bokført verdi)	-	-1 932	-1 932
Netto volumendring i perioden	64 614	-	64 614
Gevinst eller tap ført i resultatet	-11 773	9 137	-2 636
Gevinst eller tap ført direkte mot utvidet resultat	-	-	-
Utgående balanse 31.12.2022	483 222	279 195	762 417

Note 26 Virkelig verdi av finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
Morbank (hele tusen kroner)	31.12.23	31.12.23	31.12.22	31.12.22
EIENDELER				
Konter og kontantekvivalenter	15 922	15 922	12 433	12 433
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og fin. foretak	1 302 661	1 302 661	1 587 147	1 587 147
Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	4 291 561	4 291 561	3 484 435	3 484 435
Sum finansielle eiendeler	5 610 144	5 610 144	5 084 014	5 084 014
FORPLIKTELSE				
Innskudd og andre innlån fra kunder	11 952 345	11 952 345	11 023 976	11 023 976
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	1 918 924	1 918 632	809 220	806 409
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, virkelig verdi-sikret	777 985	777 909	892 171	882 769
Ansvarlig lånekapital	176 831	176 796	120 633	120 058
Sum finansielle forpliktelser	14 826 084	14 825 682	12 846 000	12 833 212

	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
Konsern (hele tusen kroner)	31.12.23	31.12.23	31.12.22	31.12.22
EIENDELER				
Konter og kontantekvivalenter	15 922	15 922	12 433	12 433
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og fin. foretak	1 302 661	1 302 661	1 587 147	1 587 147
Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	4 281 048	4 281 048	3 467 849	3 467 849
Sum finansielle eiendeler	5 599 631	5 599 631	5 067 428	5 067 428
FORPLIKTELSE				
Innskudd og andre innlån fra kunder	11 930 697	11 930 697	10 993 947	10 993 947
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	1 918 924	1 918 632	809 220	806 409
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, virkelig verdi-sikret	777 985	777 909	892 171	882 769
Ansvarlig lånekapital	176 831	176 796	120 633	120 058
Sum finansielle forpliktelser	14 804 436	14 804 034	12 815 971	12 803 183

Prinsipper som ligger til grunn for å fastsette virkelig verdi på finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

Utlån

Utlån til kunder og kredittinstitusjoner prises på ulike måter. Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner prises med utgangspunkt i 3 mnd. nibor. Utlån til kunder bedriftsmarked prises med flytende kunderente samt en del lån prises med utgangspunkt i nibor-rente med tillegg av en margin.

Banken vurderer at lån til bedriftsmarkedet med flytende rente har en riktig markedspris på balansetidspunktet. Begrunnelsen for dette er at den flytende renten kontinuerlig vurderes og justeres i henhold til rentenivået i kapitalmarkedet og endringer i konkurransesituasjonen. NIBOR-lån på til sammen 1.770 mill. kroner (hovedsakelig bedriftsmarkedet) per 31.12.2023 er inngått med forskjellige marginer og med ulike tidsintervall for renteregulering. Alle disse NIBOR-lånene kan reforhandles kontinuerlig. Banken tilstreber at disse lånene har rett markedspris til enhver tid.

Innlån fra kredittinstitusjoner og innskudd til kunder

For innskudd til kunder og innlån fra kredittinstitusjoner estimeres virkelig verdi lik bokført verdi siden disse i all hovedsak har flytende rente. Basert på overnevnte vurderinger blir det ingen forskjell mellom bokført verdi og virkelig verdi i tabellen over.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital

Obligasjonslån med fastrente er bokført til sikringsverdi basert på markedskurser pr. 31.12.23 tillagt påløpt rente. Slike lån blir rentesikret med rentebytteavtaler. Verdiendringer på fastrentelån som følge av markedsmessige endringer resultatføres og bokført i balansen.

Obligasjonslån med flytende renter blir bokført i balansen til amortisert kost. I balansen er påløpte rentekostnader på gjeld bokført til amortisert kost og klassifisert sammen med obligasjonslånet. Virkelig verdi er lik estimert bokført verdi.

Note 27 Rentebærende verdipapirer

Sertifikater og obligasjoner fordelt på utstedersektor	Morbank/konsern	
(Hele tusen kroner)	2023	2022
Stat- og statsgarantert		
- pålydende verdi	110 000	110 000
- virkelig verdi	111 898	112 242
Annen offentlig utsteder		
- pålydende verdi	206 000	150 000
- virkelig verdi	205 761	149 465
Finansielle foretak		
- pålydende verdi	310 400	322 104
- virkelig verdi	310 541	322 445
Ikke-finansielle foretak		
- pålydende verdi		20 600
- virkelig verdi		20 062
Sum rentepapirer, pålydende verdi	626 400	602 704
- påløpte renter	3 754	2 638
Sum rentepapirer, virkelig verdi over resultatet	631 953	606 851

Sertifikater og obligasjoner fordelt på risikoklasse	Morbank/konsern	
Virkelig verdi/bokført verdi i hele tusen kroner	2023	2022
Risikoklasse 1 (Rating AAA til AA-)	581 036	570 035
Risikoklasse 2 (Rating A+ til A-)	18 147	-
Risikoklasse 3 (Rating BBB+ til BBB- og rentepapirer uten rating)	29 016	34 178
Sum sertifikater og obligasjoner	628 199	604 213
- påløpte renter	3 754	2 638
Sum rentepapirer, virkelig verdi over resultatet	631 953	606 851

Verdipapirene er bokført til virkelig verdi (IFRS). Risikoklassene er i henhold til Finanstilsynets grupperinger og kapitalkravforskriften.

Note 28 Finansielle derivater

Generell beskrivelse:

Oppstillingen nedenfor viser virkelig verdi av bankens finansielle derivater bokført som eiendeler og gjeld samt nominelle verdier av kontraktene. Positiv markedsverdi av kontrakter blir bokført som eiendel, mens negativ markedsverdi blir bokført som gjeld.

Kontraktsvolumet, oppført brutto, viser størrelsen av derivatenes underliggende eiendeler, og er grunnlaget for måling av endringer i virkelig verdi av bankens derivater. Det oppgitte volumet viser utestående volum av transaksjoner ved periodens slutt og gir ingen indikasjon på markedsrisiko eller kredittrisiko. Alle derivater blir bokført til virkelig verdi over resultatet. Gevinster blir ført som eiendeler og tap ført som gjeld for alle rentederivater.

Banken har ingen kontrakter som kvalifiserer for kontantstrømsikring.

Morbank og konsern

Alle beløp er like for morbank og konsern. Tall i hele tusen kroner.

Finansielle derivater			
Til virkelig verdi over resultatet		31.12.2023	
Renteinstrumenter	Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser
Rentebytteavtaler fastrente utlån	375 000	7 177	1 641
Andre rentekontrakter	-	-	-
Sum renteinstrumenter	375 000	7 177	1 641
Sikring av innlån			
Rentebytteavtaler fastrente innlån	800 000	22 893	47 618
Andre rentekontrakter	-	-	-
Sum renteinstrumenter sikring	800 000	22 893	47 618
Sum finansielle derivater	1 175 000	30 069	49 259

Til virkelig verdi over resultatet		31.12.2022	
Renteinstrumenter	Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser
Rentebytteavtaler fastrente utlån	375 000	8 735	2 862
Andre rentekontrakter	-	-	-
Sum renteinstrumenter	375 000	8 735	2 862
Sikring av innlån			
Rentebytteavtaler fastrente innlån	900 000	7 068	18 879
Andre rentekontrakter	-	-	-
Sum renteinstrumenter sikring	900 000	7 068	18 879
Sum finansielle derivater	1 275 000	15 804	21 741

Virkelig verdisikring

Konsernet har gjennomført verdisikring av to fastrenteinnlån med en balanseverdi på 800 mill. kroner. Innlånene sikres 1:1 gjennom eksterne kontrakter hvor det er samsvar mellom løpetid og fastrenten i sikringsobjektet og sikringsforretningen. Konsernet utarbeider kvartalsvis dokumentasjon på at sikringsobjektet og sikringsinstrumentet er sikringseffektivt. Det var ikke

ineffektivt resultat på sikringsinstrumentet per 31.12.2023. Det forventes at sikringen vil være effektiv også i fremtiden. Ved bruk av sikringsbokføring sikrer konsernet seg mot bevegelser i markedsrenten.

Endringer i kredittspread mot markedsrenten er ikke en del av sikret risiko og påvirker derfor ikke effektiviteten i sikringsbokføringen. Endring i virkelig verdi av sikringsinstrumentet i 1:1 sikringen var -12,905 mill. kroner per 31.12.23, mens endring i virkelig verdi av sikringsobjektet (lånene) i 1:1 sikringen var 12,709 mill. kroner. Sikringsineffektiviteten innregnet i resultatet utgjorde dermed en kostnad på 0,2 mill. kroner. Resultateffektene er inkludert i resultatlinjen "Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle derivater".

Note 29 Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter

Aksjer er målt til virkelig verdi over resultat iht. IFRS 9 (med unntak av tilknyttede selskapet og felleskontrollert virksomhet).

Morbank		Konsern		
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter				
2022	2023	(Hele tusen kroner)	2023	2022
92 965	113 684	Aksjefond	113 684	92 965
138 947	147 915	Obligasjonsfond	147 915	138 947
99 141	-	Pengemarkedsfond	-	99 141
760	773	Børsnoterte aksjer	773	760
273 159	322 614	Unoterte aksjer	322 825	273 370
604 972	584 986	Sum	585 197	605 183

Spesifikasjon av vesentlige eierposter per 31.12.23

Selskapets navn	Org.nummer	Antall aksjer	Eierandel i %	Kostpris	Markedsverdi	Balanseverdi
SpareBank 1 Boligkreditt AS	988738387	1 106 186	1,42 %	166 025	165 928	165 928
SpareBank 1 Næringskreditt AS	894111232	242 813	1,50 %	30 464	30 352	30 352
SpareBank 1 Kreditt AS	975966453	54 533	1,07 %	18 422	20 232	20 232
SpareBank 1 SMN Finans AS	938521549	2 640	2,20 %	29 504	33 370	33 370
Eiendomskreditt AS	979371285	3 707		371	390	390
SpareBank 1 Betaling AS	916389418	379 211		15 286	23 966	23 966
Øvrige aksjer og grunnfond						49 150
Sum aksjer i morbank						323 388
Sum aksjer i datterselskap						211
Sum aksjer i konsern						323 599

Note 30 Goodwill

Morbank		Konsern	
2022	2023	2023	2022
-	- Anskaffelseskost pr 1.1.	7 819	2 060
-	- Tilgang	-	5 759
-	- Anskaffelseskost pr 31.12.	7 819	7 819
-	- Akkumulert av/nedskrivning pr 1.1.	2 156	1 436
-	- Ordinære av/nedskrivning	-	720
-	- Reversering av fjorårets avskrivning	-2 156	
-	- Akkumulert av/nedskrivning pr 31.12.	-	2 156
-	- Balanseført verdi	7 819	5 663

Goodwill i konsernet, tilhører SpareBank 1 Regnskapshuset Valhall AS og er knyttet til kjøp av portefølje.

Det er ikke foretatt nedskrivning av goodwill i 2023, da det ikke har forekommet hendelser som tilsier et ikke-forbigående verdifall. Fjorårets avskrivning av goodwill er reversert i årets regnskapstall da goodwill ikke skal avskrives etter IFRS.

Note 31 Eiendom, anlegg og utstyr

Morbank					Konsern				
2023					2023				
Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Påkost leide lokaler	Totalt	(Hele tusen kroner)	Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Påkost leide lokaler	Totalt	
65 675	30 453	10 284	106 412	Anskaffelseskost 01.01.2023	113 226	51 680	10 284	175 190	
1 163	3 404		4 567	Tilgang	1 163	6 788		7 951	
	848		848	Avgang		2 588		2 588	
66 838	33 009	10 284	110 131	Anskaffelseskost 31.12.2023	114 389	55 880	10 284	180 553	
				Akkumulert av-og nedskrivning 01.01.2023					
11 411	22 586	9 982	43 979	01.01.2023	57 921	41 629	9 982	109 532	
3 273	2 939		6 212	Årets avskrivning	3 273	4 408		7 681	
	848		848	Årets nedskrivning		2 182		2 182	
			0	Årets avgang				0	
				Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2023					
14 684	24 677	9 982	49 343	31.12.2023	61 194	43 855	9 982	115 031	
			3 972	Prosjekt nytt bygg Gol					
52 154	8 332	302	64 760	Balanseført verdi 31.12.2023	53 195	12 025	302	65 522	
500			500	Bygninger tilgjengelig for salg	500			500	

Morbank					Konsern				
2022					2022				
Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Påkost leide lokaler	Totalt	(Hele tusen kroner)	Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Påkost leide lokaler	Totalt	
67 917	27 353	10 284	105 554	Anskaffelseskost 01.01.2022	114 987	48 009	10 284	173 280	
1 300	4 562		5 861	Tilgang	1 781	5 163	0	6 944	
3 542	1 462		5 004	Avgang	3 542	1 492	0	5 034	
65 675	30 453	10 284	106 412	Anskaffelseskost 31.12.2022	113 226	51 680	10 284	175 190	
				Akkumulert av- og nedskrivning 01.01.2022					
8 568	21 227	9 682	39 477		55 071	38 721	9 682	103 474	
2 889	2 733	300	5 922	Årets avskrivning	3 039	4 282	300	7 621	
45	1 374		1 420	Årets nedskrivning	189	1 374		1 563	
			0	Årets avgang				0	
				Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2022					
11 411	22 586	9 982	43 979		57 921	41 629	9 982	109 532	
54 264	7 867	302	62 432	Balanseført verdi 31.12.2022	55 305	10 051	302	65 658	
500			500	Bygninger tilgjengelig for salg	500			500	

Balansesum i tabellen inneholder også leieforpliktelser jf. note 41.

Avskrivning

Prosentstørrelse for ordinære avskrivninger er 2-5 % for bankbygg og annen fast eiendom, tomter 0 %, innredning og inventar 10-33 %, maskiner- og IT-utstyr 10-33 % og transportmidler 20-25 %.

Sikkerhetsstillelse

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Note 32 Andre eiendeler

Morbank			Konsern	
2022	2023	(Hele tusen kroner)	2023	2022
8 981	6 733	Utsatt skattefordel	9 955	11 754
705	445	Provisjon Boligkreditt / Næringskreditt	445	705
3 000	3 000	Medlemsinnskudd KFS	3 000	3 000
876	1 238	Opptjente ikke mottatte inntekter	15 818	8 323
		Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		
3 851	3 863		4 850	5 105
500	500	Overtatt eiendom	500	500
18 100	27 050	Sikkerhet renteswap-avtaler	27 050	18 100
363	363	Utsmykking/kunst	363	363
6 780	1 115	Andre eiendeler*	58 233	57 852
43 157	44 307	Andre eiendeler	120 215	105 702

*35.711 gjelder klientfordringer hos EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS

*16.215 gjelder tomter/leilighet hos SpareBank 1 Hallingdal Invest AS

Note 33 Innskudd fordelt på sektor og næring

Morbank			Konsern	
2022	2023		2023	2022
11 023 976	11 952 345	Innskudd og andre innlån fra kunder til amort. kost	11 930 697	10 993 947
11 023 976	11 952 345	Sum innskudd og andre innlån fra kunder	11 930 697	10 993 947

Morbank			Konsern	
2022	2023		2023	2022
		Innskudd fordelt på sektor og næring		
6 407 234	7 068 105	Lønnstakere o.l	7 068 105	6 407 234
316 414	351 527	Primærnæringer	351 527	316 414
124 171	123 456	Industri	123 456	124 171
921 567	847 674	Bygg- og anleggsvirksomhet	847 674	921 567
179 885	197 592	Varehandel	197 592	179 885
106 836	117 822	Transport og lagring	117 822	106 836
154 393	133 390	Hotell og restaurantdrift	133 390	154 393
98 671	58 634	Forretningsmessig tjenesteyting	58 634	83 657
907 253	1 174 120	Omsetning/drift eiendommer	1 163 297	892 239
1 807 551	1 880 026	Diverse næringer	1 869 202	1 807 551
11 023 976	11 952 345	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	11 930 697	10 993 947

Morbank			Konsern	
2022	2023		2023	2022
		Innskudd fordelt på geografiske områder		
8 520 888	9 066 189	Kjerneområde, Hallingdal og Valdres	9 427 609	8 490 859
227 744	253 022	Buskerud, øvrige	227 744	227 744
120 288	150 226	Gamle Oppland, øvrige	120 288	120 288
1 584 966	1 611 376	Oslo / Akershus	1 584 966	1 584 966
	207 048	Vestland fylke		
473 413	551 283	Landet forøvrig	96 677	473 413
96 677	113 201	Utland	473 413	96 677
11 023 976	11 952 345	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	11 930 697	10 993 947

Note 34 Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir

SpareBank 1 Hallingdal Valdres emitterer og innløser verdipapirgjeld som et ledd i likviditetsstyringen. Refinansieringsbehovet blir også delvis finansiert ved overføring av deler av utlånsporteføljen til kredittforetakene SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. Oppstillingen er identisk i morbank og konsern. All verdipapirgjeld er utstedt i NOK.

Verdipapirgjeld	Pr. 31.12.2023	Pr. 31.12.2022
(Hele tusen kroner)		
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		
- pålydende verdi		-
- bokført verdi		-
Obligasjonsgjeld		
- pålydende verdi	2 700 000	1 700 000
- bokført verdi	2 696 909	1 701 391
Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, pålydende verdi	2 700 000	1 700 000
Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, bokført verdi	2 696 909	1 701 391

Verdipapirgjeld fordelt på forfallstidspunkt	Pr. 31.12.2023	Pr. 31.12.2022
År 2023	-	500 000
År 2024	300 000	-
År 2025	300 000	300 000
År 2026	600 000	300 000
År 2027	700 000	400 000
År 2028	800 000	200 000
Sum verdipapirgjeld, pålydende verdi	2 700 000	1 700 000

Endring i verdipapirgjeld	Pr. 31.12.2023	Emittert/ utvidet i 2023	Forfalt/ innløst i 2023	Pr. 31.12.2022
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		-	-	
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	2 700 000	1 500 000	-500 000	1 700 000
Påløpte renter	28 222	-	-	16 357
Verdijusteringer	-31 313	-	-	-14 966
Sum verdipapirgjeld	2 696 909	1 500 000	-500 000	1 701 391

Note 35 Ansvarlig lånekapital

Ansvarlig lånekapital	2023	2022
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital *)	175 000	120 000
- påløpte renter	1 831	633
Sum ansvarlig lånekapital	176 831	120 633

*) Ansvarlig lån har en løpetid på 10 år med mulighet for call etter 5 år.

Pr 31.12.2023 har banken utstedt totalt 175 mill. kroner i ansvarlig lånekapital, med tidspunkt for «call» 01.06.2027 (60 mill.), 26.04.2028 (60 mill.) og 01.11.2028 (55 mill.)

Gjenværende løpetid er 4 år og 5 måneder (60 mill.)

Gjenværende løpetid er 5 år og 4 måneder (60 mill.)

Gjenværende løpetid er 5 år og 10 måneder (55 mill.)

Endring i ansvarlig lånekapital	31.12.2023	Emittert/ utvidet	Forfalt/ innløst	31.12.2022
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, nominell verdi	175 000	115 000	-60 000	120 000
Påløpte renter	1 831	-	-	633
Sum ansvarlig lånekapital	176 831	115 000	-60 000	120 633

Note 36 Annen gjeld og forpliktelser

Morbank		Konsern		
(Hele tusen kroner)				
2022	2023	Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	2023	2022
12 903	66 122	Påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	71 782	16 866
28 577	29 541	Pensjonsforpliktelser (note 23)	30 895	29 681
206 536	92 329	Annen gjeld	124 804	229 564
248 016	187 992	Sum annen gjeld og balanseførte forpliktelser	227 481	276 111
Stilte garantier mv. (avtalte garantibeløp)				
42 075	51 860	Betalingsgarantier	51 860	42 075
52 520	29 805	Kontraktsgarantier	29 805	52 520
240 203	228 906	Lånegarantier	228 906	240 203
0	0	Garantier for skatter	0	0
18 873	35 003	Annet garantiansvar	35 003	18 873
353 671	345 574	Sum stilte garantier (ikke balanseført)	345 574	353 671
Andre ikke balanseførte forpliktelser				
1 100 268	1 183 567	Ubenyttede kreditter	1 183 567	1 100 268
290 661	399 164	Innvilgede lånetilsagn (ikke diskontert)	399 164	290 661
1 390 930	1 582 731	Sum andre ikke balanseførte forpliktelser	1 582 731	1 390 930
1 992 616	2 116 298	Totale forpliktelser	2 155 786	2 020 712

Note 37 Bundne midler/klientmidler

Morbank		Konsern	
2022	2023	2023	2022
(Hele tusen kroner)			
Bundne midler			
3 274	4 072	7 178	5 975
3 274	4 072	7 178	5 975

Klientmidler – morbank

Banken har utkontraktert mange tjenester knyttet til forvaltningen av kundenes verdipapirer til SpareBank 1 Forvaltning AS. Det betyr at banken er distributør for de ulike fondsleverandørene og konto hos fondsforvalter vil være i bankens navn (banken er «nominee»). Banken har dermed et klientansvar overfor bankens kunder og kundens midler inntil de er innestående på konto i bankens navn.

Klientansvar og klientmidler inngår ikke i morbankens eller konsernets balanse, men opplyses om bare i note.

Morbank		Konsern		
2022	2023	(Hele tusen kroner)	2023	2022
893 227	1 095 540	Klientansvar per 31.12.	1 095 540	893 227
893 092	1 095 313	Innestående klientmidler per 31.12.	1 095 313	893 092
135	226	Differanse	226	135

Differanse i oppstillingen er uoppgjorte ordrer som ikke er identifisert/avstemt på rapporteringstidspunktet.

Klientmidler - EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS

Datterselskapet EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS oppbevarer klientmidler på egne bankkonti og har klientansvar i forbindelse med eiendomsmeglingen. I konsernregnskapet fremkommer dette som en netto fordring knyttet til provisjon.

Morbank		Konsern		
2022	2023	(Hele tusen kroner)	2023	2022
-	-	Bokført klientansvar per 31.12.	264 040	188 233
-	-	Innestående klientmidler bank per 31.12.	299 751	222 707
-	-	Bokførte klientfordringer per 31.12.	-35 711	-34 474

Note 38 Investeringer i eierinteresser

Datterselskaper og felleskontrollert virksomhet

Investering i datterselskaper		Bokført verdi		Forretnings-kontor	Eierandel i prosent
Aksjer eid av morbanken					
Firma:					
EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS	34 446	Hemsedal			100 %
SpareBank 1 Regnskapshuset Valhall AS	12 406	Nesbyen			100 %
SpareBank 1 Hallingdal Invest AS	2 738	ÅL			100 %
SpareBank 1 Hallingdal Eigedom AS	2 848	ÅL			100 %
SpareBank 1 Valhall Eigedomutvikling AS	2 814	ÅL			100 %
HallingRegnskap AS	15	Nesbyen			100 %
Valdres Regnskap AS	17	Heggenes			100 %
Tisleidalen Hyttegrend AS	1 667	Hemsedal			100 %
Sum	56 950				
Investeringer i felleskontrollert virksomhet:					
SpareBank 1 Samspar AS	15 203	Oslo			8,07 %
Samarbeidende Sparebanker AS	125 301	Oslo			8,12 %
Sum	140 504				

Aksjer i datterselskaper morbank

Datterselskapene er innarbeidet etter egenkapitalmetoden

(hele tusen kroner)							
2023	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer	Pålydende verdi	Eiendeler	Gjeld	Egenkapital	Årsresultat
EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS	218 120	6 232	35	50 312	16 453	33 858	1 319
SpareBank 1 Regnskapshuset Valhall AS	5 100 000	10 200	500	23 904	13 890	10 014	3 259
SpareBank 1 Hallingdal Invest AS	500 000	10	50 000	19 378	16 572	2 806	-374
SpareBank 1 Hallingdal Eignedom AS	100 000	100	1 000	2 872	18	2 854	70
SpareBank 1 Valhall Eignedomsutvikling AS	2 000 000	2 000	1 000	2 986	-	2 986	-3
HallingRegnskap AS	30 000	30	1 000	9	-	9	-
Valdres Regnskap AS	30 000	30	1 000	14	-	14	-
Tisleidalen Hyttegrend AS	3 569 000	35 690	100	5 721	3 733	1 936	1 349

2022	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer	Pålydende verdi	Eiendeler	Gjeld	Egenkapital	Årsresultat
EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS	218 000	6 232	35	64 830	34 090	30 740	10 982
SpareBank 1 Regnskapshuset Valhall AS	5 100 000	10 200	500	22 133	8 645	7 987	103
SpareBank 1 Hallingdal Invest AS	500 000	10	50 000	17 892	17 320	542	-128
SpareBank 1 Hallingdal Eignedom AS	100 000	100	1 000	2 749	-	2 749	-5
SpareBank 1 Valhall Eignedomsutvikling AS	2 000 000	2 000	1 000	2 635	-	2 635	-293
HallingRegnskap AS	30 000	30	1 000	9	-	9	-
Valdres Regnskap AS	30 000	30	1 000	14	-	14	-
Tisleidalen Hyttegrend AS	3 569 000	35 690	100	6 629	3 524	3 105	119

Investeringer i felleskontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Konserntall er presentert etter egenkapitalmetoden.

Utbytte fra datterselskap	2023	2022
EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS	3 000	10 000

Inntekter fra investeringer i felleskontrollert virksomhet

Morbank			Konsern	
2022	2023	(Hele tusen kroner)	2023	2022
85 545	99 345	Balanseført verdi per 01.01.	173 229	171 418
-	-	Implementeringseffekt IFRS 17 og IFRS 9	-16 459	-
13 800	41 159	Tilgang/avgang	23 482	2 031
-	-	Emisjon	17 675	-
-	-	Mer/mindreverdi	2 954	-
-	-	Resultatandel	-1 925	23 774
-	-	Utbetalt utbytte	-40 955	-23 994
99 345	140 504	Balanseført verdi per 31.12.	158 001	173 229

Morbank			Konsern	
2022	2023	(Hele tusen kroner)	2023	2022
-	-	Resultatandel fra SpareBank 1 Samspare AS	163	-66
-	-	Resultatandel fra Samarbeidende Sparebanker AS	-2 088	24 454
23 994	40 955	Utbytte fra Samarbeidende Sparebanker AS	-	-
23 994	40 955	Sum inntekt	-1 925	24 388

Konsernets eierandeler i felleskontrollert virksomhet

2023 (hele tusen kroner)	Eiendeler	Gjeld	Egenkapital	Årsresultat
Samarbeidende Sparebanker AS	1 781 329	331	1 780 997	-28 902
SpareBank 1 Samspar AS	82 182	54 106	28 076	2 019
2022 (hele tusen kroner)	Eiendeler	Gjeld	Egenkapital	Årsresultat
Samarbeidende Sparebanker AS	2 296 420	1 457	2 294 962	329 259
SpareBank 1 Samspar AS	102 099	76 042	26 057	-1 171

Note 39 Vesentlige transaksjoner med nærstående

Transaksjoner mellom nærstående parter. Med nærstående parter menes her felleskontrollerte virksomheter og datterselskaper. Se note 38 for investeringer i eierinteresser i felleskontrollerte virksomheter. Det har ikke vært vesentlige transaksjoner med felleskontrollerte virksomheter siste 2 år utover det som går frem av note 38.

Bankens mellomværende med ansatte og tillitsvalgte vises i note 21.

	Datterselskap	
Lån (Hele tusen kroner)	2023	2022
Lån utestående pr 1.1.	16 586	26 102
Lån innvilget i perioden	-	-
Tilbakebetaling	-6 073	-9 516
Utestående lån per 31.12.	10 513	16 586
Innskudd (Hele tusen kroner)		
Innskudd per 1.1.	30 029	33 733
Nye innskudd i perioden	784	2 144
Uttak	-9 166	-5 848
Innskudd per 31.12.	21 648	30 029
Rentekostnader	907	127
Renteinntekter	582	423
Andre driftskostnader	6 033	5 109

Alle lån til nærstående parter er bokført i morbanken.

Note 40 Eierandelskapital og eierstruktur

Det var 2 egenkapitalsbevisiere per 31.12.2023	Antall	% av totalt antall egenkapitalbevis
Sparebankstiftelsen Hallingdal	7 130 445	88,50 %
Sparebankstiftelsen Øystre Slidre	926 555	11,50 %
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr 100)	8 057 000	100,00 %

(Hele tusen kroner)	31.12.2023	31.12.2022
Eierandelskapital	805 700	805 700
Overkursfond	11 581	11 581
Utjevningsfond eksklusive utbytte og fond for urealiserte gevinster	935 355	757 787
A. Sum egenkapitalbeveierenes kapital	1 752 636	1 575 068
Grunnfondskapital eksklusive gaver og fond for urealiserte gevinster	185 757	166 818
Kompensasjonsfond	1 176	1 176
B. Sum samfunnseid kapital	186 933	167 994
Egenkapital eksklusiv utbytte, fond for urealiserte gevinster og annen egenkapital	1 939 569	1 743 062
Eierandelsbrøk (A/(A+B))	90,36 %	90,36 %

Note 41 Leieavtaler

Implementeringen av IFRS 16 Leieavtaler 1.1.2021 fører til at vesentlige leieavtaler for konsernet balanseføres. Bruksrett er presentert i balansen som en del av "Varige driftsmidler", mens leieforpliktelsen presenteres som "Annen gjeld".

SpareBank 1 Hallingdal Valdres har i konsernet benyttet seg av fritak for en kortsiktig leieavtale (under 12 måneder) som gjelder avtale EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS har på Geilo.

Resultatregnskapet vil også påvirkes fordi tidligere driftskostnader erstattes med renter og avskrivninger. Den totale kostnaden blir vanligvis høyere de første årene av en leiekontrakt (renteelementet er da større) og lavere i senere år.

Balanse	31.12.2023	31.12.2022
Leieforpliktelser	57 198	61 057
Bruksrett	64 407	82 166

Resultat	31.12.2023	31.12.2022
Avskrivninger leieavtaler	8 273	7 525
Rentekostnader	942	725
Kostnader IFRS 16	9 215	8 251
Endring driftskostnader	8 910	7 836
Endringer i resultat før skatt	305	415

Note 42 Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntruffet enkelthendelser av vesentlig betydning etter balansedagen som påvirker konsernets årsregnskap for 2023. Banken gjennomfører kapitalstyrkende tiltak i 1. kvartal 2024. Se note 5 for mer detaljer.

2.7 Erklæring fra styret og administrerende direktør

(Jf. lov om verdipapirhandel § 5-5)

Styret og administrerende direktør har i dag behandlet og fastsatt årsregnskapet og årsberetningen for SpareBank 1 Hallingdal Valdres og konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres for kalenderåret 2023 og per 31.12.23.

Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning er årsregnskapet for 2023 utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapet og konsernets eiendeler, gjeld og finansielle stilling og resultat som helhet pr. 31. desember 2023 og 31. desember 2022.

Årsberetningen gir en rettviseende oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet. Beskrivelsen av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor i neste regnskapsperiode, samt beskrivelsen av nærstående vesentlige transaksjoner, gir en rettviseende oversikt.

Hallingdal, 31. desember 2023 / 12. mars 2024
I styret for SpareBank 1 Hallingdal Valdres

Elektronisk signert

Kristin Ourom
styreleder

Gro Lundby
nestleder

Ragnhild Kvernberg

Tore Østlund

Odd Holde

Morten Mastrup

Kristin Bakke Haugen

Lars Sandåker

Knut Oscar Fleten
adm. direktør

Til forstanderskapet i SpareBank 1 Hallingdal Valdres

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for SpareBank 1 Hallingdal Valdres som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2023 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2023 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi ble første gang valg som revisor for SpareBank 1 Hallingdal Valdres før 2000, og har vært valgt revisor i selskapet sammenhengende i en periode på mer enn 20 år.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2023. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

IT systemer og kontroller relevant for finansiell rapportering

Beskrivelse av det sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte det sentrale forholdet
SpareBank 1 Hallingdal Valdres sine IT-systemer er helt sentrale for regnskapsføringen og rapporteringen av gjennomførte transaksjoner, for å fremskaffe grunnlag for viktige estimater og beregninger, og for å fremskaffe relevant tilleggsinformasjon. IT-systemene er i stor grad standardiserte, og forvaltningen og driften er i stor grad utkontraktet til tjenesteleverandører. God styring og kontroll med IT-systemene både i SpareBank 1 Hallingdal Valdres og hos tjenesteleverandørene er av vesentlig betydning for å sikre nøyaktig, fullstendig og pålitelig finansiell rapportering og er derfor et sentralt forhold i revisjonen	SpareBank 1 Hallingdal Valdres har etablert en overordnet styringsmodell og kontrollaktiviteter knyttet til sine IT-systemer. Vi har opparbeidet oss en forståelse for den overordnede styringsmodell for IT- systemene som er relevant for den finansielle rapporteringen. Vi har vurdert og testet utformingen av utvalgte kontrollaktiviteter tilknyttet kjernebanksystemet relevant for den finansielle rapporteringen som er knyttet til tilgangskontroller. For et utvalg av disse kontrollaktivitetene testet vi om de hadde fungert i perioden. Vi vurderte tredjepartsbekreftelsen (ISAE 3402-rapport) fra SpareBank 1 Hallingdal Valdres tjenesteleverandør av kjernebanksystemet med hensyn til om denne hadde tilfredsstillende internkontroll på IT-områder som kan ha betydning for SpareBank 1 Hallingdal Valdres sin finansielle rapportering. Vi vurderte også tredjepartsbekreftelsen (ISAE 3000-rapport) knyttet til tjenesteleverandøren av kjernebanksystemet med hensyn til om utvalgte automatiserte kontrollaktiviteter i IT-systemene, herunder blant annet knyttet til beregning av renter og gebyrer og utvalgte systemgenererte rapporter, var tilfredsstillende utformet og om de hadde fungert i perioden. Vi benyttet egne IT-spesialister i arbeidet med å forstå den overordnede styringsmodellen for IT- systemer og i vurderingen og testingen av kontrollaktiviteter.

Nedskrivninger for forventet tap på utlån i bedriftsmarkedet

Beskrivelse av det sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte det sentrale forholdet
SpareBank 1 Hallingdal Valdres har utlån til bedriftsmarkedet, se note 3, 8 og 11 for en omtale av kredittrisiko og nedskrivninger på utlån og garantier. SpareBank 1 Hallingdal Valdres har foretatt en vurdering av behovet for nedskrivninger for forventet tap på utlån og garantier. Det er knyttet betydelig skjønn til bankens vurderinger av størrelsen på nedskrivningene innen bedriftsmarkedet. Skjønnsutøvelsen knytter seg til framoverskuende vurderinger benyttet i estimeringen av forventet tap, inkludert vurderinger av hvordan forventet tap påvirkes av usikkerheten om den økonomiske utviklingen. SpareBank 1 Hallingdal Valdres benytter modeller og informasjon fra en tjenesteleverandør i beregningen av forventet tap. Forutsetningene og estimatene som benyttes i vurderingene er avgjørende for størrelsen på nedskrivningene, og nedskrivninger på utlån i bedriftsmarkedet er derfor et sentralt forhold i vår revisjon.	SpareBank 1 Hallingdal Valdres har etablert ulike kontrollaktiviteter knyttet til nedskrivninger på utlån innen bedriftsmarkedet. Vi har vurdert og testet utformingen av utvalgte kontrollaktiviteter knyttet til individuelle nedskrivninger på kredittforringede utlån. Kontrollaktivitetene vi vurderte og testet utformingen av var knyttet til identifikasjon av kredittforringede utlån og vurdering av kontantstrømmer fra disse utlånene. For et utvalg av disse kontrollaktivitetene testet vi om de hadde fungert i perioden. For et utvalg av kredittforringede utlån testet vi om disse var tidsriktig identifisert og vurderte de kontantstrømmer som banken hadde estimert fra utlånene. For øvrige nedskrivninger på utlån beregnet ved bruk av modeller og informasjon fra SpareBank 1 Hallingdal Valdres sin tjenesteleverandør, vurderte vi tredjepartsbekreftelse knyttet til utvalgte deler av modellen som banken benytter for beregning av forventet tap og grunnlagsdata som benyttes i beregningene. Vi rimelighetsvurderte utvalgte framoverskuende vurderinger benyttet i estimeringen av forventet tap. Vi vurderte om noteopplysningene om nedskrivninger på utlån innen bedriftsmarkedet tilfredsstillende kravene i IFRS 9.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten, bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon

og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelse om samfunnsansvar.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke kan fortsette driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi har eneansvar for vår konklusjon om konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Vi avgir en uttalelse til revisjonsutvalget om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i revisjonsberetningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Oslo, 12. mars 2024
Deloitte AS

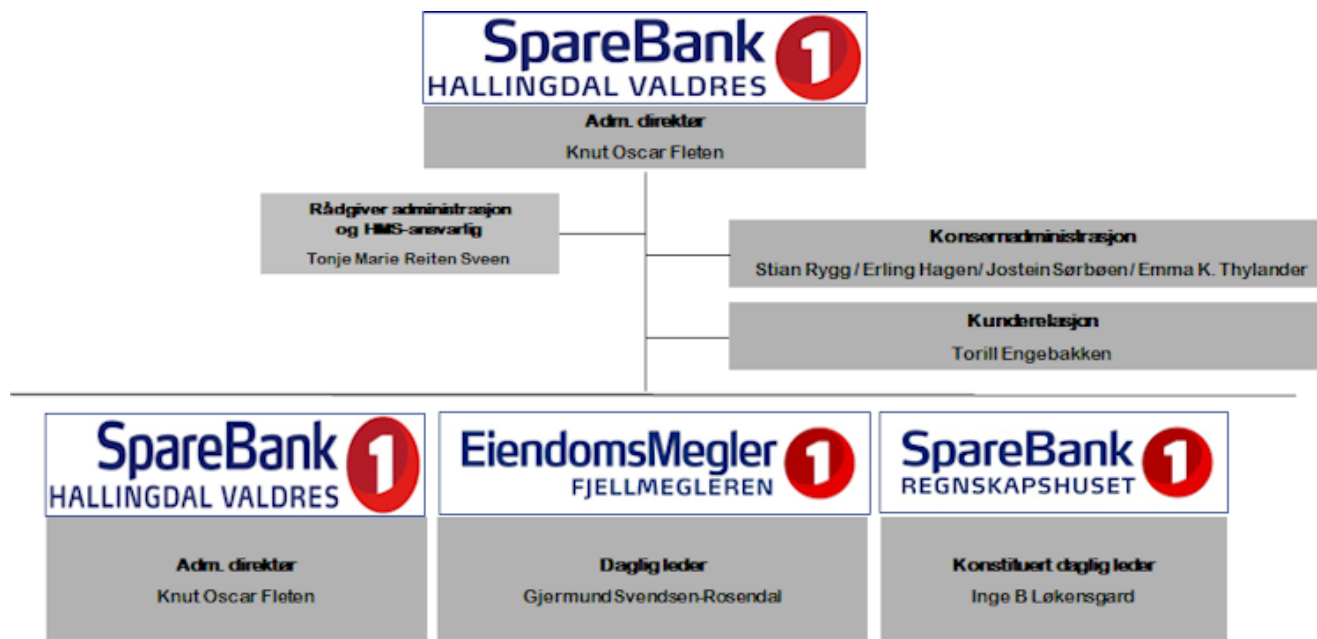
Henrik Woxholt
statsautorisert revisor

Dokumentet er signert elektronisk

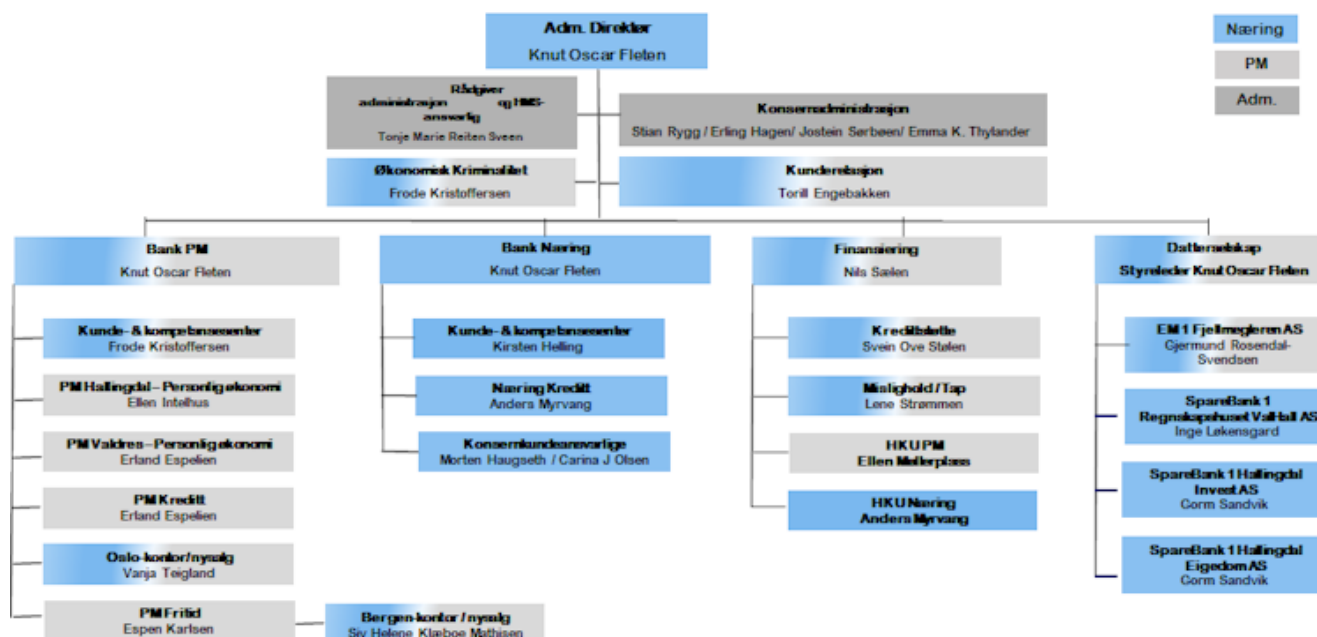
4 STYRET OG LEDELSE

4.1 Hovedorganisasjon

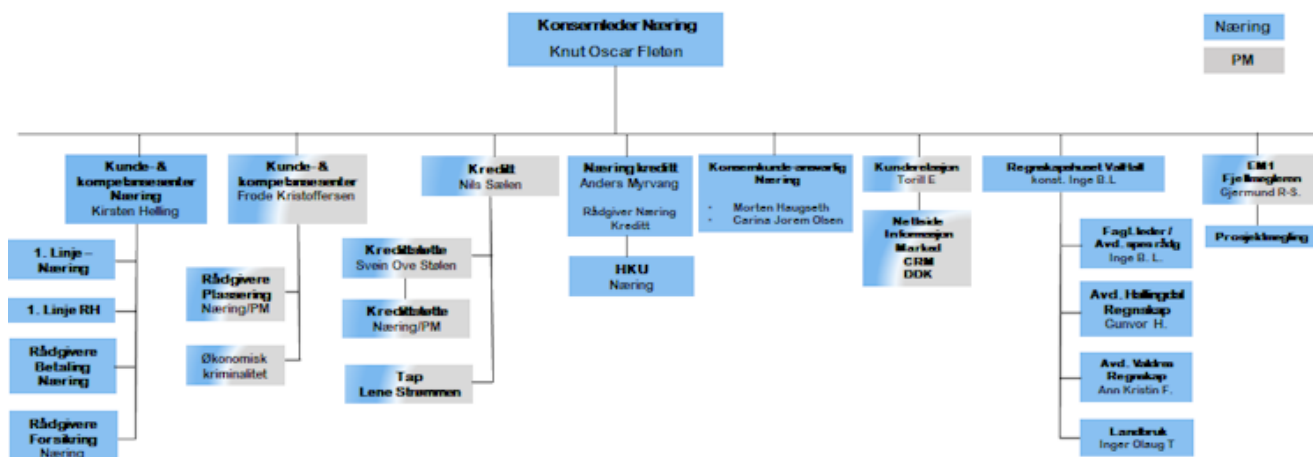
Konsern:

Morbank:

Næring konsern:

4.2 Presentasjon av styret

Presentasjon av styret pr. 31.12.23

Kristin Ourom, styreleder

Født 1971. Er advokat og partner i Kvale Advokatfirma DA med bank og finans, energirett og selskapsrett som spesialområder. Har vært styremedlem siden 2010, nestleder fra 2016 og styreleder fra 2022. Medlem av risiko- og revisjonsutvalget fra 2011. Har ulike styreverv. Bor i Oslo.

Gro Lundby, nestleder

Født 1954. Er utdannet adjunkt og har arbeidet i om lag 25 år i ungdomsskolen. Har vært heltidspolitiker i 12 år, som ordfører i Øystre Slidre i 8 år (2003-2011) og fylkesordfører i Oppland fylkeskommune i 4 år (2011-2015). Diverse styreverv de siste årene. Styremedlem siden 2016, nestleder fra 2022. Medlem av risiko- og revisjonsutvalget fra 2017. Bor i Øystre Slidre kommune.

Tore Østlund

Født 1958. Videregående skole med etterutdanning innen administrasjon og ledelse. Svennebrev og mesterbrev som tømmer. Har drevet eget firma i over 30 år. Arbeider som rådgiver i næring og byggesak i Øystre Slidre kommune. Medlem i styret i Øystre Slidre Sparebank fra 2010 og senere SpareBank 1 Hallingdal Valdres. Bor i Rogne i Øystre Slidre.

Odd Holde

Født 1949. Utdannet siviløkonom. Driver eget firma med utleiehytter og konsulentfirma. Har over 40-års erfaring fra reiselivet i Hemsedal og 35 år i lokalpolitikken derav 20 år i kommunestyret. Styremedlem fra 2012. Medlem av risiko- og revisjonsutvalget fra 2018. Bor i Hemsedal.

Ragnhild Kvernberg

Født 1954. Etter fullført videregående og engelsk grunnfag har yrkesaktivt liv vært innenfor reiselivet med stilling som turistsjef i Hemsedal, hotell-ledelse og konsulent innen destinasjonsutvikling samt flere styreverv. Driver gård med utleiehytter og hjoerteoppdrett. Har tidligere hatt verv i bankens

forstanderskap og styre. Er nestleder i styret for Sparebankstiftelsen Hallingdal. Styremedlem siden 2018. Bor i Hemsedal.

Morten Mastrup

Født 1968. Er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole. Arbeider som daglig leder i Fjellstø Omsorg AS. Er også styreleder og medeier i selskapet. Har bred økonomisk erfaring fra stillinger i privat næringsliv, undervisning, kommunal forvaltning og som gründer. Eier gårdsbruk med tilhørende forvaltning av hys, hytter, dyrket mark og utviklingsområder. Har hatt mange verv innen idrett, lokalt reiseliv og lokalpolitikk. Valgt inn i styret i banken i 2023. Bor på Geilo.

Kristin Bakke Haugen

Født 1964. Videregående skole og utdanning fra Bankakademiet. Arbeider som rådgiver personlig økonomi med autorisasjoner innenfor kreditt, forsikring og sparing i SpareBank 1 Hallingdal Valdres. Har vært ansatt siden 1985. Styremedlem som representant for ansatte fra 2022. Hovedtillitsvalgt i Finansforbundet. Innvalgt i kommunestyret og sitter i formannskapet i Gol kommune. Sittet i styret til Hallingdal Kraftnett siste 12 år. Bor på Gol.

Lars Sandåker

Født 1990. Bachelorgrad i økonomi og administrasjon med spesialisering anvendt makroøkonomi fra Handelshøyskolen BI. Arbeider som rådgiver sparing/investering i SpareBank 1 Hallingdal Valdres. Autorisasjoner innen sparing og kreditt. Ansatt i banken siden 2016. Tillitsvalgt i Finansforbundet siden 2021. Valgt inn i styret i banken i 2023. Er også medlem av risiko- og revisjonsutvalget. Varamedlem til kommunestyret i Ål kommune. Bor på Ål.

4.3 Forstanderskap, styre og revisjon

FORSTANDERSKAPET:

KUNDEVALGTE

Hallingdal:

Knut Arne Gurigard (leder)

Karianne Sørbøen

Marianne Stue

Per Egil Rese

Margunn Berget Kristiansen

Ola Terje Oleivsgard

Valdres:

Nina Elizabeth Thon

Pål Bredesen

«Fritt»:

Halvar Hjelman

VARAMEDLEMMER

Hallingdal:

Ove Bråten

Gunnar Halbjørhus

Stian Bogar

Valdres:

Gunvor Hegge

FRA STIFTELSENE ØYSTRE SLIDRE OG HALLINGDAL:

Arnstein Alund

Ole Martin Alfstad

Torleif Bjella

Lars Einar Intelhus

Torhild Helling Bergaplass

Kjell Erik Skølt

Kjersti Lilleslett

Endre Ulsaker

Sigrun Jorde

Ole Petter Espe

VARAMEDLEMMER:

Bente Rakstad

Janniche Ulrichsen

Christoffer Norhaug

Anneli R. Vøllø

Anne Vetteren Grøthe

FUNKSJONÆRVALGTE

Maren Haugli Tufto

Kristin Bakke Haugen (valgt inn i styret 2022)

Ann Kristin J. Bakkene

Lars Sandåker

Mona Ø. Øen

Vidar Solheim

VARAMEDLEMMER

Gro Storebråten (valgt inn i styret som vara 2022)

Eva Veslegard

Henry Olav Hansen

STYRET:

Kristin Ourom, leder
Gro Lundby, nestleder
Odd Holde, medlem
Ragnhild Kvernberg, medlem
Tore Østlund, medlem
Morten Mastrup, medlem
Lars Sandåker, medlem, valgt av ansatte
Kristin Bakke Haugen, medlem, valgt av ansatte

VARAMEDLEMMER:

Sissel Skrindo
Steinar Dahlen
Gro Storebråten (fra ansatte)
Vidar Isungset (fra ansatte)

REVISOR:

Deloitte AS

Geilo • Ål • Gol • Nesbyen • Flå • Hemsedal
Fagernes Heggnes • Beitostølen • Oslo • Bergen